

Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče

**PREDLOG OBČINSKEGA NAČRTA
ZAŠČITE IN REŠEVANJA ZARADI
POTRESOV V OBČINI MORAVČE
VERZIJA: 2.0**

	ORGAN	DATUM	PODPIS
Izdelal	ZAME Maja Jenko s.p.		Maja JENKO _____
Odobril	POVELJNIK CIVILNE ZAŠČITE OBČINE MORAVČE		Darko VAVPETIČ _____
Sprejel	ŽUPAN OBČINE MORAVČE		Dr. Milan BALAŽIC _____
Skrbnik	OBČINA MORAVČE		Sara FLIS _____

Številka: 842-0004/2024-1

Datum: 10.6.2024

Kazalo vsebine

1 POTRES	3
1.1. UVOD	3
1.2 SPLOŠNO O POTRESIH	3
1.2.1 Karta potresne intenzitete	3
1.2.2 Karta projektnega pospeška tal	4
1.4 POTRESNA OGROŽENOST OBČINE MORAVČE	7
1.4.1 Ogroženost prebivalcev v stanovanjskih objektih	8
1.4.2 Ogroženost kulturne dediščine	9
1.4.3 Ogroženost infrastrukturnih in drugih objektov ter sistemov	9
1.5 POTROG ANALIZA POTRESA V OBČINI MORAVČE	10
1.6 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE	11
2 OBSEG NAČRTOVANJA	17
2.1. TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA	17
2.2. PROJEKT IN APLIKACIJE POTROG – POTRESNA OGROŽENOST V SLOVENIJI ZA POTREBE CIVILNE ZAŠČITE	19
3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB NESREČI, ZA KATERO JE IZDELAN NAČRT	22
3.1. TEMELJNE PODMENE	22
3.2. KONCEPT ODZIVA OB POTRESU	23
3.3. UPORABA NAČRTA	27
4. SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA	28
4.1 PREGLED ORGANOV IN ORGANIZACIJ, KI SODELUJEJO PRI IZVEDBI NALOG IZ OBČINSKE PRISTOJNOSTI	28
4.1.1 Občinski organi	28
4.1.2 Občinske sile za zaščito in reševanje	28
4.1.3 Komisija za ocenjevanje škode	30
4.2 MATERIALNO – TEHNIČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE NAČRTA	30
5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	32
5.1 OPAZOVANJE POTRESNE DEJAVNOSTI	32
5.2. OBVEŠČANJE O POTRESU	33
5.2.1 Obveščanje pristojnih organov in služb	33
5.2.2 Obveščanje prebivalcev na prizadetem območju	34
5.3 ALARMIRANJE	36
6.1 AKTIVIRANJE ORGANOV IN NJIHOVIH STROKOVNIH SLUŽB	37
6.3 ZAGOTAVLJANJE POMOČI V MATERIALNIH IN FINANČNIH SREDSTVIH	41
7 UPRAVLJANJE IN VODENJE	42
7.1 ORGANI IN NJIHOVE NALOGE	42
7.1.1 Občinski organi	42

7.1.2 Organi vodenja.....	43
7.1.3. Občinske sile.....	43
7.1.4. Občinski pogodbeni izvajalci	43
7.1.5 Druga podjetja, zavodi, organizacije javnega značaja	44
7.2 OPERATIVNO VODENJE	47
7.3 ORGANIZACIJA ZVEZ	47
7.3.1 Sistem zvez ZA-RE	48
8 ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI.....	54
8.1 ZAŠČITNI UKREPI	55
8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi (ocena poškodovanosti objektov)	55
8.1.2 Evakuacija.....	60
8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščita.....	66
8.1.5 Zaščita kulturne dediščine	69
8.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč.....	71
8.2.1.2 Psihološka pomoč.....	76
8.2.3 Prva veterinarska pomoč.....	77
8.2.3 Reševanje iz ruševin	79
8.2.4 Gašenje in reševanje ob požarih	81
8.2.5 Iskanje pogrešanih oseb.....	83
9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA.....	85
10 OCENJEVANJE ŠKODE	86
11 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	88
11.1. POMEN POJMOV	88
11.2. RAZLAGA OKRAJŠAV.....	89
12 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	91
12.1. SKUPNE PRILOGE	91
12.2. POSEBNE PRILOGE	92
12.3 SKUPNI DODATKI.....	92
12.4 POSEBNI DODATKI.....	93

1 POTRES

1.1. Uvod

Občinski načrt zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče temelji na določilih Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22), Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, številka 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16). Izdelan je v skladu z določili Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19).

Načrt temelji na podlagi Ocene ogroženosti občine Moravče zaradi potresov (840-0002/2024-1) in je podrobneje razčlenjen Državni načrt ZiR ob potresu Verzija 3.1, ažuriran januar 2020 (8420-1/2014/9). Temelji na določilih Regijskega načrta zaščite in reševanja ob potresu, verzija 3.0 (8421-43/2015-2), ki ga je pripravila Izpostava Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR) Ljubljana.

P-101	Ocena ogroženosti občine Moravče zaradi potresov
-------	--

1.2 Splošno o potresih

Potres je naravni pojav, ko v Zemljini notranjosti pride do nenadne sprostitve nakopičenih elastičnih napetosti, pri čemer se sproščena energija razširja v obliki seizmičnega valovanja. Ko potresno valovanje doseže površje z zadostno energijo, da povzroči neželene posledice na ljudi, objekte ali naravo, govorimo o potresu kot o naravni nesreči. Potres je eden izmed pojavov v naravi, katerega človek ne more nadzorovati oziroma kontrolirati, lahko pa ga zelo dobro meri. Potresa ni mogoče napovedati. Sodobna znanost nima in zagotovo še dolgo ne bo imela orodij s katerimi bi lahko določila kraj, velikost in čas nastanka potresa z natančnostjo, ki bi imela praktičen pomen. Vsaka, tudi majhna napaka pri napovedi katerega koli od teh treh elementov bi imela zelo slabe, lahko tudi katastrofalne posledice.

Razviti so postopki, s katerimi se določi območja, kjer se potres lahko pojavi. Lahko se oceni največjo magnitudo, ki jo je z določeno verjetnostjo moč pričakovati in oceni škodo, ki bi jo potres na nekem območju lahko povzročil. V primerjavi z drugimi naravnimi nesrečami, ki so povezane z meteorološkimi procesi in jih lahko v blažji ali hujši obliki pričakujemo (poplave, suša, vetrovi), ima potres zaradi nenadnosti pojava in drugačnih posledic veliko hujši vpliv na vsakdanje življenje. Navadno je število žrtev večje, saj ni očitnih znakov, da bi ljudem vnaprej napovedali potres in jim omogočili umik na varno. Večja je tudi škoda, saj je zaradi obsega porušenih objektov proces obnove po potresu poškodovanega območja dražji, vzpostavitev normalnih razmer v gospodarstvu pa traja dlje kot pri drugih naravnih nesrečah.

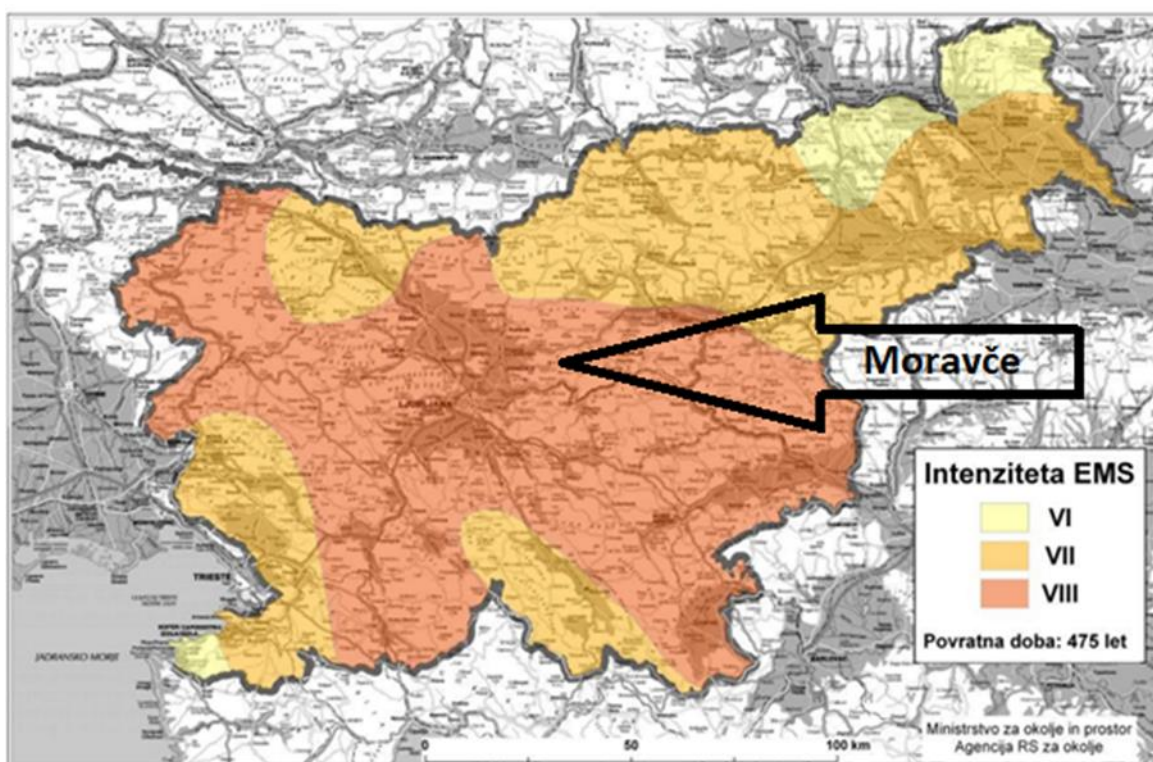
1.2.1 Karta potresne intenzitete

Karta potresne intenzitete je izračunana za povratno dobo 475 let, kar ustreza 90% verjetnosti, da vrednosti na karti v 50 letih ne bodo presežene. Pri izračunu so upoštevana povprečna dejanska tla območja posamezne stopnje intenzitete.

Karta potresne intenzitete za povratno dobo 475 let iz leta 2011 je nova in namenjena predvsem sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pri načrtovanju ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje škode ob potresih.

Občina Moravče se nahaja na območju VIII EMS lestvice, kar pa ne pomeni, da na njenem območju ni mogoč potres z učinki, ki so večji od tistih, ki jih predvideva karta potresne intenzitete, bodisi zaradi lokalnih razmer, bodisi zaradi same moči potresa. Možnosti za to so sicer majhne, a so se v preteklosti že dogajale (idrijski potres iz leta 1511).

Slika 1: Karta potresne intenzitete s povratno dobo 475 let (Vir: ARSO, 2011)

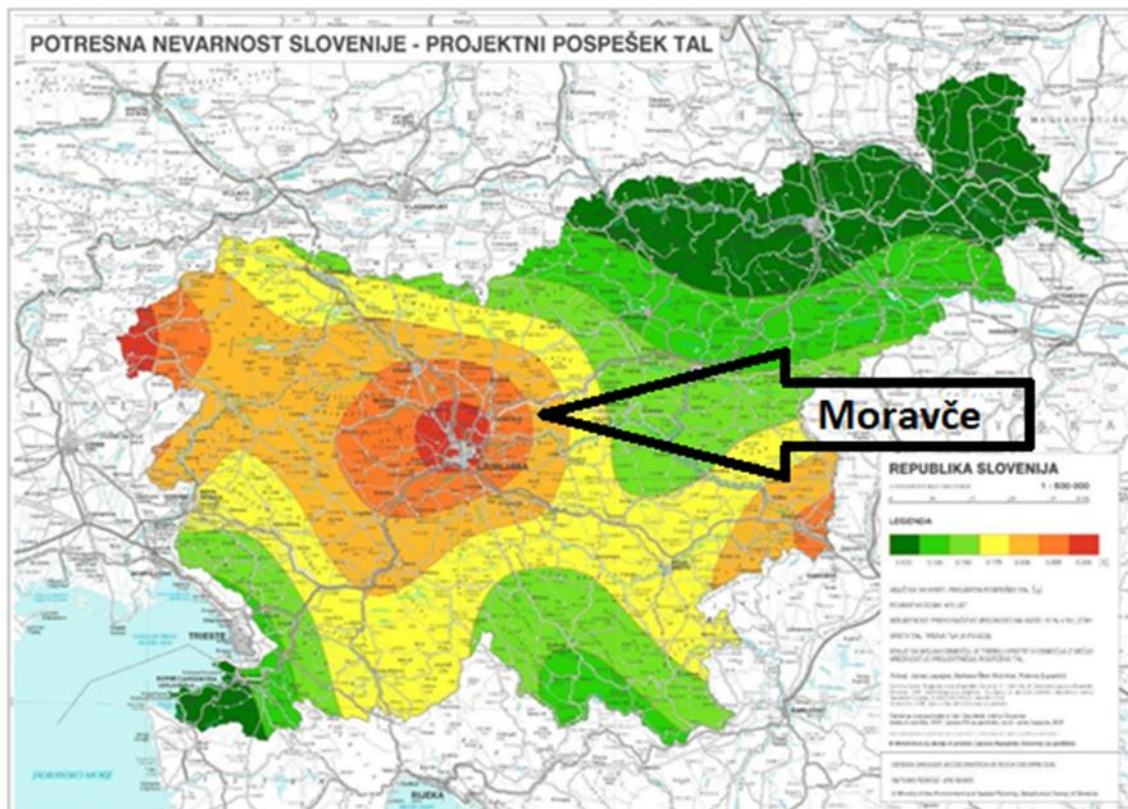
1.2.2 Karta projektnega pospeška tal

Za potresno odporno projektiranje se skladno z zakonodajo uporablja karta projektnega pospeška tal.

Karta projektnega pospeška tal za trdna tla za povratno dobo 475 let (Lapajne in drugi, 2001) je uradna karta potresne nevarnosti Slovenije (slika 2).

Območja enake potresne nevarnosti so na karti projektnega pospeška tal označena z enako barvo.

Slika 2: Potresna nevarnost Slovenije– projektni pospešek tal (Lapajne in drugi, 2001)

1.3 Značilnosti občine Moravče

Občina Moravče je del osrednjeslovenske statistične regije. Meri 61 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 112. mesto. Na območju občine živi 5.490 v 49 naseljih (Občina Moravče.si, 2023¹).

V občini Moravče so naslednje krajevne skupnosti in naselja:

1. Krajevna skupnost Dešen za naselje: Dešen.
2. Krajevna skupnost Moravče za naselja: Češnjice pri Moravčah, Dole pri Krašcah, Drtija, Dvorje, Gabrje pod Limbarsko goro, Gorica, Hrastnik, Imenje, Krašce, Limbarska gora, Moravče, Mošenik, Negastrn, Ples (brez hišnih števil 8. in 9.), Podstran, Pogled, Prikrnica, Rudnik pri Moravčah, Selce pri Moravčah, Serjuče, Soteska pri Moravčah, Spodnja Dobrava, Straža pri Moravčah, Sveti Andrej, Vinje pri Moravčah, Zalog pri Moravčah in Zgornja Dobrava.
3. Krajevna skupnost Peče za naselja: Gora pri Pečah, Križate, Peče, del naselja Ples (hišni številki 8 in 9), Podgorica pri Pečah, Pretrž in Zgornje Koseze.
4. Krajevna skupnost Velika vas za naselja: Hrib nad Ribčami, Katarija, Spodnji Prekar, Velika vas, Zalog pri Kresnicah in Zgornji Prekar.

¹ SURS.si. 2023. Dostopno prek: <https://www.stat.si/obcine/sl/Municip/Index/105>

5. Krajevna skupnost Vrhpolje za naselja: Dole pod Sveto Trojico, Goričica pri Moravčah, Selo pri Moravčah, Spodnja Javoršica, Spodnji Tuštanj, Stegne, Vrhpolje pri Moravčah, Zgornja Javoršica in Zgornji Tuštanj (Občina Moravče.si, 2023²).

Slika 3: Občina Moravče

Vir: PISO.si, 2023³.

Moravška dolina na severnem in južnem robu prehaja v gričevnato in hribovito pokrajino Posavskega hribovja. Na karbonatnih kamninah gozdnatega hribovitega sveta se je razvil domžalsko-moravški osameli kras s kraškimi jamami in vrtačami, na njegovem vznožju pa so kraški izviri. Rečici Rača in Drtiščica vijugata med ohranjenimi obvodnimi logi in mokrišči. Za moravško dolino je značilna tradicionalna kulturna krajina z visokodebelnimi sadovnjaki in značilnimi vaškimi drevesi. Značilnost tega območja so tudi moravški peskokopi, visoko v pobočju pa razgaljene apnenčaste skale (Eurocon, 2017⁴).

Občina Moravče je najbolj vzhodna gorenjska pokrajina, del alpskega ali natančneje, vzhodnega predalpskega sveta. V celoti spada v zahodni del Posavskega hribovja, za katerega je značilno nizanje gub z osmi v alpski smeri od zahoda proti vzhodu. Od severa proti jugu si izmenično sledijo antiklinalni svodi in sinklinalne uleknine. V okviru občine se v razdalji okrog 8 km zvrstijo tri take

² Občina Moravče.si. 2023. Dostopno prek: <https://www.moravce.si/>

³ PISO. 2023. Dostopno prek: <https://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=moravce>

⁴ Eurocon, 2017. Načrt razvoja odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij naslednje generacije v občini Moravče. Dostopno prek: https://www.moravce.si/files/other/news/91/82044Na%C4%8Drt%20razvoja_Morav%C4%8De_11_05_2017.pdf

enote z relativnimi višinami 300 do 400 m: Trojanska antiklinala, po kateri teče severna meja občine, Moravško-Laška sinklinala-podolje, ki je z nadmorskimi višinami 320 do 475 m osnovna prometna žila občine in njena naselbinska os, in Litijska antiklinala, po kateri je speljana južna meja občine (Topole, 2003⁵).

1.4 Potresna ogroženost občine Moravče

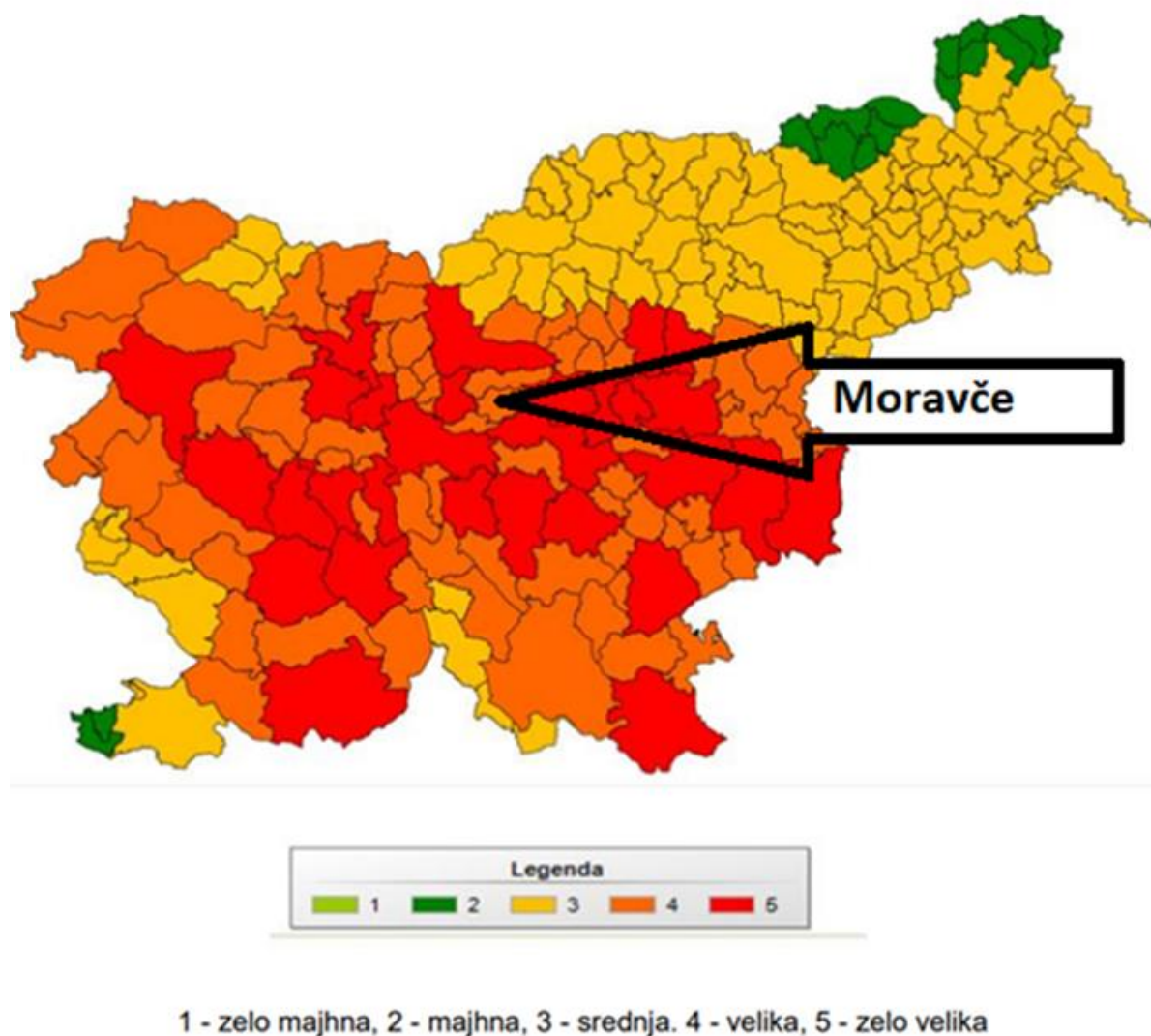
Iz kart temeljnega načrta in regijskega načrta, ki je podrobneje razdelan za območje ljubljanske regije, izhaja, da se občina Moravče nahaja na območju **VIII. stopnje** po EMS lestvici. Doslej takšnega potresa na območju občine Moravče še ni bilo.

Tabela 1: Razvrstitev občine Moravče v razred ogroženosti ob potresu in število prebivalcev občine, ki živijo na območjih posamezne potresne intenzitete

Občina	Število prebivalcev				Razred ogroženosti
	Območje VI EMS	Območje VII EMS	Območje VIII EMS	SKUPAJ Št. prebivalcev	
Moravče			5.490	5.490	4

⁵ Topole, Maja. 2003. Geografija občine Moravče. Geografski inštitut Antona Melika. ZRC SAZU. Dostopno prek: <https://books.google.si/books?printsec=frontcover&id=U9AqyNm5svIC#v=onepage&q&f=false>

Slika 4: Potresna ogroženost občine Moravče

1.4.1 Ogroženost prebivalcev v stanovanjskih objektih

Po statističnih podatkih je na območju občine Lukovice 1686 stanovanj, od tega jih je bilo 294 zgrajenih pred letom 1918, 50 med letoma 1919 in 1945, 129 med letoma 1946 in 1960, 143 med letoma 1961 in 1970, po letu 1971 pa je bilo zgrajenih 1070 vseh stanovanj. Torej približno 37% stanovanj v občini Moravče ni grajenih skladno z načeli potresno varne gradnje, ki so se začela uveljavljati po letu 1963, po potresu v Skopju.

V občinski oceni ogroženosti zaradi potresov (840-0002/2024-1) smo ocenili, da po kriteriju starosti stanovanja, okrog 1.796 ljudi v občini Moravče biva v stanovanjih, ki bi potres intenzitete VIII EMS najverjetneje prestali brez bistvenih poškodb, oziroma s takšnimi poškodbami, zaradi katerih naj ne bi utrpeli hujših poškodb in bi bila sanacija teh stanovanj oziroma stavb, v katerih so stanovanja, ekonomsko upravičena. To so stanovanja grajena od leta 1982-2015.

Na drugi strani pa je veliko ljudi, ki bivajo v potresno najbolj ranljivih stavbah (v stavbah, zgrajenih do leta 1963), zaskrbljujoče visoko (1.459). Tam lahko pride do velikih poškodb in finančnih stroškov v primeru sanacije. Dobrih 1.512 ljudi pa biva v stanovanjih, zgrajenih v obdobju med letoma 1964 in 1981, torej v času veljave prvih, kolikor toliko ustreznih predpisov o potresno odporni gradnji.

1.4.2 Ogroženost kulturne dediščine

Ob potresu, ki lahko povzroči poškodbe, je še posebej ogrožena stavbna dediščina kot so gradovi, palače, stara mestna jedra, stare meščanske in kmečke hiše, sakralni objekti ter starejši industrijski in prometni objekti ter njihova oprema. Najpomembnejši med naštetimi vrstami spomenikov so razglašeni za kulturne spomenike. Ti objekti so še posebno ogroženi v primeru potresa intenzitete VIII EMS ali več. To so več stoletij stare zgradbe, od katerih so bile nekatere v zadnjih dvajsetih letih sicer obnovljene ter statično okrepljene v programu obnove in revitalizacije kulturnih spomenikov. Ob tem se je treba zavedati, da noben ukrep statične okrepitve objekta ne zagotavlja njegove popolne varnosti oziroma odpornosti na potrese.

Kulturna dediščina v občini Moravče, ki bi lahko bila poškodovana v primeru potresa:

- Rojstna hiša pisatelja Frana Detela; Moravče.
- Cerkev svetega Valentina, Limbarska gora,
- Lajarjeva slika v Š.C. Limbarska gora
- Baročna oprema v cerkvi Svetega Mohorja,
- Cebejeva oltarna slika, Drtija.

1.4.3 Ogroženost infrastrukturnih in drugih objektov ter sistemov

V občini Moravče prav tako kot v Republiki Sloveniji kritična infrastruktura obsega tiste zmogljivosti in storitve, ki so ključnega pomena za državo in občino ter bi prekinitev njihovega delovanja in njihovo uničenje pomembno vplivalo in imelo resne posledice na življenje državljanov, nacionalno varnost, gospodarstvo, ključne družbene funkcije, zdravje, varnost in zaščito ter družbeno blaginjo. Žal tako v Sloveniji kot v občini Moravče ni celovitih podatkov (razen izjem) o potresni ranljivosti in ogroženosti industrijskih in infrastrukturnih objektov.

V primeru potresa v občini Moravče so najbolj ogroženi naslednji infrastrukturni objekti:

- transformatorske in vodohrانبne postaje na območju občine,
- toplotna postaja,
- čistilna naprava Moravče,
- mostovi čez potok Drtiščica,
- komunikacijsko omrežje,
- cestišča (občinske ceste, regionalne ceste).

Obseg posledic potresa intenzitete VIII EMS na komunalni, prometni in drugi infrastrukturi je težko predvideti. Slovenija postaja vedno bolj razvita država, zato so lahko, po izkušnjah nedavnih potresov v razvitem svetu, posledice potresa v tem segmentu gradbenega fonda, zelo hude. Za infrastrukturo

morajo veljati vsaj enaki ukrepi za zmanjšanje potresnega tveganja kot za druge potresno ogrožene objekte.

V urbanih območjih bi lahko ob potresu intenzitete VIII EMS prišlo do lomov cevi vodovodnega sistema, kar povzroči motnje oskrbe prebivalstva z zdravo pitno vodo, poplavljenost določenih ulic, prav tako bi lahko prišlo tudi do lomov cevi in drugih poškodb komunalne infrastrukture.

Prav tako bi ob potresu intenzitete VIII EMS prišlo do motenj in prekinitev oskrbe z električno energijo ter do motenj v delovanju komunikacijskih sistemov. Potresi bolj kot daljnovode (za visokonapetostne skoraj ni nevarnosti zrušitve) ogrožajo transformatorske postaje in upravne stavbe. Močan potres je eden izmed največjih virov ogrožanja za ELES d.o.o.

Podatkov o tem, kakšne posledice bi ob potresu utrpeli glavne, regionalne in lokalne ceste, objekti kritične infrastrukture (mostovi, nadvozi...) ter morebitna ogroženost delov cest zaradi trganja zemljin in kamnin, ni.

V primeru potresa so v občini Moravče ogrožene naslednje javne ustanove:

Javne ustanove:

- Zdravstvena postaja ZD Domžale v Moravčah, Vegova ulica 22, 1251 Moravče,
- Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče,
- Osnovna šola Jurija Vege Moravče, Vegova ulica 38, 1251 Moravče,
- Vrtec Moravče, Vegova ulica 38, 1251 Moravče,
- Podružnična OŠ Vrhpolje, Vrhpolje 32, 1251 Moravče,
- Kulturni dom Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče,

1.5 POTROG analiza potresa v občini Moravče

V Ocení ogroženosti občine Moravče zaradi potresov (840-0002/2024-1) smo preko portala POTROG preverili, kakšno bi bilo stanje v občini Moravče v primeru potresa z magnitudo VIII-IX EMS. Glede na pridobljene podatke iz tabele in slik lahko vidimo, da bi v občini Moravče v primeru hudega potresa VIII-IX EMS lahko bil 1 človek življenjsko ogrožen ter 5 poškodbeno ogroženih v nočnem času. Če bi se potres zgodil v dnevnem času, naj ne bi bilo življenjsko in poškodbeno ogroženih prebivalcev.

V občini Moravče bi bili 2 stavbi popolnoma neuporabni, tako da bi bilo potrebno zagotoviti nove stalne namestitve za 32 prebivalcev (1%). Poleg tega bi bila potrebna začasna namestitev ljudi iz 455 stavb (15%), neocenjenih bi bilo 1008 stavb (33%), bivanje v stavbi pa bi bilo mogoče v 1596 stavbah (52%). Tako bi bila potrebna začasna namestitev za 759 prebivalcev (14%).

Razpoložljivih gasilskih pripadnikov na območju potresa bi bilo 158 (76%), pripadnikov CZ pa 92 (61%).

Za namestitev prebivalcev bi v prvih 14 dneh po potresu potrebovali 79 pripadnikov, po preteku 14 dni od potresa do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje pa 7 pripadnikov.

Ob tej intenziteti potresa naj bi bilo 464 ruševinskih kupov s prazninami in opremo m^3 in 128 ruševinskih kupov konstrukcije brez praznin m^3 , zato bi potrebovali okrog 21 prevozov z $12m^3$ tovornjaki.

Ob takšnem potresu bi potrebovali 1 musar enoto in 1 husar enoto in skupaj 75 oseb za reševanje (kinologi, specialisti za nevarne snovi, specialisti za tehnično iskanje, logiste, predstavnike za zveze, za načrtovanje, medicinske sestre, zdravnike...).

Ob obravnavanem potresu bi lahko prišlo predvsem v urbanih območjih do lomov cevi vodovodnega sistema, kar lahko povzroči poplavljenost določenih mestnih ulic, prav tako bi lahko prišlo do lomov cevi in drugih poškodb ostale komunalne infrastrukture (kanalizacija, plinovod ipd.). V primeru potresa intenzitete VIII EMS bi lahko prišlo do motenj in prekinitev oskrbe z električno energijo ter do motenj v delovanju komunikacijskih sistemov. Po podatkih ELES-a potresi bolj kot daljnovode (za visokonapetostne skoraj ni nevarnosti zrušitve), ogrožajo transformatorske postaje in upravne stavbe (POTROG, 2023⁶, Ocena ogroženosti zaradi potresov v občini Moravče, 2023).

Ocena je podana na podlagi matematičnega izračuna za čas, ko ljudje spijo ali ko je koncentracija ljudi v objektih največja, kar pa ne pomeni, da bo ob takem potresu tudi tako dejansko stanje.

1.6 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Potres pogosto spremljajo številne verižne nesreče, katerih škoda praviloma presega neposredno škodo zaradi potresa. Potres lahko spremljajo predvsem verižne nesreče, kot so:

- požari in eksplozije,
- nesreče z nevarnimi snovmi,
- plazovi, podori in poplave,
- poškodbe komunalne infrastrukture in prometnih komunikacij,
- poškodbe vodovodnega omrežja,
- eksplozija plinovoda in
- bolezni ljudi in živali,
- jedrska nesreča.

➤ Požari

⁶ POTROG, raziskovalni projekt Potresna ogroženost v Sloveniji za potrebe Civilne zaščite, dostop do rezultatov prek povezave: <http://potrog2.vokas.si/>

Požari v stanovanjskih in industrijskih objektih:

- poškodbe na električnih instalacijah in različnih električnih porabnikih
- poškodbe na linijah elektrodistribucije
- poškodbe na plinovodih
- vžig in eksplozije gospodinjkega plina in gospodarskega plina
- poškodbe peči na trdo gorivo in plinsko olje.

Preventivni ukrepi za preprečitev požarov:

- takojšen izklop porabnikov energije in izključitev električnega toka
- prekinitev kurjenja
- gospodarske družbe, ki uporabljajo nevarne snovi, mazut, plinsko olje, pline, bencinski servisi in podobni morajo imeti izdelane preventivne ukrepe za preprečitev posledic potresa.

• Nesreče z nevarnimi snovmi

Ob potresu obstaja tudi možnost nesreč z nevarnimi snovmi. Še posebno nevarnost predstavljajo stacionarni viri nevarnih snovi, ki so locirani na območjih potresne intenzitete VIII EMS.

Po podatkih iz julija 2023 (število virov tveganja se sicer spreminja večkrat letno) (SEVESO register, 2023) v občini Moravče ni virov večjega ali manjšega tveganja po SEVESO direktivi. Je pa takšen obrat v sosednji občini Domžale in sicer Helios d.o.o

Preventivni ukrepi:

- upoštevajte zaščitne ukrepe, ki so predvideni ob nesreči z neko nevarno snovjo. Ne dotikajte se nevarne snovi in ne hodite po njej.
- ne dotikajte se predmetov, ki so bili v stiku z nevarno snovjo.
- v bližini kraja nesreče ne kadite in ne uporabljajte odprtega ognja.
- če je treba, pojdite v zaprt prostor, zaprite okna in vrata, izključite ventilacijo.
- če je treba, se evakuirajte.
- spremljajte navodila, ki jih objavijo mediji in upoštevajte navodila pristojnih služb na terenu.
- gospodarske družbe, ki uporabljajo nevarne snovi, mazut, plinsko olje, pline, bencinski servisi in podobni morajo imeti izdelane preventivne ukrepe za preprečitev posledic potresa.

➤ Plazovi, prodori in zruški

Proženje plazov, nastanek podorov in zruškov:

Mirujoči plazovi se zaradi tektonskih premikov lahko sprožijo oz. lahko nastanejo manjši podori in udori zemlje kot posledica

Preventivni ukrepi za preprečitev plazov:

Takojšnje evidentiranje nastalih možnosti za plaz, podor ali udor in izvedba gradbenih in prostorskih ukrepov za sanacijo le-teh. V primeru potresa se morajo prebivalci iz

nepravilnih posegov v okolje pri gradnji stanovanjskih objektov.

objektov, ki so ogroženi od plazov takoj umakniti iz objektov. Prebivalstvo je potrebno preventivno opozarjati na posledice plazov v primeru potresa predvsem na območjih, kjer so plazovi evidentirani.

➤ **Komunalna infrastruktura in prometne komunikacije**

Poškodovanje komunalne infrastrukture in prometnih komunikacij:

V primeru potresa lahko pride do poškodb na objektih vodooskrbe in sicer od zbiralnikov, rezervoarjev, razdelilnih postaj, črpališč in samega vodovodnega omrežja. Zaradi tega lahko pride do onesnaženja pitne vode in oporečnosti za uporabo, kar lahko predstavlja realno možnost za nastanek epidemij, drisk ali drugih črevesnih bolezni.

Preventivni ukrepi:

- Načrtovanje vodooskrbe v primeru motene oskrbe.
- Seznanjanje prebivalstva z ukrepi zagotovitve vodooskrbe.
- Uporabi se načrt vodooskrbe v primeru suše.

➤ **Kanalizacijsko omrežje**

V primeru potresa lahko pride do poškodb kanalizacijskih objektov in omrežja in s tem izteka kanalizacijskih voda v tla, objekte in vodotoke. Lahko pride do motenj ali prekinitve uporabe kanalizacijskega omrežja v stanovanjskih zgradbah, kar je predvsem v poletnem času realna možnost za nastanek okužb in epidemij.

Preventivni ukrepi:

Javno komunalno podjetje mora zagotavljati možnost in pogoje za odpravo napak na kanalizacijskem omrežju, ki temelji na izdelani oceni ogroženosti.

➤ **Prometne nesreče na cestnih komunikacijah**

V primeru rušilnega potresa lahko pride do poškodovanja cest in mostovnih konstrukcij. Možne so ovirane poti med stanovanjskimi naselji in zgradbami zaradi rušenja ali delnega rušenja objektov, predvsem na območjih starejših zgradb.

Preventivni ukrepi:

Pristojni organi morajo imeti izdelano oceno ogroženosti in preventivne ukrepe za zavarovanje prometa v primeru potresa.

➤ **Epidemije**

Epidemije:

Preventivni ukrepi:

Kot sekundarna posledica poškodb na kanalizacijskem omrežju in moteni oziroma prekinjeni oskrbi z vodo ter v primerih velike onesnaženosti zraka zaradi velike količine prašnih delcev zaradi premetavanja in čiščenja ruševin, lahko pride do epidemij, predvsem lažjih črevesnih obolenj, čemur so podvrženi predvsem dojenčki, otroci do 6 let in bolniki. V primeru prekinitve električnega toka pride do večjih količin organskih odpadkov, predvsem okvarjenega mesa in zelenjave, ki so jih imeli občani v zamrzovalnih skrinjah in so se živila pokvarila. Potrebno je zagotoviti ažuren odvoz odpadkov.

V primeru potresa v poletnem času je potrebno še posebno zaostreno izvajati higiensko epidemiološke ukrepe in za izvajanje le-teh zagotoviti sile in sredstva v največji meri. Obenem je potrebno občane obveščati o načrtovanih higiensko-epidemioloških ukrepih, zagotavljati sredstva za razkuževanje, dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo. Nalogo higiensko epidemiološkega nadzora ter izvajanje ukrepov za primer potresa izvaja občinska strokovna služba v sodelovanju z ministrstvom za zdravstvo. Čiščenje ulic z vodo se izvaja z ustreznimi gasilskimi vozili in opremo, za opravljanje komunalne dejavnosti se koristijo tudi razna gospodarska vozila. Javno komunalno podjetje se mora ob potresu prednostno angažirati na nalogah preskrbe z vodo in zagotavljanja ostale komunalne infrastrukture.

➤ **Jedrske nesreče**

Potres posredno lahko povzroči tudi jedrsko nesrečo. Jedrska elektrarna v Krškem leži na območju potresne intenzitete VIII EMS, projektirana in zgrajena pa je tako, da bi brez večjih poškodb morala prestatiti tudi potres intenzitete IX EMS.

V jedrski elektrarni načrtujejo izvedbo številnih ukrepov, s katerimi bi objekti elektrarne prenesli pospeške tal do 0,6 PGA (trenutno so stavbe projektirane na pospeške tal 0,3 PGA). To pomeni, da se bo njena že zdaj ustrezna potresna odpornost še povečala - elektrarna bi lahko prenesla tudi potres intenzitete X EMS.

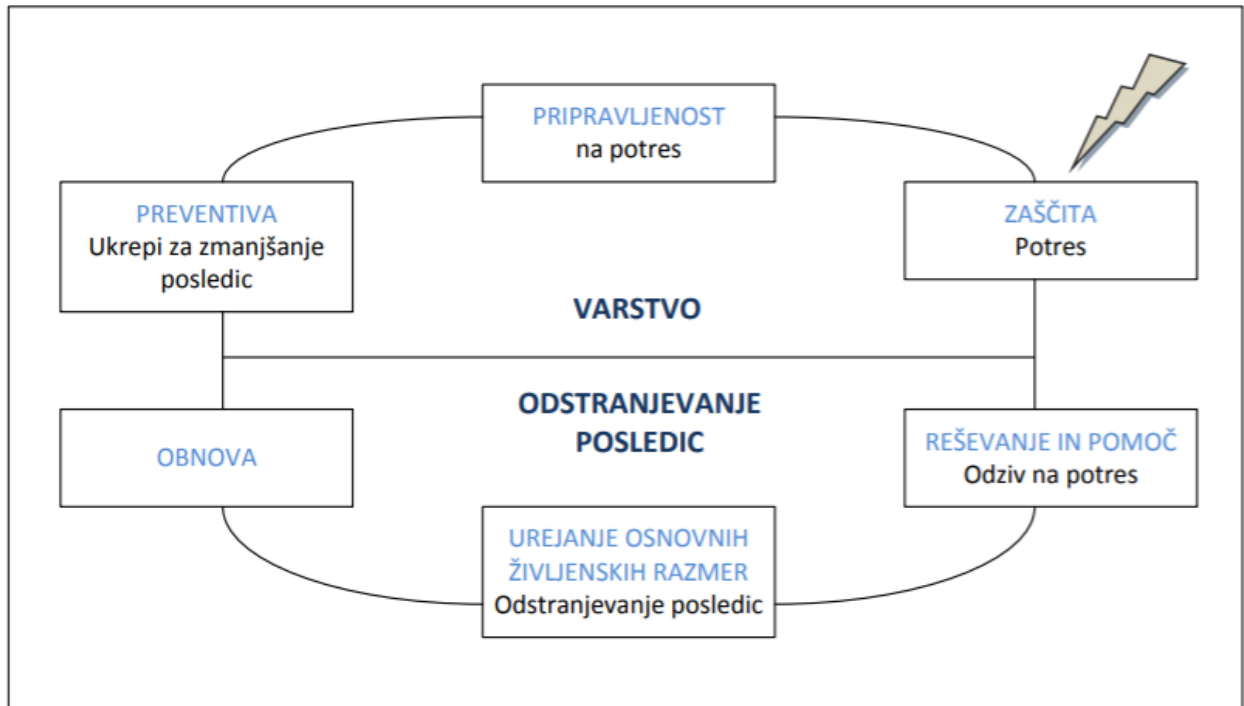
Ob verižni nesreči, ki je posledica potresa, poteka ukrepanje skladno z dokumenti zaščite in reševanja glede na nesrečo (poplave, nalezljive bolezni pri ljudeh, požari itn.).

1.7 Ukrepi za zmanjšanje posledic potresa

Najpomembnejši ukrepi za preprečevanje in zmanjšanje posledic potresa so:

- potresno odporna gradnja (predpisane zahteve za novogradnjo, sanacijo in utrditev objektov, postopki za ocenjevanje po potresu poškodovanih objektov ter popotresno sanacijo),
- načrtovanje delovanja sistema ZRP (usposabljanje in opremljanje sil za ZRP ter izdelava in dopolnjevanje načrtov ZiR ob potresu),
- sistematično spremljanje in proučevanje potresne dejavnosti (državna mreža potresnih opazovalnic),
- priprava programov potresne sanacije ter utrjevanja stanovanjskih in pomembnih javnih objektov s področja vzgoje in izobraževanja, varstva otrok in drugih posebnih skupin prebivalcev ter drugih javnih dejavnosti,
- pregled stanja pomembnih infrastrukturnih sistemov (zlasti cest, mostov, podvozov, nadvozov, predorov, itn.) s ciljem ugotoviti potresno odpornost in ranljivost ter po potrebi zagotoviti povečanje potresne odpornosti teh objektov,
- pregled stanja pomembnih industrijskih objektov ter objektov, v katerih se skladiščijo, shranjujejo ali izdelujejo nevarne snovi ter objektov virov večjega in manjšega tveganja za okolje ter po potrebi zagotoviti povečanje potresne odpornosti teh objektov,
- ustrezna organizacija in delovanje zdravstvene in socialne službe v primeru potresa z močnimi poškodbami,
- izboljšati pripravljenosti na potres, kar se zagotavlja z izobraževanjem prebivalcev za boljši odziv pri potresu, z usposabljanjem organov vodenja v ZRP ter upravnih organov na lokalni in državni ravni ter s pripravo akcijskih načrtov za reševanje.

Varstvo pred potresi v celoti obsega preventivo, vzpostavitev in vzdrževanje pripravljenosti za ZRP ter odpravljanje posledic potresa in potresno obnovo. Za potrese namreč velja, da potresov ne moremo ne napovedati ne preprečiti, lahko pa ublažimo njihove posledice na sprejemljiv obseg.

P-100	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P-101	Ocena ogroženosti zaradi potresov v občini Moravče

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1. TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA

a) Raven občine:

Obveznost izdelave načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja ob potresu za posameznega nosilca načrtovanja je opredeljena glede na državno oceno (Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi potresov, Verzija 3.0, št. 842-9/2012-73-DGZR, z dne 07. 06. 2018). Vsak nosilec načrtovanja se lahko odloči tudi za večji obseg načrtovanja.

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob potresu je **državni načrt**. Državni načrt zaščite in reševanja ob potresu je izdelan za potres intenzitete VIII EMS ali višje stopnje po evropski potresni lestvici EMS-98 (v nadaljevanju potres intenzitete VIII EMS ali višje stopnje). S tem načrtom se urejajo zaščitni ukrepi in naloge ZRP.

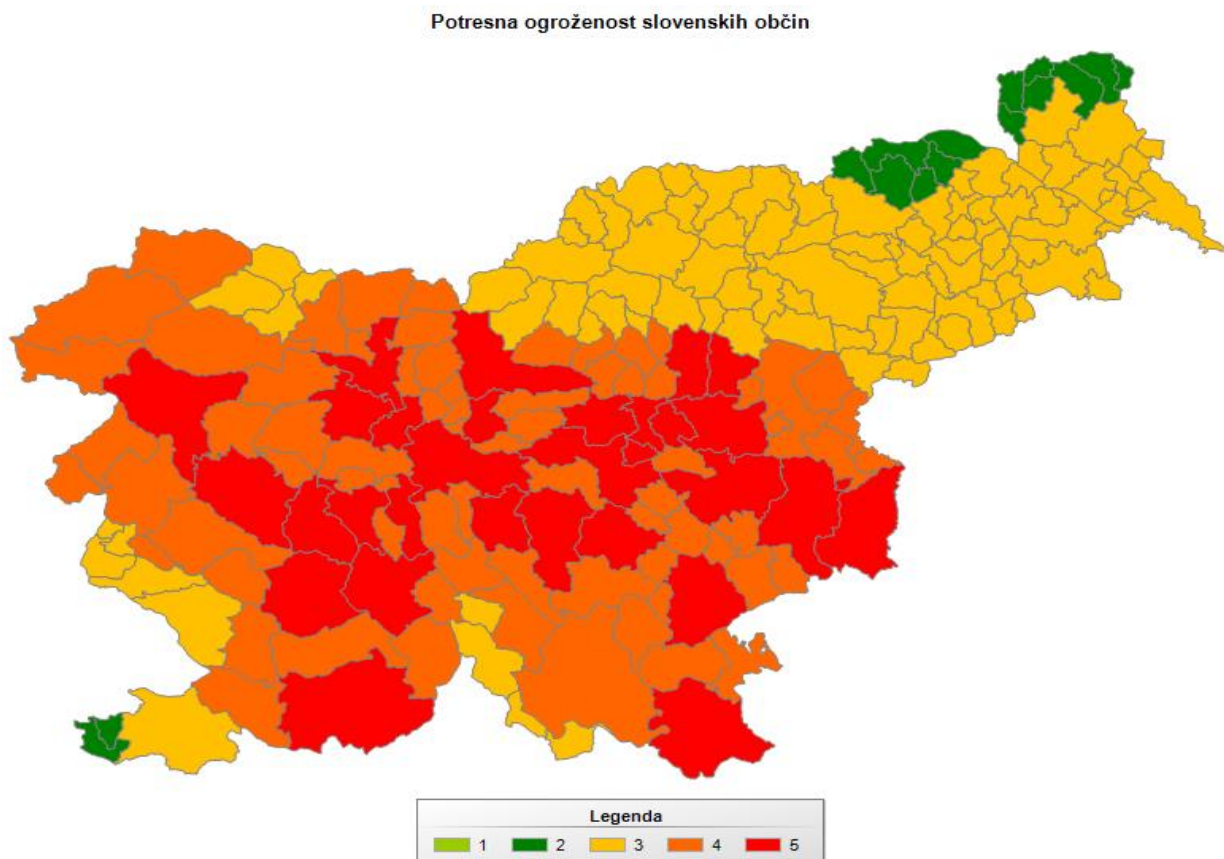
Tabela 2: Obveznosti nosilcev načrtovanja

Razred ogroženosti	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	Potrebno je izdelati dokumente, v katerih se določi zagotavljanje pomoči potresno prizadetim območjem v silah in sredstvih za ZRP; ni potrebno izdelati načrta zaščite in reševanja v celoti, dela načrta oziroma dokumentov za izvajanje določenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
2	Potrebno je izdelati dokumente, v katerih se določi zagotavljanje pomoči potresno prizadetim območjem v silah in sredstvih za ZRP; ni potrebno izdelati načrta zaščite in reševanja v celoti, priporočljivo pa je pripraviti dokumente, v katerih se določi način obveščanja ter se razdela izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
3	Potrebno je izdelati del načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določita način obveščanja in zagotavljanje pomoči potresno prizadetim območjem v silah in sredstvih za ZRP ter se razdela izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
4	Potrebno je v celoti izdelati samostojen načrt zaščite in reševanja ob potresu.
5	Potrebno je v celoti izdelati samostojen načrt zaščite in reševanja ob potresu.

Občine, ki spadajo v razred ogroženosti 4 in 5, v celoti izdelajo samostojni načrt zaščite in reševanja ob potresu.

Občina Moravče spada v razred ogroženosti 4, zato v celoti izdelava samostojen načrt zaščite in reševanja ob potresu.

Slika 5: Potresna ogroženost slovenskih občin

b) Raven organizacije:

Organizacije, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb in so na potresnem območju, na katerem je mogoč potres intenzitete VIII EMS ali višje stopnje, načrtujejo skladno z občinskimi načrti zaščite in reševanja ter načrti dejavnosti, bolnišnice pa tudi skladno z regijskimi načrti in državnim načrtom potrebno izvedbo zaščitnih ukrepov ter nalog ZRP.

Načrt dejavnosti izdelajo pristojni organi in službe občinske uprave, ki po potrebi izdelajo načrte dejavnosti kot dodatek k občinskim ali k regijskim načrtom zaščite in reševanja (Načrt dejavnosti Občine Moravče).

V občini Moravče Načrt dejavnosti oziroma zaščitne ukrepe in aktivnosti, ki jih bodo izvajali v primeru potresa izdelajo:

- Občina Moravče
- Osnovna šola (OŠ) Jurija Vege Moravče in Podružnična šola Vrhpolje,
- Vrtec Vojke Napokoj Moravče,
- Zdravstveni dom Domžale,
- Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale,

- RKS OZ Domžale,
- Župnijski Karitas Moravče,
- Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.,
- Policijska postaja Domžale.

D - 22	Načrt dejavnosti Občine Moravče
D – 22/1	Načrt dejavnosti osnovna šola in vrtec
D – 22/2	Načrt dejavnosti Zdravstveni dom Domžale
D – 22/3	Načrt dejavnosti Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale
D – 22/4	Načrt dejavnosti RKS OZ Domžale
D – 22/5	Načrt dejavnosti Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o
D - 22/6	Načrt dejavnosti Župnijski Karitas Moravče
D - 22/7	Načrt dejavnosti Policijska postaja Domžale

Z načrtom dejavnosti se zagotavlja izvajanje dejavnosti ministrstev, vladnih služb, organov občinske uprave med oziroma po nesreči. Pristojni organi in občinska uprava izdelajo načrte dejavnosti kot dodatek k občinskim načrtom zaščite in reševanja.

Nosilci načrtovanja v načrtu dejavnosti določijo:

- ukrepe in naloge,
- nosilce za izvajanje ukrepov in nalog,
- način izvajanja ukrepov in nalog,
- organizacijo delovanja,
- materialna, finančna in druga sredstva za izvajanje nalog, z namenom, da se zmanjšajo posledice nesreče na izvajanje dejavnosti oziroma zagotovi izvajanje dejavnosti čim manj moteno ali omejeno.

Nosilci načrtovanja morajo načrte dejavnosti pripraviti v skladu z usmeritvami pristojnih ministrstev (za izvajanja ukrepov in nalog ZRP v zavodih in organizacijah).

P-100	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
-------	-------------------------------------

2.2. Projekt in aplikacije POTROG – potresna ogroženost v Sloveniji za potrebe Civilne zaščite

Za vsestransko in boljšo pripravljenost na potres je bil izveden razvojno raziskovalni projekt POTROG v okviru katerega so bile izdelane strokovne podlage in orodja, ki so namenjene splošni in strokovni javnosti. V okviru celotnega projekta POTROG je bilo razvitih več spletnih aplikacij, ki so dostopne na spletni strani: <http://potrog2.vokas.si> in sicer:

1. Aplikacija »OCENI SVOJO STAVBO«. Namenjena je splošni javnosti, ki lahko s pomočjo aplikacije grobo oceni poškodovanost poljubne stanovanjske, poslovne ali poslovno-stanovanjske stavbe ob potresu. Aplikacija ima obliko spletnega vprašalnika. Rezultat vprašalnika je okvirna ocena verjetnosti za posamezno kategorijo poškodovanosti izbrane stavbe v primeru potresa podane intenzitete.

2. Aplikacija »OCENA POSLEDIC POTRESA«. Ocena potresne ogroženosti ljudi služi kot podlaga za načrtovanje ukrepov zaščite in reševanja ob potresu, zato je aplikacija namenjena predvsem načrtovalcem zaščite in reševanja ter štabom civilne zaščite. S pomočjo aplikacije lahko uporabnik v primeru potresa, na podlagi informacije o lokaciji in intenziteti, zelo hitro izdela prve ocene o obsegu potresa. Z aplikacijo lahko določi, katere občine so bile najbolj prizadete, poškodovanost stavb (porušene, močno poškodovane, nepoškodovane, neocenjene stavbe) in število ogroženih ljudi v njih. Aplikacija omogoča tudi vizualizacijo posledic potresa in jo je možno uporabljati tudi kot učni pripomoček za preigravanje različnih scenarijev potresa.

3. Aplikacija »BAZA INDIVIDUALNO OCENJENIH STAVB« je namenjena splošni javnosti, ki lahko pregleduje, ali je potresna odpornost objekta individualno ocenjena.

4. Aplikacija »ZASEDENOST STAVB« je namenjena za interno uporabo URSZR. Omogoča vizualizacijo dnevnega modela in prikaz primerjave izbrane stavbe glede na oba scenarija, ki sta predvidena za primer možnosti potresa – dnevni in nočni scenarij.

5. Aplikacija »ANALIZA PREVOZNOSTI CEST« je namenjena URSZR za pomoč pri načrtovanju posledic potresa.

6. Aplikacija »OCENA POŠKODOVANOSTI IN UPORABNOSTI STAVB (USB ključek)«. Aplikacija je namenjena URSZR za pomoč pri popisu poškodovanosti s standardnim obrazcem (tiskanem). Omogoča avtomatsko pred izpolnjevanje obrazcev z individualnimi podatki iz obstoječih javnih registrov za izbrano potresno območje in pripravo obrazcev za tisk. To posledično na terenu

omogoča hitrejšo izpolnjevanje vprašalnikov, v zbirnem centru pa hiter vnos podatkov v bazo za statistične namene analize stanja na terenu. Inovativnost aplikacije je tudi v tem, da je zasnovana kot samostojna aplikacija, ki podpira proces popisovanja brez uporabe interneta, katerega delovanje bo v primeru močnega potresa v nekaterih predelih predvidoma močno okrnjeno.

3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB NESREČI, ZA KATERO JE IZDELAN NAČRT

3.1. Temeljne podmene

Temeljne podmene Občinskega načrta zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče so:

1. Občinski načrt zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče se izdelava za potres intenzitete VI EMS ali višje stopnje. Posamezni dokumenti se lahko izdelajo za nižje intenzitete potresa.
2. Varstvo pred potresom zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti oziroma pravic in dolžnosti državljani in drugi prebivalci občine Moravče kot posamezniki, prebivalci prostovoljno organizirani v društva in druge nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z ZRP (RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhopolje, KO RK Peče), Župnijski Karitas Moravče, javne reševalne službe (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhopolje), podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP (Zdravstveni dom Domžale-Zdravstvena postaja Moravče, Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale, Policijska postaja Domžale, Veterina Kamnik d.o.o), pripadniki Civilne zaščite (ekipa prve pomoči, ekipa za tehnično reševanje, služba za podporo, poverjeniki), prostovoljci (Društvo tabornikov-Rod moravske doline, Radioklub Moravče, Ribiška družina (RD) Bistrica Domžale, Planinsko društvo (PD) Moravče, Lovska družina Moravče, Skavti Moravč) ter občinski organi. Varstvo pred potresi zagotavlja tudi potresno varna gradnja.
3. Varnost prebivalcev ob potresu ni odvisna samo od potresne ranljivosti zgradb, v katerih prebivajo, temveč tudi od potresne ranljivosti drugih zgradb. Prebivalci namreč veliko časa preživijo v vrtcih, šolah, na delovnih mestih, domovih za ostarele, bolnišnicah. Skladno z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) morajo načrte zaščite in reševanja izdelati tudi organizacije, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb, če so na potresno ogroženem območju in načrtujejo izvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov ter nalog ZRP skladno z občinskim načrtom in načrti dejavnosti.
4. Življenja ljudi so po potresu ogrožena zaradi poškodb objektov in naprav, namenjenih proizvodnji, predelavi, uporabi, prevozu, pretovarjanju, skladiščenju in odstranjevanju nevarnih snovi (strupene, vnetljive, eksplozivne, oksidacijske), zaradi pojava radioaktivnih snovi v okolju (kontaminacija okolja), poškodb ali porušitve visokih pregrad na vodnih zbiralnikih, porušitve mostov in druge prometne infrastrukture ter poškodb na električnih, plinskih in drugih napeljavah ipd.. V občinskih načrtih zaščite in reševanja se določijo organizacije, katerih dejavnost lahko pomeni nevarnost za nastanek nesreče in morajo pri izdelavi načrtov zaščite in reševanja upoštevati mogoče verižne nesreče. Omenjena podjetja, ki s svojo dejavnostjo pomenijo nevarnost za nastanek nesreče, morajo pri izdelavi načrtov zaščite in reševanja oz. zaščitnih ukrepov te nevarnosti upoštevati.

5. Prebivalci na potresno ogroženem območju morajo biti pravočasno in objektivno obveščeni o pričakovanih nevarnostih potresa, o ravnanju ob njem, o izvajanju osebne in vzajemne pomoči, načrtih in ukrepih za zmanjšanje in odpravo posledic ter o posledicah potresa.
6. Koncept odziva ob potresu temelji na posledicah, ki jih povzroči potres na ljudeh, naravi in objektih. Če viri občine Moravče ne zadoščajo za učinkovito zaščito, reševanje in pomoč, zaprosimo za pomoč manj prizadete sosednje občine (Domžale, Lukovica, Zagorje ob Savi, Litija, Dol pri Ljubljani) oziroma ljubljansko regijo ali državo.
7. Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob potresu obsega nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali, nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami, oskrbo z električno energijo, zagotavljanje nujnih prometnih povezav in nujne komunalne infrastrukture.

D-7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
-----	---

3.2. Koncept odziva ob potresu

Koncept odziva ob potresu temelji na posledicah, ki jih povzroči potres na ljudeh, naravi in na objektih. Klasifikacijo potresa (po potresnih lestvicah) in epicenter potresa določi Agencija RS za okolje, Urad za seizmologijo.

- **POTRES intenzitete do vključno V. stopnje po evropski potresni lestvici EMS:** ljudje zaznajo potres, ne povzroči pa poškodb na objektih. Urad za seizmologijo in geologijo dokumentira potres in obvesti javnost o vsakem potresu, ki ga s svojimi čutili lahko zaznajo prebivalci na območju občine Moravče.
- **POTRES intenzitete VI. ali VII. stopnje po evropski potresni lestvici EMS:** poškodbe na objektih. Na zahtevo poveljnika CZ občine Moravče se izvaja obveščanje pristojnih organov in javnosti, aktiviranje sil za ZRP, določitev zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, ocenjevanje poškodovanosti objektov in spremljanje dogodkov.
- **POTRES intenzitete VIII. EMS ali višje stopnje po evropski potresni lestvici EMS:** poškodbe in mogoče smrtne žrtve pri ljudeh, močne poškodbe ali rušenje objektov. Izvaja se obveščanje pristojnih organov in javnosti, aktiviranje sil za ZRP, na osnovi napovedi poteka nesreče in ocene situacije poveljnik CZ občine Moravče določi zaščitne ukrepe in naloge ZRP v sodelovanju s poveljnikom CZ za ljubljansko regijo.

Kratka oblika evropske potresne lestvice predstavlja zelo poenostavljen in splošen pregled lestvice. Uporabljamo jo za izobraževalne namene. Kratka oblika lestvice ne zadostuje za natančno opredelitev intenzitete (Vir: Gruenthal, ur., 1998).

Tabela 3: Kratka oblika evropske potresne lestvice EMS (vir: Gruenthal, ur., 1998).

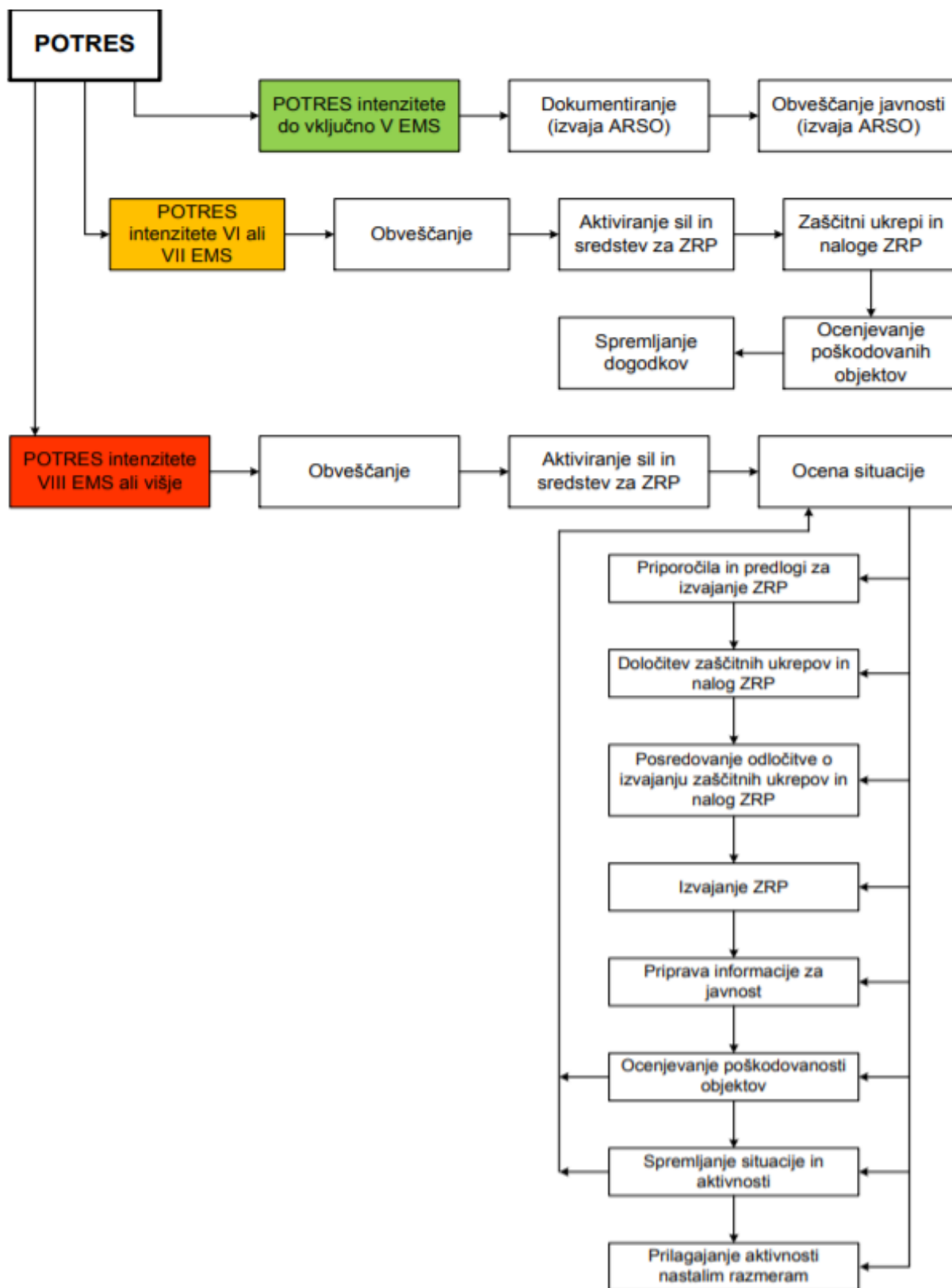
EMS-98 intenziteta	Naziv	Značilni učinki (povzeto)
I	Nezaznaven	Ljudje ga ne zaznajo.
II	Komaj zaznaven	V hišah ga čutijo redki posamezniki v mirovanju.
III	Šibek	V zaprtih prostorih ga čutijo posamezniki. Mirujoči čutijo zibanje ali rahlo tresenje.
IV	Zmeren	V zaprtih prostorih ga čutijo mnogi, na prostem pa redki posamezniki. Posamezniki se zbudijo. Okna in vrata zaropotajo, posode zažvenketajo.
V	Močan	V zaprtih prostorih ga čuti večina, na prostem pa posamezniki. Mnogi se zbudijo. Posamezniki se prestrašijo. Ljudje čutijo tresenje celotne stavbe. Viseči predmeti vidno zanihajo. Majhni predmeti se premaknejo. Vrata in okna loputajo.
VI	Z manjšimi poškodbami	Mnogi ljudje se prestrašijo in zbežijo na prosto. Nekateri predmeti padejo na tla. Mnoge stavbe utrpijo manjše nekonstruktivne poškodbe (lasaste razpoke, odpadanje manjših kosov ometa).
VII	Z zmernimi poškodbami	Večina ljudi se prestraši in zbeži na prosto. Stabilno pohištvo se premakne iz svoje lege in številni predmeti padejo s polic. Mnoge dobro grajene navadne stavbe so zmerno poškodovane: majhne razpoke v stenah, odpadanje ometa, odpadanje delov dimnikov; na starejših stavbah se lahko pojavijo velike razpoke v stenah in se porušijo predelne stene.
VIII	Z močnimi poškodbami	Mnogi ljudje s težavo lovijo ravnotežje. Pojavijo se velike razpoke na stenah mnogih stavb. Pri posameznih dobro grajenih navadnih stavbah se porušijo stene, slabo grajene stavbe se lahko porušijo.
IX	Rušilen	Splošna panika. Mnogi slabo grajeni objekti se porušijo. Tudi dobro grajene navadne stavbe so zelo močno poškodovane: porušitve sten in delne porušitve stavb.
X	Zelo rušilen	Mnogo navadnih dobro zgrajenih stavb se poruši.

XI	Uničujoč	Večina navadnih dobro zgrajenih stavb se poruši, uničene so celo nekatere stavbe z dobro potresno odporno konstrukcijo.
XII	Popolnoma uničujoč	Skoraj vse stavbe so uničene.

Barvna legenda:

zelena	ni učinkov
rumena	intenziteta se določa na podlagi učinkov na ljudi in predmete
rdeča	intenziteta se določa na podlagi učinkov na stavbe (poškodbe), ljudi in predmete

Shema 1: Shema odziva ob potresu

3.3. Uporaba načrta

Občinski načrt zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče se aktivira, ko pride do močnejšega potresa, to je potres VI. stopnje ali več po EMS lestvici oziroma, ko je zaznati poškodbe pri ljudeh in na objektih ter nastanejo razmere, ko redne službe in dejavnosti ne morejo zaradi obsega nesreče odpravljati posledic.

Na podlagi ocene nesreče in posledic, se poveljnik CZ občine Moravče odloči o izvajanju načrta delno ali v celoti.

Če lokalni viri na prizadetem območju občine ne zadoščajo za učinkovito zaščito, reševanje in pomoč, poveljnik CZ občine Moravče postopno, glede na posledice in potrebe, zaprosi za pomoč sosednje občine (Domžale, Lukovica, Zagorje ob Savi, Litija, Dol pri Ljubljani), regijske ter državne sile in sredstva, ki so na voljo.

Odločitev o aktiviranju Občinskega načrta zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče sprejme poveljnik CZ občine Moravče s sklepom.

Sklep o preklicu izvajanja posameznih zaščitnih ukrepov in nalog sprejme poveljnik CZ občine Moravče.

D –14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP v občini Moravče
D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči v občini Moravče
D - 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP v občini Moravče

4 SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 PREGLED ORGANOV IN ORGANIZACIJ, KI SODELUJEJO PRI IZVEDBI NALOG IZ OBČINSKE PRISTOJNOSTI

4.1.1 Občinski organi:

- ♦ župan
- ♦ občinska uprava

P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
-----	--

4.1.2 Občinske sile za zaščito in reševanje:

- ♦ Organi Civilne zaščite (CZ):
 - poveljnik CZ občine,
 - namestnik poveljnika CZ občine,
 - štab CZ občine.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika, in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče

- ♦ Enote in službe CZ:
 - ekipe prve pomoči,
 - ekipa za tehnično reševanje,
 - služba za podporo: ekipa za zveze, ekipa za administrativno podporo, ekipa za oskrbo,
 - poverjeniki.

P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
-----	---

- ♦ Občinski pogodbeni izvajalci:
 - Pogodbeni izvajalci gradbene stroke: Avbelj Franci s.p.
 - Pogodbeni izvajalci za začasno nastanitev: Osnovna šola Jurija Vege Moravče
 - Pogodbeni izvajalci za zagotavljanje prehrane: TUŠ Supermarket Moravče, Spina d.o.o Krašce, Picerija, gostilna, restavracija PRI JURKU Moravče, Gostišče Peterka, Marija Peterka s.p

P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
------	--

P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč v občini Moravče
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano v občini Moravče

♦ Javne službe za zaščito, reševanje in pomoč:

- Javna gasilska služba: PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje,
- Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.,
- Zdravstveni dom Domžale-Zdravstvena postaja (ZP) Moravče,
- Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale,
- Elektro Ljubljana, nadzorništvo Domžale,
- Policijska postaja Domžale,
- Veterinarske organizacije (Veterina Kamnik d.o.o.).

♦ Enote ter službe društev in drugih nevladnih organizacij:

- RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhpolje, KO RK Peče),
- Župnijski Karitas Moravče,
- Društvo tabornikov-Rod moravške doline, Radioklub Moravče, Ribiška družina (RD) Bistrica Domžale, Planinsko društvo (PD) Moravče, Lovska družina Moravče, Skavti Moravče.

P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij v občini Moravče
P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj v občini Moravče
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij v občini Moravče

4.1.3 Komisija za ocenjevanje škode

V primeru potresa intenzitete VI. EMS ali višje stopnje je potrebno takoj pristopiti k ocenjevanju uporabnosti poškodovanih objektov in ocenjevanju povzročene škode:

- Ocenjevanje škode po naravni ali drugi nesreči je aktivnost, ki se po možnosti izvaja istočasno s popisom ter oceno poškodovanosti objektov po potresu. Na podlagi predhodne ocene škode, ki jo občina Moravče poda na Izpostavo URSZR Ljubljana, ta pa zbir za regijo pošlje na URSZR, na podlagi tega URSZR izda sklep o ocenjevanju škode. Škodo najprej na svojem območju oceni Občinska komisija za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah občine Moravče, potrdi pa jo Regijska komisija za ocenjevanje škode po naravnih ali drugih nesrečah.

P – 33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode občine Moravče
--------	--

4.2 MATERIALNO – TEHNIČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE NAČRTA

Za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči v primeru potresa se uporabijo obstoječa sredstva, ki jih občina zagotavlja na podlagi predpisanih meril za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč. O pripravljenosti in aktiviranju opreme in sredstev CZ odloča poveljnik CZ občine, opreme in sredstev JGS pa poveljniki PGD.

Materialno - tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- sredstva pomoči (živila, pitna voda, zdravila in drugi predmeti in sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženim prebivalcem).

P-6	Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za zaščito, reševanje in pomoč v občini Moravče
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb

4.3 FINANČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE NAČRTA

Stroške v zvezi z delovanjem občinskih enot Civilne zaščite in štaba Civilne zaščite občine Moravče krije Občina Moravče. Materialno tehnična sredstva ZRP se hranijo v skladišču CZ občine Moravče (Vegovi ulici 7/a, 1251 Moravče) in se lahko uporabijo v primeru posredovanja in aktiviranja ali mobilizacije sil za ZRP. Finančna sredstva se koristijo skladno z letnim finančnim načrtom na predlog skrbnika postavk ZRP in po opravljeni predhodni notranji kontroli ustreznega koriščenja sredstev s strani občinske uprave in odobritvi župana Občine Moravče.

Za odpravljanje posledic potresa (zaščita in reševanje ljudi, živali in premoženja, obnova uničene in poškodovane komunalne, cestne infrastrukture, objektov, ...) se koristijo sredstva obvezne proračunske rezerve občinskega proračuna (o uporabi odloča občinski svet), državne pomoči in sredstva zavarovalnic.

Finančna sredstva se načrtujejo za sodelujoče sile za ZRP in se uporabijo v primeru aktiviranja načrta in sicer za:

- stroške aktiviranja in operativnega delovanja pripadnikov sil za ZRP (nadomestila oziroma refundacije plače, prehrane, namestitve, prevozni stroški),
- stroške operativnega delovanja gasilskih enot (npr. goriva, maziva, gasilska sredstva ipd.),
- stroške dodatnega vzdrževanja in servisiranja uporabljene opreme,
- stroški usposabljanja enot in služb,
- materialne stroške (prevozne stroške, storitve idr.),
- in drugo po potrebi.

D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta
-------	--

5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

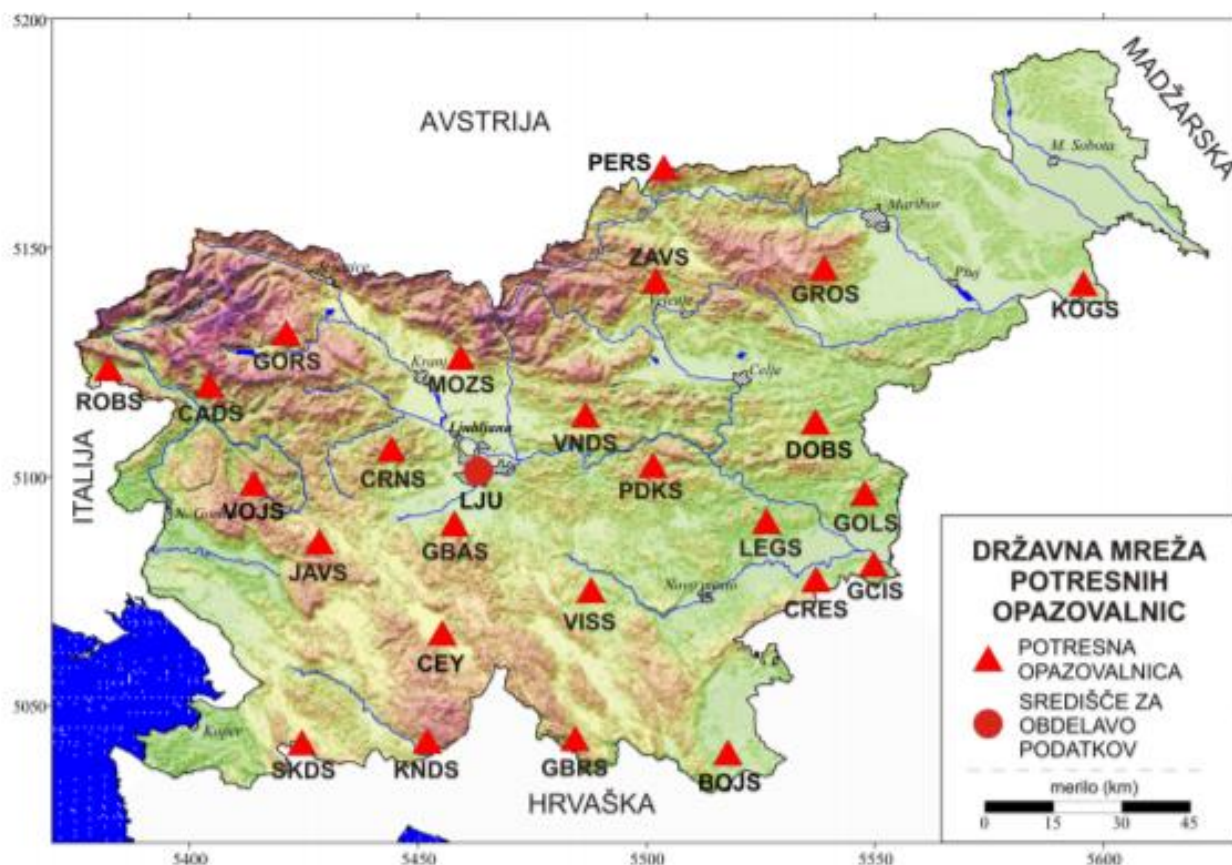
5.1 OPAZOVANJE POTRESNE DEJAVNOSTI

Opazovanje potresne dejavnosti na območju ljubljanske regije izvaja ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo s stalnim spremljanjem in proučevanjem potresne dejavnosti. K uspešnemu opazovanju potresne dejavnosti pa lahko pripomore le dovolj gosto postavljena in kakovostno opremljena državna mreža potresnih opazovalnic.

Državna mreža potresnih opazovalnic zagotavlja potrebne podatke za spremljanje potresnih sunkov in omogoča samodejno obveščanje javnosti s preliminarnimi opredelitvami osnovnih značilnosti potresa najpozneje v desetih minutah po potresu.

Ob potresu intenzitete VI EMS ali višje stopnje vzpostavi ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo lokalno mrežo prenosnih terenskih opazovalnic za spremljanje popotresnih sunkov.

Slika 6: Karta lokacij državnega omrežja potresnih opazovalnic

Agencija RS za okolje, Urad za seizmologijo in geologijo, 2010

Opazovanje potresne dejavnosti obsega spremljanje potresne dejavnosti ter posredovanje podatkov in analiz organom in službam, pristojnim za ukrepanje. Prve preverjene podatke o potresu na območju ljubljanske regije lahko ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo pripravi v 15 minutah oziroma najpozneje v eni uri po potresu.

5.2. OBVEŠČANJE O POTRESU

Agencija RS za okolje – Urad za seizmologijo in geologijo o vsakem potresu, ki ga zaznajo prebivalci na območju RS obvesti naslednje organe in službe:

- Center za obveščanje RS,
- Urad Vlade RS za komuniciranje,
- Slovensko tiskovno agencijo.

ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo o vsakem potresu močnejšem od magnitude 2,5 (tudi, če ga prebivalci niso čutili) obvesti Center za obveščanje RS.

ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo ob potresu intenzitete VII. EMS in višje stopnje neposredno obvešča javnost (organizira tiskovno konferenco).

Prvo obvestilo o potresu, ki ga ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo posreduje CORS mora vsebovati podatke o:

- času nastanka potresa,
- nadžarišču potresa,
- magnitudi potresa,
- preliminarno ocenjeni intenziteti potresa po EMS,
- območju, ki ga je prizadel potres.

Zgoraj navedene podatke CORS sporoči v ReCO Ljubljana.

5.2.1 Obveščanje pristojnih organov in služb

Na podlagi obvestil s terena ReCO Ljubljana v občini Moravče ob močnejšem potresu najprej obvesti prvo dosegljivo odgovorno osebo v občini in sicer:

- poveljnika CZ občine Moravče oziroma namestnika poveljnika CZ občine Moravče,
- župana Občine Moravče.

Ta, prvo dosegljiva odgovorna oseba pa potem obvešča:

- direktorja občinske uprave,
- poveljnika GZ Moravče.

Prvo obvestilo je obvestilo o nesreči oziroma dogodku. ReCO Ljubljana zagotovi Občini Moravče podatke, ki jih prejme od ARSO.

Po potresu Občina Moravče takoj, ko je mogoče v ReCO Ljubljana poroča o prvih posledicah potresa, o njegovem obsegu, številu poškodovanih in mrtvih ljudi in živali, porušeni objektih, poškodovani infrastrukturi ter o verižnih nesrečah, ki so nastale kot posledica potresa.

5.2.2 Obveščanje prebivalcev na prizadetem območju

Za obveščanje prebivalstva na ogroženem oziroma prizadetem območju je odgovorna Občina Moravče. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč (župan in poveljnik štaba CZ občine Moravče) vzpostavijo čim bolj neposreden stik in redno komuniciranje s prebivalci, da bi dosegli ustrezno zaupanje in odzivanje na njihove odločitve. Načini obveščanja morajo biti natančno določeni, da ne pride do dezinformacij in nesporazumov, kar bi povzročilo napake, predvsem pa neprimerno odzivanje prebivalstva. Zato mora biti vsebina obvestila premišljena, jasna in vsem razumljiva, da ne povzroča dvomov in nejasnosti. Sporočiti je potrebno samo tisto, kar je nujno potrebno.

Občina Moravče v primeru hujšega potresa objavi tudi posebno telefonsko številko, na kateri lahko občani dobijo dodatne informacije in sicer: 01-724-71-40 (Občina Moravče), 064-229-277 (CZ).

Obvestila morajo vsebovati podatke in navodila, ki ljudi usmerjajo pri postopkih osebne in vzajemne zaščite.

Obvestila, posredovana preko medijev, so kratka, jedrnata in večkrat ponovljena.

AKTIVNOST obvešč. in opozarj.	IZVAJALEC	OPOMBA
preko megafonov	gasilci, policija	tehnična sredstva PGD-jev v občini Moravče, policije
preko zvočnika na gasilskem vozilu	gasilci	tehnična sredstva PGD-jev v občini Moravče
preko javnih medijev	poveljnik CZ občine Moravče, župan, ReCO Ljubljana	
s pisnimi obvestili	štab CZ občine Moravče, strok. sod. za ZiR,	
z ustnimi sporočili	sile ZRP na terenu	
SIJAS	ReCO Ljubljana	

Ob potresu intenzitete VIII. EMS lahko Občina Moravče ustanovi informacijski center. Preko informacijskega centra prebivalci dobijo informacije o:

- posledicah potresa (materialni škodi, poškodovanih, pogrešanih, evakuiranih, mrtvih, porušenih/delno porušenih objektih),
- vplivu potresa na prebivalce in okolje,
- pomoči, ki jo lahko pričakujejo,
- ukrepah za omilitev posledic potresa,
- izvajanju osebne in vzajemne zaščite,

- sodelovanju pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- o oceni poškodovanosti objektov in primernosti za bivanje.

D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
-------	---

5.2.3 Obveščanje splošne javnosti

Ljudje, ki živijo na območjih, izpostavljenih potresnemu tveganju, morajo biti seznanjeni s potresno nevarnostjo. Javnost mora biti o nesreči pravočasno in korektno obveščena, tako o obsegu nesreče in njenih posledicah kot tudi o aktivnostih za odpravo posledic.

Po aktiviranju Občinskega načrta ZiR zaradi potresov v občini Moravče je za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti odgovoren poveljnik CZ občine Moravče in župan občine Moravče v skladu s svojimi pristojnostmi. Naloge na področju obveščanja javnosti organizira in usklajuje poveljnik CZ občine Moravče s članom štaba CZ odgovornim za obveščanje javnosti:

- organizira in vodi tiskovno središče,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- organizira in vodi tiskovno konferenco,
- spremlja poročanje medijev.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo po predpisih (25. člen Zakona o medijih, Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo, povezano z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države. V takih primerih se sporočilo najprej pošlje za takojšnjo objavo naslednjim medijem:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija,
- ATV Litija
- Radio Hit,
- Dnevnik,
- Delo,
- Spletna stran Občine Moravče,
- po potrebi tudi drugim medijem.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
-----	--

P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
P-15	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče, ki se jih obvešča ob nesreči
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

5.3 Alarmiranje

Ob potresu na naseljenem območju, ko so zaradi rušenj oziroma zaradi nastanka verižne nesreče ogrožena življenja ljudi, oziroma je potrebno začeti z izvajanjem določenih zaščitnih ukrepov, prebivalstvo opozorimo na bližajočo se nevarnost s sirenami z alarmnim znakom za preplah.

Alarmiranje se izvaja preko ReCO Ljubljana, kadar po potresu obstaja neposredna nevarnost proženja plazov, porušitve vodne pregrade, porušitve stavb, objektov ipd.. Proži se alarmni znak »Neposredna nevarnost«, ki mu sledi obvestilo o izvajanju zaščitnih ukrepov za prebivalce na ogroženem območju, preko radia, TV ali na druge predvidene načine.

V občini Moravče se alarmiranje lahko izvede na zahtevo:

- poveljnika CZ občine Moravče oziroma njegovega namestnika,
- župana občine Moravče,
- vodje intervencije.

Oseba, ki je zahtevala alarmiranje mora na ReCO Ljubljana takoj poslati obvestilo, zakaj je zahtevala alarmiranje, na katero območje se alarmiranje nanaša in navodilo o ravnanju.

ReCO Ljubljana pristojne osebe o proženju siren obvesti takoj po izvedenem alarmiranju in o tem obvesti tudi CORS. Preko radia, televizije ali na drug predviden način obvesti prebivalce na ogroženem območju o nevarnostih, ter jim posreduje napotke za osebno in vzajemno zaščito kot na primer tudi navodila in napotke objavljene na spletnih straneh URSZR:

- Navodilo prebivalcem o ukrepih za preprečevanje epidemij,
- Navodilo prebivalcem za izvajanje evakuacije,
- Navodilo za uporabo pitne vode in dezinfekcije,
- Navodilo prebivalcem za ravnanje ob potresu.

Po proženju siren se za obveščanje prebivalcev lahko uporabi tudi sirene sistema javnega alarmiranja (SIJA).

Če siren zaradi okvare ne bi bilo mogoče prožiti iz ReCO Ljubljana, bi se alarmiranje s sirenami dejansko lahko prožilo po lokacijah s strani gasilskih društev, saj je večina stacioniranih na gasilskih domovih (odvisno od stopnje poškodovanosti objekta) oziroma bi se v primeru, da so gasilski domovi še nepoškodovani, alarmiranje izvajalo z gasilskimi vozili preko megafonov.

D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
-------	---

6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV

6.1 Aktiviranje organov in njihovih strokovnih služb

Po obvestilu in prvih poročilih o posledicah potresa intenzitete VI. EMS in višje stopnje, poveljnik CZ občine Moravče oziroma njegov namestnik presodi trenutne razmere in oceni situacijo. Na podlagi razsežnosti in posledic potresa sprejme odločitve o aktiviranju občinskega načrta, kar pomeni tudi aktiviranje sil in sredstev ZRP.

Glede na oceno stanja in razsežnosti potresa, poveljnik CZ občine najprej aktivira štab Civilne zaščite občine Moravče, ki je pristojen za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči, oziroma podpira vodenje. V nadaljevanju pa lahko aktivira še:

- pripadnike službe za podporo CZ;
- druge enote in službe Civilne zaščite občine Moravče po odločitvi poveljnika ali namestnika poveljnika Civilne zaščite občine Moravče, odvisno od zahtevnosti priprav za izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- potrebne operativne pripadnike prostovoljnih gasilskih društev vključenih v GZ Moravče (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje) z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti;
- po potrebi organizacije in društva, s katerimi ima Občina Moravče sklenjene pogodbe o opravljanju nalog zaščite in reševanja ter druge organizacije z nalogo aktivnega delovanja ali pripravljenosti.
- Komisijo za ocenjevanje škode.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ v občini Moravče
P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč v občini Moravče
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP v občini Moravče

6.2 AKTIVIRANJE OBČINSKIH SIL ZA ZAŠČITO REŠEVANJE IN POMOČ

Aktiviranje obsega postopke in aktivnosti, s katerimi se sile za zaščito, reševanje in pomoč vpokličejo in organizirajo vključno za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči. O aktiviranju odloča poveljnik CZ občine Moravče oziroma njegov namestnik.

Poveljnik CZ občine Moravče na podlagi presoje lahko odredi tudi stanje pripravljenosti določenih občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Pozivanje pripadnikov CZ in drugih sil za izvajanje nalog ZRP izvaja služba za podporo štaba CZ občine Moravče. Občinska uprava izvede vse zadeve v zvezi z nadomestilom plač in povračila stroškov, ki jih imajo pripadniki pri opravljanju dolžnosti v CZ oziroma pri zaščiti, pomoči in reševanju.

Pripadnike Civilne zaščite in drugih občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč se aktivira/poziva v skladu z dokumenti za aktiviranje in mobilizacijo občinskih sil in sredstev zaščite, reševanje in pomoč.

O pripravljenosti in aktiviranju Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč iz občinske pristojnosti, odloča poveljnik CZ občine Moravče. Poveljnik GZ Moravče določi in aktivira gasilske ekipe iz JGS, ki bodo sodelovale pri zagotavljanju pomoči.

Potrebne sile se aktivirajo, če je potrebno glede na pričakovane posledice nesreče, izvajati ukrepe in naloge zaščite, reševanja in pomoči na celotnem območju ali delu območja občine.

Postopek aktiviranja:

Pozivanje – aktiviranje pripadnikov CZ in občinskih pogodbenih izvajalcev izvaja štab CZ občine s svojo službo za podporo. JGS se aktivira preko ReCO na zahtevo poveljnika GZ Moravče.

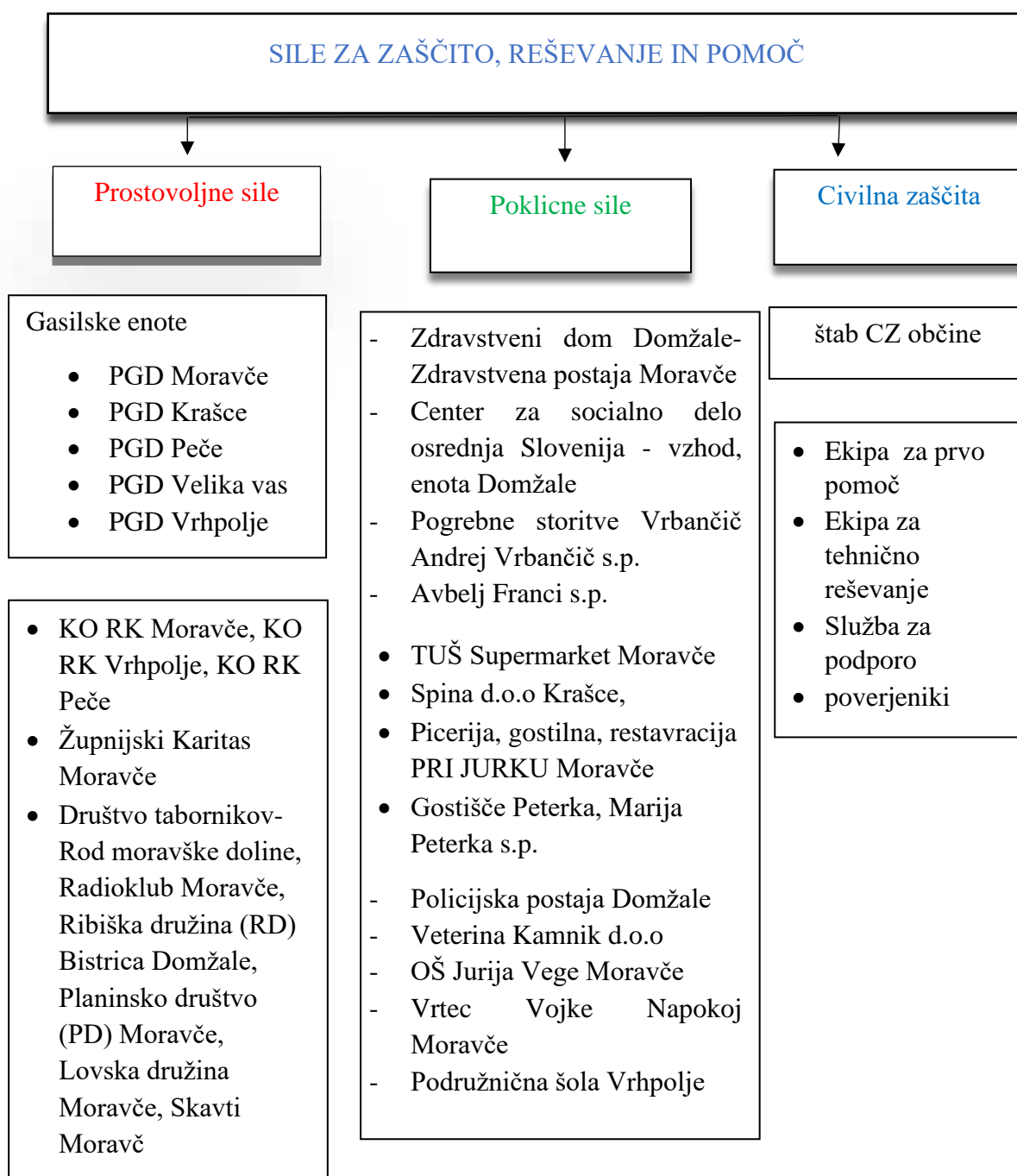
Načini aktiviranja:

1. Pozivniki (ZARE) – preko ReCO (za JGS),
2. Telefon (žični, GSM),
3. Izvzem/izvoz MTS JGS in MTS CZ.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ v občini Moravče
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče

P-10	Pregled gradbenih organizacij v občini Moravče
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov v občini Moravče
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb

Shema 2: Pregled sil ZRP za izvajanje ukrepov in nalog v občini Moravče

6.3 ZAGOTAVLJANJE POMOČI V MATERIALNIH IN FINANČNIH SREDSTVIH

Materialna pomoč pri odpravljanju posledic potresa obsega:

- ♦ posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki jo na območju občine ni mogoče dobiti (gradbena mehanizacija, električni agregati, naprave za prečiščevanje vode ipd.),
- ♦ pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- ♦ pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi ipd.,
- ♦ pomoč v sredstvih za začasno nastanitev in oskrbo ljudi, ki so ostali brez strehe.

Če Občina Moravče ne more obvladati posledic nesreče z lastnimi silami in sredstvi, prosi za pomoč najprej sosednje občine (Domžale, Lukovica, Zagorje ob Savi, Litija, Dol pri Ljubljani), nato štab CZ za ljubljansko regijo in državo, preko poveljnika CZ za ljubljansko regijo in sicer s pisnim zahtevkom. O uporabi materialnih sredstev iz državnih rezerv za pomoč prizadetim ob potresu, finančnih sredstvih ter mednarodni pomoči, odloča Vlada RS, v nujnih primerih pa tudi poveljnik CZ RS.

7 UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 ORGANI IN NJIHOVE NALOGE

Vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22). Operativno strokovno vodenje sil za ZRP ob nesreči se organizira in izvaja kot enoten sistem.

Na območju občine Moravče vodi oziroma usmerja ZRP ob potresu poveljnik CZ občine Moravče s pomočjo štaba CZ občine Moravče in vodij intervencij.

Za operativno vodenje in usmerjanje sil za ZRP v podjetjih, zavodih in organizacijah, njihov organ upravljanja imenuje poveljnika CZ ter organizira enote in službe v skladu z merili za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za ZRP, ki jih izda vlada RS. Svoje delovanje ob nesreči koordinirajo s poveljnikom CZ občine Moravče ali vodjo intervencije.

7.1.1 Občinski organi

Župan:

- skrbi za izvajanje priprav za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- sprejme načrte zaščite in reševanja;
- skrbi za izvajanje ukrepov za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče;
- skrbi za obveščanje prebivalstva o nevarnostih, o stanju varnosti in o sprejetih zaščitnih ukrepih;
- opravlja naloge iz svoje pristojnosti;

Direktor občinske uprave:

- na predlog poveljnika CZ občine Moravče odredi in koordinira ukrepe služb občinske uprave, javnih podjetij in zavodov iz občinske pristojnosti.

Občinska uprava in občinski svet:

- opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči;
- zagotavlja pogoje dela za poveljnika CZ občine Moravče in štaba CZ občine Moravče;
- zagotavlja informacijsko podporo pri izvajanju nalog;
- nudi pomoč tehničnih služb s področja okolja in prostora;
- nudi pomoč službe za družbene dejavnosti;
- organizira delo in zagotavlja pogoje za delo komisije za ocenjevanje škode;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti;

Komisija za ocenjevanje škode

- ocenjevanje škode po potresu po prejemu sklepu o pričetku postopka za oceno škode, ki ga izda URSZR.

7.1.2 Organi vodenja

Poveljnik CZ občine Moravče:

- odreja aktiviranje Civilne zaščite in drugih sil za ZRP;
- vodi in usmerja ZRP ob potresu;
- odreja umik ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
- odreja uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
- odreja uporabo tujega zemljišča za potrebe ZRP;
- odreja porušitev objekta;
- odreja obvezno sodelovanje državljanov v ZRP v skladu z njihovimi sposobnostmi in sredstvi za ZRP;

Štab CZ občine Moravče:

- nudi poveljniku CZ občine Moravče strokovno pomoč pri vodenju nalog ZRP;
- organizira in izvaja reševalne intervencije iz občinske pristojnosti;
- zagotavlja informacijsko podporo;
- zagotavlja logistično podporo občinskim silam za ZRP;
- opravlja administrativne in finančne zadeve.

Poveljnik GZ Moravče:

- določa gasilske ekipe za sodelovanje in pomoč pri izvedbi ZRP ukrepov,
- koordinira aktivnosti s poveljnikom CZ oz. štabom CZ občine Moravče,
- poroča poveljniku CZ občine Moravče o situaciji in izvajanju ukrepov ZRP.

7.1.3. Občinske sile

Enote in službe Civilne zaščite:

- Opravljajo tiste naloge ZRP zaradi katerih so ustanovljene in sicer takrat, kadar jih ni mogoče zagotoviti s prostovoljnimi in poklicnimi izvajalci, javnimi službami, pogodbenimi izvajalci in drugimi.

7.1.4. Občinski pogodbeni izvajalci

Pogodbeni izvajalci gradbene stroke:

- odvoz ruševin in drugi gradbeno tehnični posegi v prostoru po navodilih poveljnika CZ občine Moravče

Pogodbeni izvajalci za zagotovitev prehrane:

- priprava prehrane za potrebe sistema zaščite in reševanja

Pogodbeni izvajalci za začasno nastanitev:

- začasna nastanitev in osnovna oskrba ogroženih in prizadetih občanov

7.1.5 Druga podjetja, zavodi, organizacije javnega značaja

JGS:

- izvaja vse naloge ZRP ob požarih v skladu s pravili stroke,
- sodeluje in pomaga pri oskrbi s pitno vodo,
- sodeluje in pomaga pri izvedbi ukrepov ZRP po potresu,
- sodeluje ali izvaja zavarovanje lokacije in/ali območja nesreče ter infrastrukturnih naprav in napeljav po potresu,
- organizira ali sodeluje pri izvedbi takojšnjega začasnega umika prizadetih in ogroženih ljudi, živali in premoženja,
- izvaja določene naloge tehničnega reševanja po potresu,
- izvaja splošno reševalne naloge po potresu,
- sodeluje in pomaga pri izvajanju intervencijske sanacije in pri odpravi drugih posledic potresa.

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o

- vzdrževanje sistema oskrbe s pitno vodo skladno z navodili pristojnih institucij (NIJZ, NLZOH) ter ustrezno obveščanje uporabnikov in ostalih deležnikov,
- sodelovanje z enoto za tehnično reševanje.

Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale:

- nudi psihosocialno pomoč,
- obvešča javnost o pravicah,
- daje pomoč pri organizaciji preskrbe in oskrbe prebivalcev,
- organizira in vzpodbuja k skupnostnim akcijam na terenu,
- odloča o izrednih denarnih socialnih pomočeh.

Zdravstveni dom Domžale:

- prva pomoč in nujna medicinska pomoč poškodovanim in obolelim ob potresu,
- sodelovanje s štabom CZ občine Moravče ob potresu.

Policijska postaja Domžale:

- varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi na prizadetem območju;
- ureja promet v skladu z določenim prometnim režimom;
- vzdržuje javni red;
- v skladu z nastalimi razmerami preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške;
- sodeluje pri izvajanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti v skladu z zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev.

Upravna enota Domžale:

- ureja državljska stanja – izdaja javne listine (osebne izkaznice, potne listine, vozniška in prometna dovoljenja, smrtovnice),
- pripravlja obvestila za sredstva javnega obveščanja o načinu in možnostih za pridobitev ustrezne javne listine,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Elektro Ljubljana; nadzorništvo Domžale:

- vzpostavi takojšen nadzor nad okvaro elektro infrastrukture;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Veterinarske organizacije (Veterina Kamnik d.o.o):

- dajanje prve veterinarske pomoči poškodovanim živalim,
- zasilni zakol poškodovanih živali,
- odstranjevanje živalskih trupel ter
- izvajanje drugih higienskih in protiepidemijskih ukrepov za zaščito živali.

Uprava za varno hrano, veterino in varstvo rastlin, območni urad Ljubljana

- spremlja gibanje obolele živine v regiji,
- izdaja navodila za zdravljenje obolele in poškodovane živine,
- sodeluje z Veterinarsko upravo Republike Slovenije in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj

- izdelava oceno posledic ogroženosti kulturne dediščine na prizadetem območju,
- usmerja aktivnosti za zaščito in reševanje kulturne dediščine, določi ustrezne lokacije, zagotavlja delovno silo, materialna sredstva ter rešitve za zavarovanje kulturne dediščine,
- organizira in usposablja strokovne ekipe za zaščito in obnovo kulturne dediščine,
- izdelava program celovite obnove poškodovanih kulturnih spomenikov in
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhopolje, KO RK Peče)

- sodelovanje pri oskrbi prizadetega prebivalstva z najnujnejšimi živili, oblačili, vodo in drugimi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami,
- opravljanje nalog prve pomoči,
- spremljanje in oskrba evakuiranega prebivalstva,
- usposabljanje bolničarjev prve pomoči in organiziranje enot prve pomoči,
- opravljanje nalog v zvezi z obveščanjem, evidentiranjem in poizvedovanjem za žrtvami in prizadetimi v naravnih in drugih nesrečah.

Župnijski Karitas Moravče

- sodelovanje pri oskrbi prizadetega prebivalstva z najnujnejšimi živili, oblačili, vodo in drugimi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ občine Moravče
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče
P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov občine Moravče
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano v občini Moravče
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij v občini Moravče
P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče
P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj v občini Moravče
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij v občini Moravče

7.2 OPERATIVNO VODENJE

Vodenje je v rokah poveljnika CZ občine in štaba Civilne zaščite občine Moravče, vodje intervencije ter vodij reševalnih enot. Dejavnost za zaščito, reševanje in pomoč na območju občine operativno vodi poveljnik CZ občine s pomočjo štaba CZ občine.

Poveljnik CZ občine ob nesreči določi vodjo intervencije za izvajanje posameznega ukrepa zaščite in reševanje ali naloge. Vodja intervencije vodi in koordinira potek intervencije in je za svoje in delo enote odgovoren poveljniku CZ občine, ki mu redno poroča o poteku intervencije. V primeru, da občina ne razpolaga z ustreznimi silami, poveljnik CZ občine, skladno z načelom postopnosti, zaprosi za pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč sosednje občine, poveljnika CZ za ljubljansko regijo, ta pa glede na potrebe, poveljnika CZ RS.

Poveljnik CZ občine Moravče lahko za izvedbo posamezne naloge ustanovi začasne delovne skupine ter določi vodjo intervencije, ki so mu podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči na prizadetem območju.

Logistično podporo silam za ZRP, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme, materiala, prevoza, informacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja štab CZ občine Moravče s službo za podporo.

Posledice nesreče je treba čim prej ustrezno dokumentirati. Prav tako je treba dokumentirati tudi vse odločitve poveljnika CZ občine Moravče in drugih organov.

Štab CZ občine Moravče mora ob potresu čim prej vzpostaviti pregled nad stanjem na prizadetem območju, oceniti predvideni razvoj situacije, zagotoviti takojšnje ukrepanje z zagotovitvijo nujne pomoči, nato pa se osredotočiti na izdelavo strategije ukrepanja do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje, ki zajema določitev prednostnih nalog, človeške in materialne vire, operativne rešitve izvedbe zahtevnejših nalog ter nosilce koordinacije.

Štab CZ občine Moravče mora ob sodelovanju štaba CZ za ljubljansko regijo ter štaba CZ RS, zagotoviti začasna prebivališča in osnovne pogoje za življenje vsem prizadetim osebam, ki so ostale brez strehe nad glavo.

Štab Civilne zaščite občine Moravče zaseda na Vegovi ulici 7a, 1251 Moravče. Če delo na tej lokaciji zaradi poškodovanosti objekta, poškodovanih komunikacij ali zaradi drugih razlogov ni mogoče, se Štab CZ občine po odločitvi preseli na drugo lokacijo. Rezervna lokacija je na Šlandrovi 7, 1251 Moravče.

7.3 ORGANIZACIJA ZVEZ

Pri neposrednem vodenju intervencije in drugih akcij ZRP se uporabljajo sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZA-RE, ZARE DMR in ZA-RE PLUS) ter sistem osebne klica. Sistem zvez ZA-RE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcij. Informacijsko-

komunikacijska središča tega sistema so v centrih za obveščanje, preko katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne informacijsko – komunikacijske sisteme.

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah. Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s storitvami oziroma zvezami kot so:

- sistemi in omrežja:

- radijske zveze – sistem ZA-RE, ZARE DMR in ZA-RE PLUS, letalske radijske postaje,
- sistem osebne klica ZARE,
- paketni radio za prenos podatkov in druge zveze, ki jih uporablja Zveza radioamaterjev Slovenije,
- sistem javne stacionarne telefonije,
- sistem javne mobilne telefonije,
- prenosne bazne postaje mobilne telefonije,
- sistem zvez, ki jih uporablja Slovenska vojska,
- sistem zvez TETRA, ki jih uporablja Policija,
- internet zaščite in reševanja,
- internet/svetovni splet.

– storitve:

- govorne komunikacije,
- prenos podatkov – kratka sporočila,
- prenos podatkov – kratka sporočila – pozivanje – sistem osebne klica,
- prenos podatkov – elektronska pošta,
- prenos podatkov – telefaks.

Poveljnik CZ občine Moravče oziroma vodja intervencije zagotavlja ob naravni ali drugi nesreči operaterjem sistema javne stacionarne in mobilne telefonije dostope do komunikacijskih objektov, ki so na območjih nesreče (intervencije) v okvari, in sicer do odprave napak ter ponovnega začetka delovanja.

7.3.1 Sistem zvez ZA-RE

V Sloveniji uporabljamo enoten in avtonomen sistem radijskih zvez, na kratko poimenovan ZARE. Za njegovo tehnično brezhibnost in nemoteno delovanje skrbi Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Komunikacijska središča sistema so v regijskih centrih za obveščanje, v katerih upravljajo z radijskim prometom in zagotavljajo povezovanje uporabnikov v javne in druge funkcionalne telekomunikacijske sisteme. Sistem zvez ZARE zagotavlja 95-odstotno pokritost terena z radijskim signalom stacionarne repetitorske mreže in 100-odstotno pokritost terena ob uporabi mobilnih repetitorskih postaj.

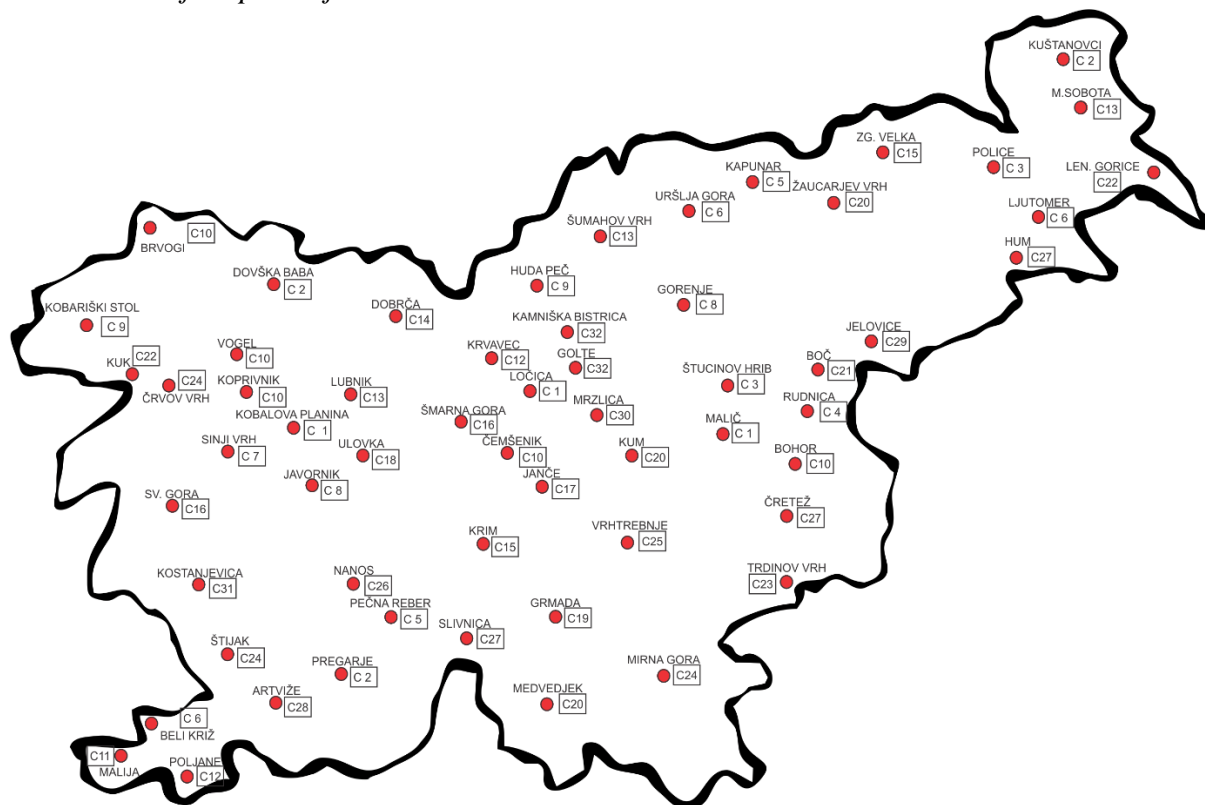
Po obsegu je sistem ZARE največji enotni profesionalni sistem radijskih zvez (PMR) v državi. Njegovo omrežje sestavlja 60 repetitorskih postaj zgornje in 73 digitalnih repetitorskih postaj spodnje oddajniške mreže. Zgornjo in spodnjo oddajniško mrežo sproti dograjujejo.

Funkcionalno gledano je sistem razdeljen na podsistem radijskih zvez in podsistem osebne klica. Podsistem radijskih zvez omogoča neposredne - repetitorske in posredne - simpleksne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne - repetitorske radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje. Podsistem osebne klica omogoča pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebne klica. Besedilna sporočila v okviru regije pošiljajo regijski centri za obveščanje, v okviru države pa Center za obveščanje Republike Slovenije. Podsistem osebne klica omogoča, da uporabniki lahko tudi sami pošiljajo kratka besedilna sporočila.

Sistem je grajen za delo v normalnih in izrednih okoliščinah. Morebitni izpad posameznih delov ne more povzročiti izpada celotnega sistema. Pri tem upravljavec sistema zagotavlja takojšnje popravilo oziroma zamenjavo izpadlih delov sistema, v nujnih primerih pa tudi okrepitev radijske mreže z mobilnimi repetitorskimi postajami na območjih, kjer je to potrebno. Vgrajen daljinski nadzor delovanja repetitorskih postaj zagotavlja sprotno preverjanje stanja omrežja in zgodnje odkrivanje okvar.

Identifikacija uporabnikov radijskih postaj je zagotovljena z osebnimi klicnimi znaki, ki so urejeni v enotnem radijskem imeniku in z identifikacijskimi številkami, ki jih ob uporabi oddajajo radijske postaje. S tem je - kolikor je le mogoče - onemogočena zloraba. V sistem je vgrajena tudi zaščita pred motnjami.

Slika 7: Lokacije repetitorjev sistema ZARE

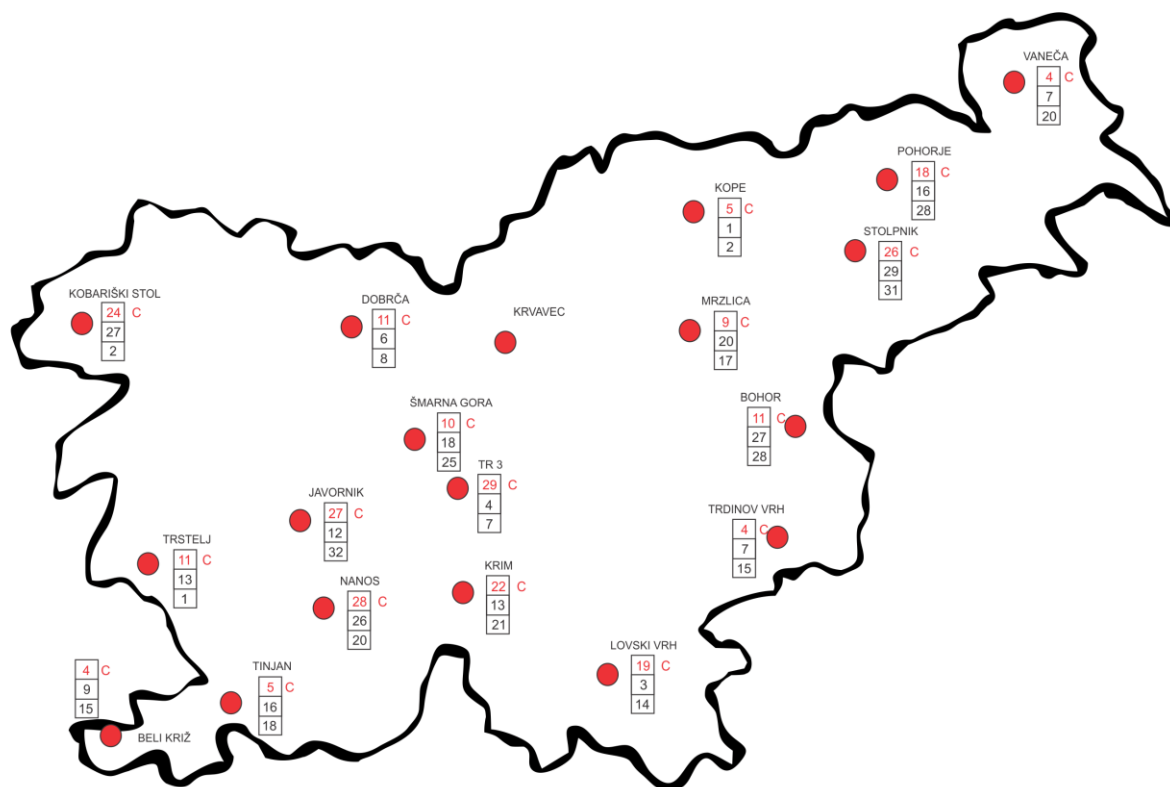

Oktober 2014

Snopovni radijski sistem ZARE PLUS

ZARE PLUS je večkanalni snopovni radijski sistem, ki deluje po protokolu MPT1327. Sestavlja ga 18 baznih postaj, ki omogočajo več pogovorov istočasno. Sistem se uporablja predvsem za nujno medicinsko pomoč ter omogoča skupinske in individualne klice, klice v javno telefonsko omrežje in pošiljanje kratkih sporočil. Uporaba radijskih terminalov ZARE PLUS je za uporabnike prijazna. Pri potovanju po Sloveniji na terminalu ni treba ročno menjati kanalov, ker se terminal samodejno prijavi na najbližjo bazno postajo.

Slika 8. Bazne postaje sistema ZARE PLUS

Oktober 2014

ReCO Ljubljana upravlja s sistemom zvez ZARE na območju ljubljanske regije. ReCO dodeljuje kanale in spremlja ter nadzira radijski promet na repetitorjih, ki so v ljubljanski regiji. Za potrebe kvalitetnega zagotavljanja zvez z enotami na terenu je v ljubljanski regiji postavljenih 6 ZARE repetitorjev, ki so z radijskimi linki povezani v ReCO. Vsak izmed repetitorjev je namenjen pokrivanju določenega dela regije.

Repetitorji v ljubljanski regiji so postavljeni na:

- Krimu K-15,
- Šmarni gori K-16,
- Jančah K-17,
- Ulovki K-18,
- Grmadi K-19,
- Medvedjeku K-20.

Občina Moravče ima dodeljen repetitor K-17 na Jančah za komunikacijo z Regijskim centrom Ljubljana.

Tabela 4: Uporabnost repetitorskih (SD) ter simpleksnih (SI/IS) kanalov v sistemu zvez ZARE na nivoju občine Moravče

Zveze ZARE	Prikaz uporabnosti repetitorskih kanalov-občina Moravče
Dodeljen repetitor (SD)	17
Simpleksni kanal	Kanale od 36 do 41 in 43 do 49 dodeli na zahtevo ReCO Ljubljana V občini Moravče sistem ZiR deluje na 38 kanalu ZARE, rezervni kanal je 41

Digitalni radijski sistem ZARE DMR

Digitalni radijski sistem ZARE DMR se uporablja predvsem za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja. Sistem trenutno sestavlja 35 baznih postaj. Vsaka bazna postaja ima dva logična kanala: eden se uporablja za nadzor sistema javnega alarmiranja, drugi je prost. Drugi kanal testno uporabljamo za prenos govora. Tehnologijo DMR (Digital Mobile Radio) je standardiziral Evropski telekomunikacijski inštitut za standardizacijo (ETSI).

Radijski sistemi DMR predstavljajo eno od naslednjih generacij profesionalnih radijskih zvez. Temeljijo na uporabi tehnologije TDMA (Time Division Multiple Access - časovni sodostop), kar jim omogočata dva logična kanala. Istočasno lahko prenašajo dva pogovora oziroma pogovor in podatke hkrati.

Nova digitalna tehnologija omogoča uporabnikom dodatne storitve in ugodnosti:

- prenos digitalnega govora, podatkov in nadzora preko istega dela radiofrekvenčnega spektra;
- tehnologija DMR temelji na časovnem sodostopu (TDMA), kar ji omogočata dva logična kanala znotraj 12,5 kHz fizičnega kanala. To pomeni podvojitev zmogljivosti sistema in znižanje stroškov;
- posebna tehnologija odprave napak omogoča boljšo kakovost zvoka in s tem boljšo pokritost terena z radijskim signalom;
- nižja poraba električne energije kot posledica uporabljene tehnologije TDMA. Ta podatek je pomemben predvsem takrat, ko naprava deluje na baterijsko napajanje. Radijske naprave DMR v povprečju delajo 40 odstotkov dlje z isto baterijo kot analogne postaje;
- radijski sistemi DMR lahko delajo v analognem ali digitalnem načinu.

Uporaba tehnologije DMR pri prenovi radijskega dela sistema javnega alarmiranja je smiselna, saj hkrati s prenovo radijskega dela sistema javnega alarmiranja dobimo tudi dodatni govorni kanal⁷.

Uporaba mobilnih repetitorskih postaj ZA-RE

Mobilne repetitorske postaje se uporabljajo za nadomestilo izpadlih repetitorskih postaj radijske mreže sistema zvez ZA-RE ali za izboljšanje delovanja te mreže, če gre za lokacijo s slabšo

⁷ Uprava RS za zaščito in reševanje. 2022. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=pe32.htm>

pokritostjo z radijskim signalom ZA-RE ali za potrebe po dodatnem repetitorju zaradi povečanega radijskega prometa oziroma zahteve zaradi organizacije prometa radijskih zvez ZA-RE ob nesreči. Mobilni repetitor se nahaja na sedežu Izpostave URSZR Ljubljana.

Podsistem osebnega klica

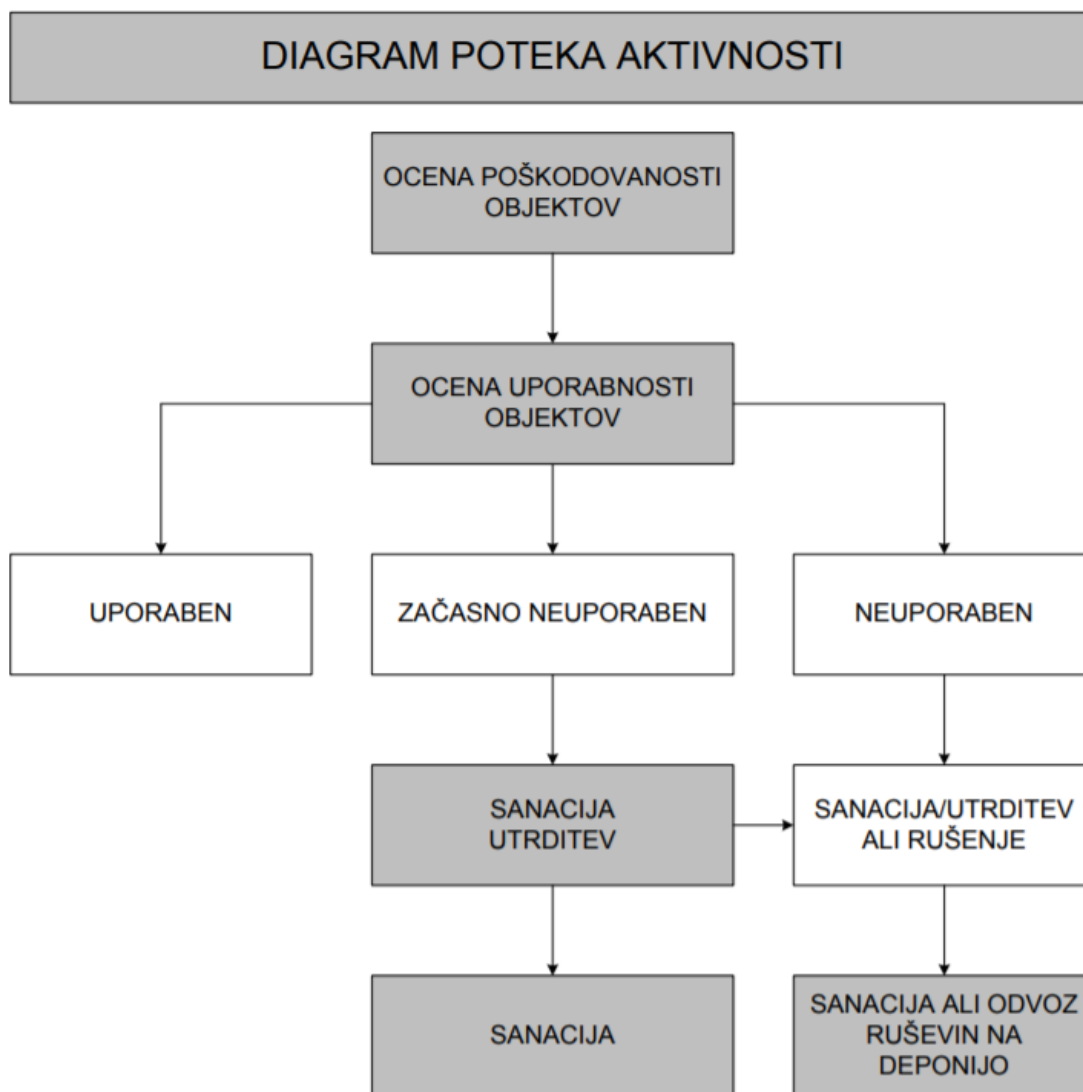
V sistemu zvez ZA-RE deluje tudi podsistem osebnega klica (pozivniki). Ta omogoča pošiljanje pisnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica. Sporočila pošilja ReCO Ljubljana. Oddajniško mrežo sestavlja 53 oddajnikov zgornje mreže in 73 digitalnih repetitorjev spodnje mreže. Če bi bilo nujno, bi bilo mogoče namestiti tudi mobilni digitalni repetitor.

8 ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči ob potresu obsegajo vse tiste ukrepe in dejavnosti, ki so potrebni za odpravljanje posledic nesreče, da se zagotovijo osnovni pogoji za življenje ter zagotovijo pogoji za trajno obnovo prizadetega območja. Dejavnosti za zagotovitev osnovnih življenjskih pogojev obsegajo zlasti oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili, električno energijo, ureditev nujnih prometnih povezav, komunalnih storitev, oskrbo živali in nujno zavarovanje kulturne dediščine. Izvajanje zaščitnih ukrepov na prizadetem območju občine Moravče je v pristojnosti Občine Moravče. V kolikor Občina Moravče s svojimi silami in sredstvi ne zmore izvesti zaščitnih ukrepov, zaprosi za pomoč sosednje občine, ljubljansko regijo oziroma državo.

8.1 Zaščitni ukrepi

8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi (ocena poškodovanosti objektov)

Na območju, ki ga je prizadel potres, moramo prizadeti družbi čim prej omogočiti vrnitev v normalno življenje. Najprej moramo ugotoviti, kaj se je dejansko zgodilo, koliko prebivalcev lahko po potresu uporablja svoja stanovanja brez bojazni, da se bodo ob ponovljenem sunku stavbe porušile.

Po potresu je zato pomembno, da se čim prej ugotovi:

- koliko je poškodovanih objektov (stavb in gradbeno-inženirskih objektov), ki jih je s preprostimi ukrepi mogoče hitro sanirati ali utrditi,
- koliko objektov je porušениh ali tako močno poškodovanih, da jih ni mogoče popraviti, ter
- koliko je prebivalcev, ki jim je treba zagotoviti začasno prebivališče.

Za učinkovito delovanje takoj po potresu sta posebnega pomena poznavanje potresne odpornosti in ranljivosti ter ugotavljanje poškodovanosti in uporabnosti tistih objektov, v katerih se načrtujejo:

- **dejavnosti civilne zaščite** (gasilski domovi - PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje, Občina Moravče),
- **reševalne in zdravstvene dejavnosti** (Zdravstveni dom Domžale-ZP Moravče),
- vseh tistih **rezervnih objektov**, v katerih bi te dejavnosti lahko potekale zaradi povečanja potreb (osnovna šola s podružnico in vrtcem v občini Moravče),
- prav tako je treba ugotoviti stanje **komunalne infrastrukture** in takoj začeti popravilo električnih napeljav in transformatorjev, telefonskega omrežja, vodovodov, pa tudi energetskih objektov, ki so zaradi potresa nehali delovati,
- ugotoviti je treba stanje **prometnic** ter očistiti ruševine z ulic, podpreti ali popraviti poškodovane mostove in urediti obvoze.

Zaradi učinkovitega ukrepanja po potresu je treba čim prej pripraviti oceno poškodovanosti in uporabnosti objektov. Na podlagi teh ocen se pridobijo podatki o potrebni količini šotorov, prikolic in montažnih hiš za začasno nastanitev prebivalstva. Na podlagi ugotovitev je treba čim prej narediti načrt:

- nujnih rušenj in odstranitvev objektov ali delov objektov, ki grozijo s porušitvijo, in odstranitvev razrahljanih ruševin,
- določitve in ureditve lokacij za postavitev začasnih prebivališč,
- odvoza ruševin,
- zmanjšanja ali odstranitve težkih obtežb,
- začasnega odranja in podpiranja objektov,
- vodoravnega opiranja,
- vgrajevanja vezi, podpornih zidov, polnilnih elementov in zunanjih podpornih elementov.

Ugotavljanje poškodovanosti in uporabnosti objektov zahteva usklajeno delovanje večjega števila strokovno usposobljenih ekip, ki jih sestavljajo gradbeni inženirji in tehniki ali arhitekti ter lokalni vodniki, ki poznajo razmere na terenu.

Takoj po močnejšem potresu bi poveljnik štaba CZ občine Moravče organiziral preverjanje stanja na terenu. Prvo hitro in grobo oceno stanja, predvsem z vidika ogroženosti prebivalstva, bi opravili že občinski predstavniki, to so člani štaba CZ občine Moravče in člani občinske komisije za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah. Za sistematično in uradno ugotavljanje poškodovanosti objektov pa bi se vključila regijska komisija za popis in oceno poškodovanosti objektov ob naravnih in drugih nesrečah. Komisijo mora sestavljati zadostno število strokovno usposobljenih ekip, ki jih sestavljajo gradbeni inženirji in tehniki ali arhitekti ter lokalni vodniki, ki poznajo razmere na terenu.

Prva ocena poškodovanosti in uporabnosti objektov mora biti izdelana že v nekaj dneh po potresu, odvisno od obsega posledic. Njen namen je zagotoviti kar najhitrejšo oceno o potrebni pomoči ter opozoriti prebivalce na nevarnosti, ki jih predstavljajo poškodovani objekti. Pri ocenjevanju

poškodovanosti in uporabnosti objektov poteka sodelovanje s komisijo za oceno škode. Objekti se na podlagi pregleda, ki ga opravijo omenjene strokovne ekipe, označijo in razvrstijo na:

Barva Klasifikacija

Opis stanja

uporaben objekt

Objekt je, razen na območjih, ki so zaradi lokalnih nevarnosti posebej označena kot nevarna, **varen za uporabo.**

začasno neuporaben objekt

Objekt, ki ga je potres tako poškodoval, da bi ga utegnil močnejši naknadni popotresni sunek uničiti. Stavbe ni dovoljeno uporabljati, dokler se s tako imenovano tehnično oceno ne izdela dokončne ocene stanja. **Vstop je dovoljen le na lastno odgovornost in samo za časovno omejeno obdobje.**

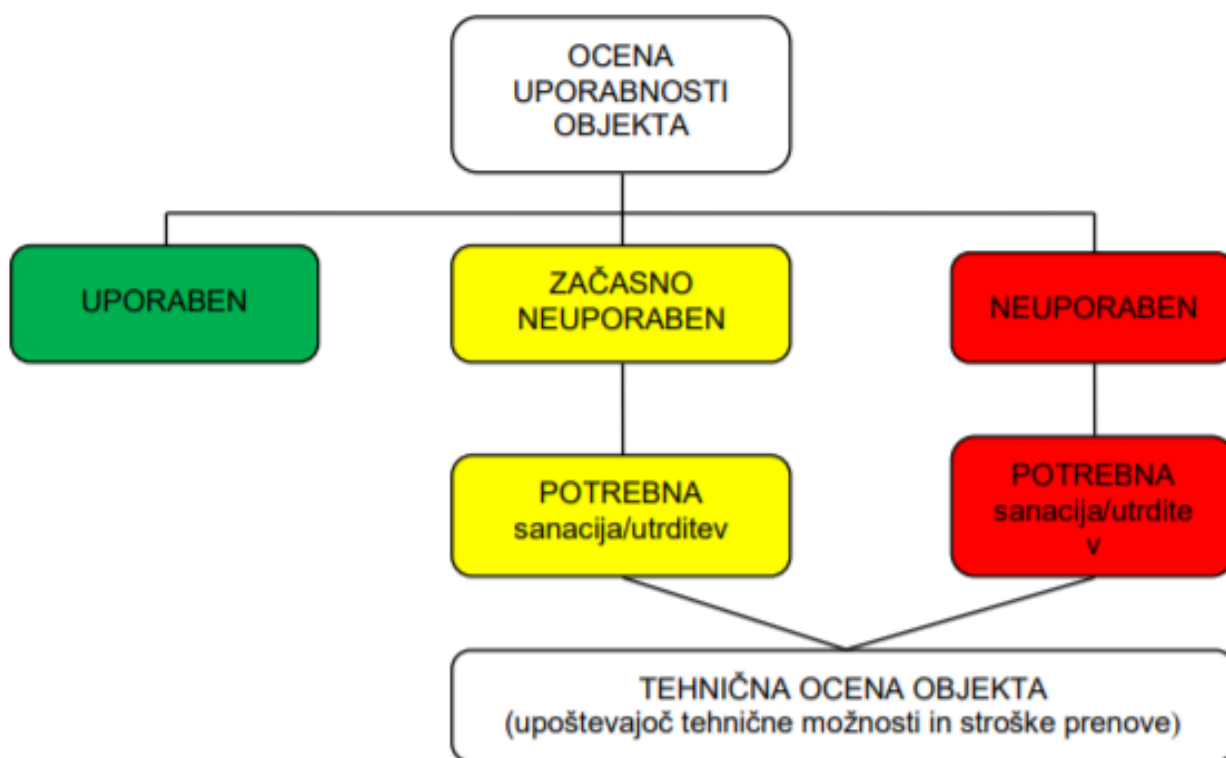
neuporaben objekt

Objekt je zelo hudo poškodovan, obstaja nevarnost delne ali popolne porušitve. Takoj je treba zagotoviti varnostne ukrepe. **Vstop brez posebnega pooblastila je strogo prepovedan.** Oznaka ne pomeni obveznega rušenja.

Pri izdelavi ocene uporabnosti objekta imajo prednost stavbe, katerih delovanje je pomembno za ZRP. Pristop k izdelavi ocene uporabnosti stavbe temelji na vnaprej pripravljenem in delno predizpolnjenem vprašalniku. Vsi pristopi temeljijo na vizualnem pregledu, poškodovanost in uporabnost stavb pa se ocenjujeta komisijsko, uporablja se enofazni pristop k ocenjevanju uporabnosti stavb po potresu. Za pomoč pri popisu poškodovanosti s standardnim obrazcem (tiskanim) se uporablja aplikacija »OCENA POŠKODOVANOSTI IN UPORABNOSTI STAVB« (USB ključek), ki se nahaja na sedežu Izpostave URSZR Ljubljana.

V procesu obnove je treba za vse začasno neuporabne in neuporabne objekte izdelati tako imenovano tehnično oceno objekta, v kateri je treba ovrednotiti tehnične možnosti za sanacijo oziroma utrditev in stroške prenove ali rušenja.

Shema 3: Enofazni pristop k ocenjevanju uporabnosti stavb po potresu

Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se uveljavljajo pri načrtovanju in urejanju prostora ter naselij in pri graditvi objektov z namenom, da se preprečijo oziroma zmanjšajo škodljivi vplivi potresa ter da se omogoči ZRP. Med te ukrepe spadajo tudi:

- določitev in ureditev lokacij za postavitev začasnih prebivališč,
- določitev in ureditev lokacij odlagališč za začasno odlaganje ruševin in drugih materialov,
- zagotovitev površin za pokop večjega števila umrlih ljudi in poginulih živali,
- določitev odlagališč posebnih odpadkov,
- določitev in ureditev lokacij oziroma objektov za zbiranje in začasno skladiščenje nevarnih snovi iz gospodinjstev, industrije in drugih dejavnosti,
- vzpostavitev komunikacij in določitev obhodnih poti.

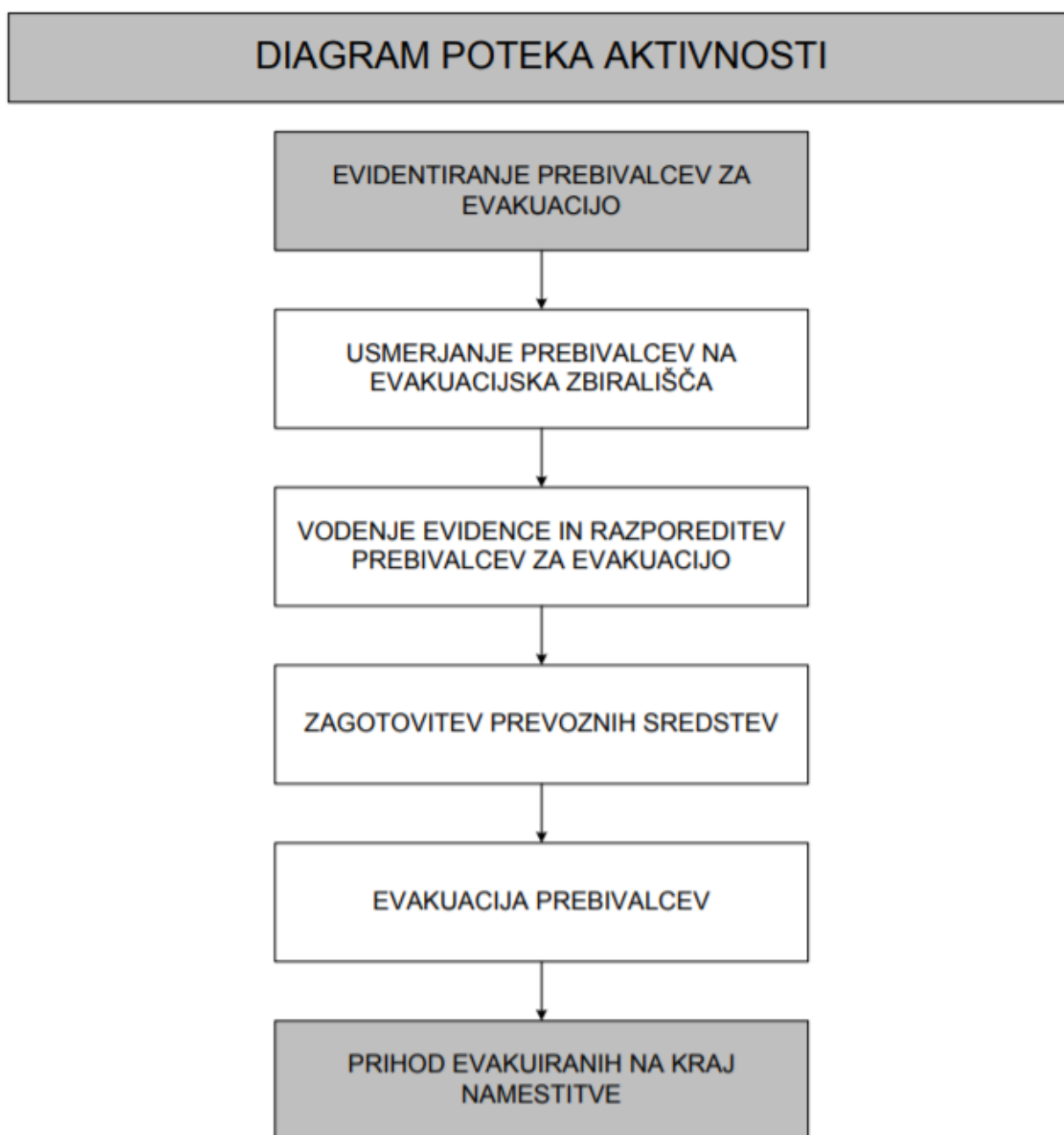
Potresna odpornost objektov v občini Moravče je opredeljena v Oceni ogroženosti občine Moravče zaradi potresov (**številk**). Iz nje pa lahko ugotovimo, da:

- **po kriteriju starosti stanovanja, okrog 1.796 ljudi v občini Moravče biva v stanovanjih, ki bi potres intenzitete VIII EMS najverjetneje prestali brez bistvenih poškodb, oziroma s takšnimi poškodbami, zaradi katerih naj ne bi utrpeli hujših poškodb in bi bila sanacija teh stanovanj oziroma stavb, v katerih so stanovanja, ekonomsko upravičena. To so stanovanja grajena od leta 1982-2015.**
- **Na drugi strani pa je veliko ljudi, ki bivajo v potresno najbolj ranljivih stavbah (v stavbah, zgrajenih do leta 1963), zaskrbljujoče visoko (1.459). Tam lahko pride do velikih poškodb in finančnih stroškov v primeru sanacije.**

- **Dobrih 1.512 ljudi pa biva v stanovanjih, zgrajenih v obdobju med letoma 1964 in 1981, torej v času veljave prvih kolikor toliko ustreznih predpisov o potresno odporni gradnji.**

P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče
P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce v občini Moravče
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč v občini Moravče
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano v občini Moravče
P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode občine Moravče

8.1.2 Evakuacija

Evakuacija je organiziran umik prebivalcev z ogroženega na varnejše območje in se izvaja, če ni mogoče z drugimi ukrepi zagotoviti njihove varnosti. Evakuacijo lahko odredi **župan občine Moravče**, v **nujnih primerih pa tudi poveljnik CZ občine Moravče**.

Prebivalci se ob potresu praviloma ne evakuirajo z območja, ki ga je prizadel potres; če je le mogoče, se uredijo nastanitvene zmogljivosti na prizadetem območju, čim bližje njihovim domovom.

Če vseh ni mogoče namestiti na lokacije v domači občini, se del prebivalcev evakuira v sosednje, neprizadete občine ali regije. Koordinacijo le-tega prevzame Občina. Župan lahko izjemoma odredi,

da morajo lastniki ali uporabniki stanovanjskih hiš in vikendov začasno sprejeti na stanovanje evakuirane prebivalce, če njihove nastanitve ni mogoče rešiti na drugačen način.

Zbiranje podatkov o občanih, ki so ostali brez bivališča ter urejanje sprejemanja in začasnega bivališča izvajajo poveljnik CZ občine Moravče, štab CZ občine in PGD (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje).

Z ogroženega območja prednostno evakuiramo nekatere skupine prebivalcev, zlasti bolne in ostarele, invalide, rekonvalescente, nosečnice ter matere in samohranilke z nepreskrbljenimi otroki. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujne za življenje.

Evakuacijo in usmerjanje ogroženega prebivalstva organizira Občina Moravče, izvaja pa jo štab CZ občine Moravče s pomočjo enot CZ (služba za podporo), gasilcev (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje) in policije (Policijska postaja Domžale). Po potrebi sodeluje pri evakuaciji ogroženega prebivalstva tudi Slovenska vojska (SV). Evakuacijo na območju dveh ali več občin usmerja in usklajuje poveljnik CZ za ljubljansko regijo.

Oskrbo z osnovnimi življenjskimi potrebščinami izvaja RKS OZ Domžale, centri za socialno delo (Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale) in druge socialne službe ter občani v okviru soseske pomoči. Zdravstveno oskrbo ter nujno medicinsko pomoč zagotavlja Zdravstveni dom Domžale.

Najbolj ranljive stavbe v občini so nekateri objekti kulturne dediščine:

- Rojstna hiša pisatelja Frana Detela; Moravče.
- Cerkev svetega Valentina, Limbarska gora,
- Lajarjeva slika v Š.C. Limbarska gora
- Baročna oprema v cerkvi Svetega Mohorja,
- Cebejeva oltarna slika, Drtija.

Večjo nevarnost v primeru potresa pa predstavljajo tudi večstanovanjske stavbe, ki se nahajajo na naslednjih naslovih: Trg svobode 4 in Vegova ulica 13, 1251 Moravče.

Slika 9: Večstanovanjske stavbe v občini Moravče

Nevarnost predstavljajo predvsem, ker v njih živi bistveno več ljudi in posledično je tudi večja možnost velikega števila zasutih oziroma večjega števila žrtev.

Občina Moravče zagotovi prevozna sredstva za prevoz evakuiranih prebivalcev, ki se organizira z osebnimi avtomobili evakuiranih, vozili avtoprevoznikov in če bi bile potrebe še večje, se v prevoz vključi vozila gasilcev. V primeru, da Občina le-teh ne more zagotoviti, ji pri zagotavljanju sredstev za prevoz pomagajo sosednje občine (Domžale, Lukovica, Zagorje ob Savi, Litija, Dol pri Ljubljani) oziroma ljubljanska regija.

Občina Moravče na prizadetem območju poskrbi tudi za nastanitvene zmogljivosti (hleve) in preskrbo za živino, načeloma čim bližje domov lastnikov. Regija ji pri tem lahko pomaga z zagotavljanjem dodatne preskrbe (krma, voda).

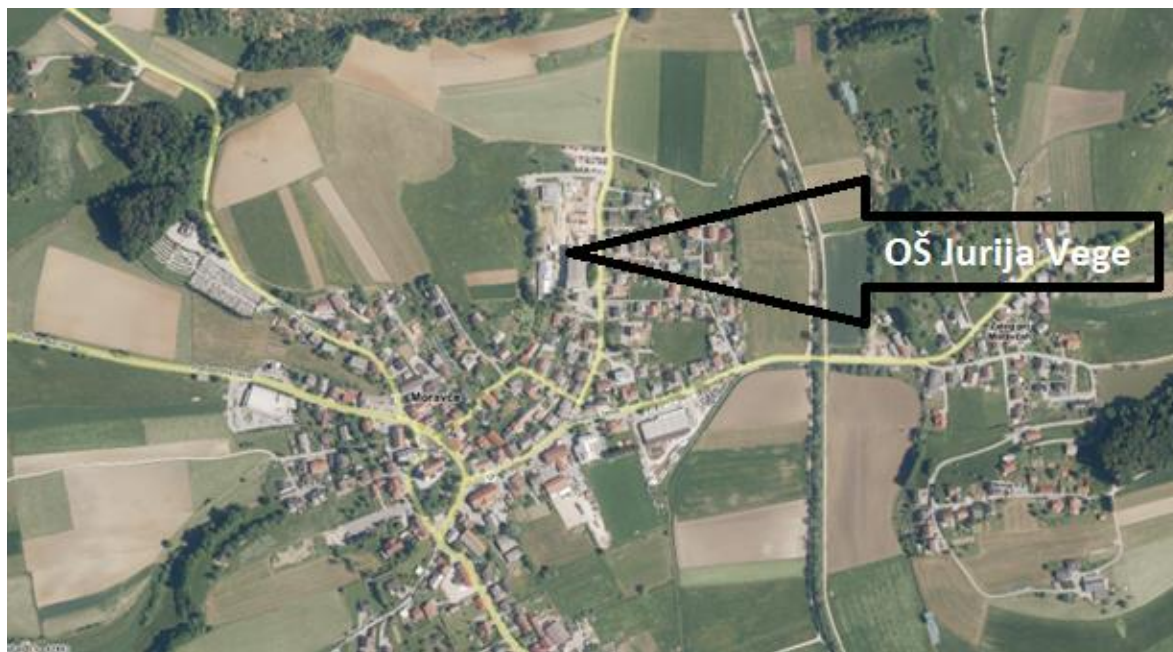
Občina zagotovi na podlagi svojih načrtov zbiranje podatkov o prebivalcih, ki so ostali brez strehe, predvidena in urejena pa so tudi občinska sprejemališča za evakuirane prebivalce in sicer:

- OŠ Jurija Vege Moravče,
- najbližji gasilski dom in sosednji gasilski domovi.

Začasne nastanitve v občini Moravče so v naslednjih objektih:

- OŠ Jurija Vege Moravče.

Slika 10: OŠ Jurija Vege Moravče

V kolikor prebivalcev ni mogoče evakuirati oziroma nastaniti v objekte, ki so določeni z načrtom (priloge P20, P21), se evakuacija izvaja na za to določeno območje. V občini Moravče so za začasno nastanitev določene naslednje lokacije:

- Prostor tabornikov rod moravške doline (taborniki imajo svoj prostor v Zalogu pri Moravčah, uradno pa so na Vegovi ulici 19 v Moravčah).

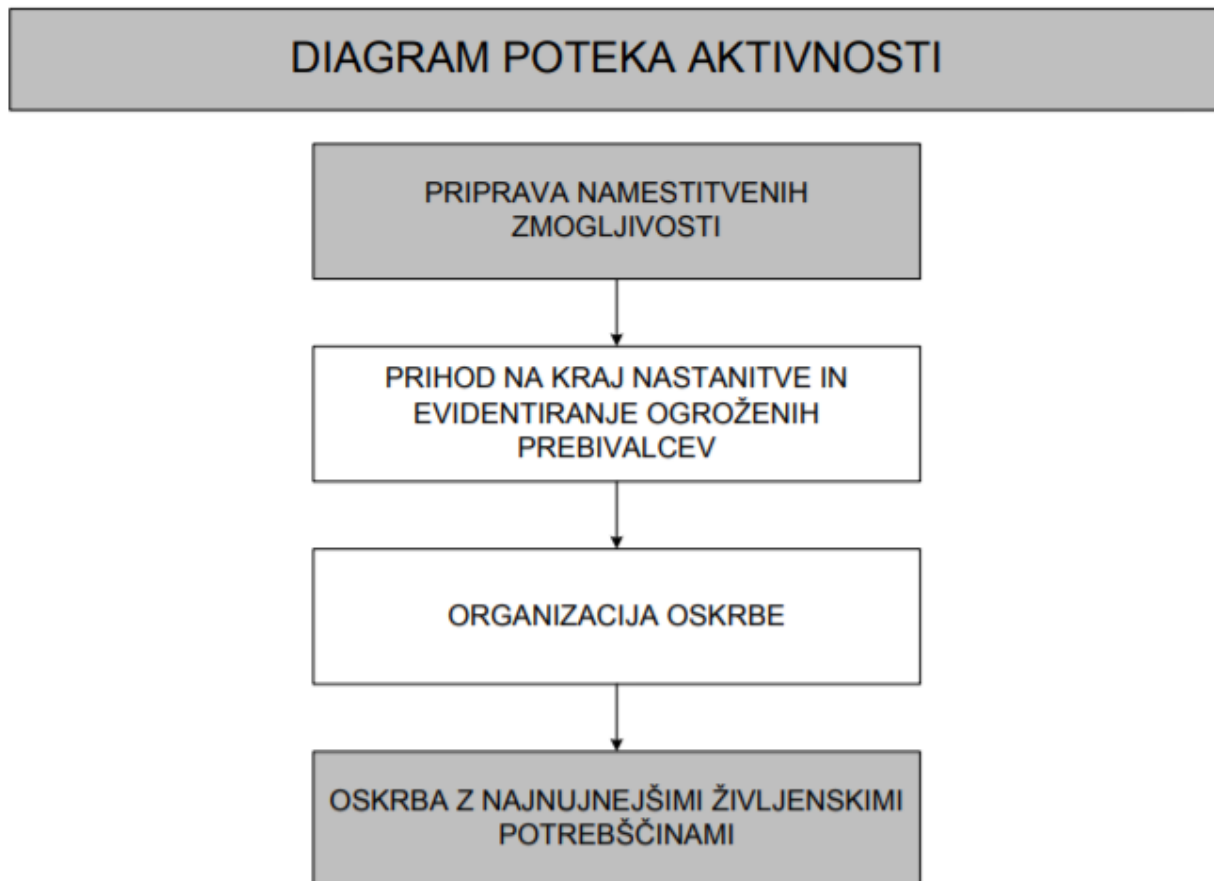
Začasna prebivališča se uporabijo kontejnerji in šotori.

Evakuacijo ogroženih prebivalcev izvaja štab CZ občine, ter gasilska služba po predhodnem postopku evidentiranja in razporejanja ogroženih prebivalcev. Po potrebi sodeluje pri evakuaciji ogroženega prebivalstva tudi pristojna policijska postaja (Policijska postaja Domžale).

P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce v občini Moravče
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna namestitev ogroženih prebivalcev, in njihove zmogljivosti ter lokacije, primerne za postavitve zasilnih prebivališč v občini Moravče

8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

V primeru potresa in v primerih hujše poškodovanosti stanovanjskih objektov se ukrep izvaja po naslednji shemi.

Sprejem in oskrba ogroženih ter prizadetih prebivalcev obsega:

- evidentiranje ogroženih prebivalcev,
- urejanje sprejemališč,
- urejanje začasnih prebivališč (če je le mogoče prebivalce namestimo v zidane objekte oziroma v bivalnike, v nujnih primerih pa v šotore),
- nastanitev prebivalstva,
- oskrba z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami (pitno vodo, hrano, obleko, električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomočjo, obveščanjem in izobraževanjem šoloobveznih otrok),
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči.

Za izvajanje ukrepov sprejemanja, nastanitve in preskrbe ogroženih prebivalcev imajo poseben pomen stacionarji in nastanitvene enote Rdečega križa Slovenije ter njihovi pripadniki, ki se lahko ob potresu aktivirajo za javno dobro in pomoč. Občina zagotovi na podlagi svojih načrtov zbiranje podatkov o prebivalcih, ki so ostali brez strehe, predvideno in urejeno mora imeti občinsko

sprejemališče za evakuirane prebivalce. Občina, če je le mogoče evakuirane prebivalce namesti v zidane objekte oz. bivalnike, v najnujnejših primerih tudi v šotore. V kolikor teh kapacitet Občina nima, jih zagotavlja ljubljanska regija. Objekti za začasen sprejem evakuiranih prebivalcev morajo biti na območju, ki ga potres ni močneje prizadel oziroma ni prizadel. V ta namen se lahko uporabljajo tudi večnamenski prostori, kot so športni objekti, dvorane in drugi⁸.

Pri izvajanju tega ukrepa sodelujejo enote CZ, službe CZ za podporo, gospodarske družbe in zavodi, ki razpolagajo z nastanitvenimi in prehrabnimi zmogljivostmi (OŠ Jurija Vege Moravče, TUŠ Supermarket Moravče, Spina d.o.o. Krašče, Picerija, gostilna, restavracija PRI JURKU Moravče, Gostišče Peterka, Marija Peterka s.p), RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhpolje, KO RK Peče), Župnijski Karitas Moravče in druge humanitarne organizacije, centri za socialno delo (Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale) in druge socialne službe ter občani v okviru soseske pomoči. Zdravstveno oskrbo ter nujno medicinsko pomoč zagotavlja ZD Domžale.

Če potrebe po nastanitvi, oskrbi in zbiranju ter delitvijo humanitarne ogroženih prebivalcev presegajo možnosti Občine Moravče, pri tem pomagajo sosednje občine, ljubljanska regija z zagotavljanjem moštva ter opreme in sredstev iz državnih rezerv.

V občini Moravče so za sprejem in oskrbo ogroženih prebivalcev zadolžene naslednje institucije ter organizacije:

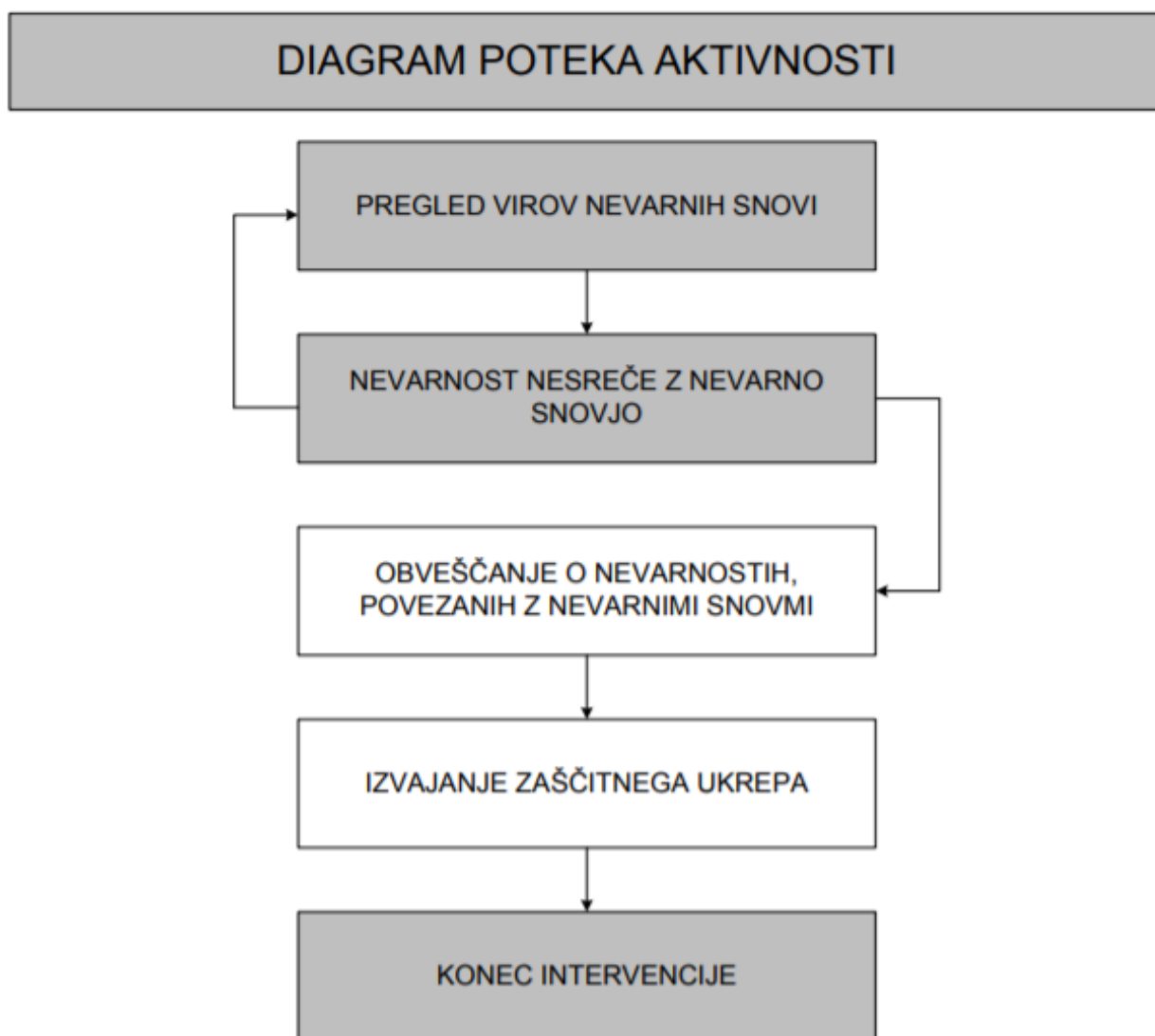
- oskrbo s pitno vodo zagotavlja Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. (P7),
- zdravstveno oskrbo ter nujno medicinsko pomoč zagotavlja ZD Domžale (P27),
- psihosocialno pomoč, oskrbo ogroženih zagotavlja Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale, ZD Domžale (P26, P27),
- izobraževanje šoloobveznih otrok zagotavlja osnovna šola (s podružnico) - Osnovna šola (OŠ) Jurija Vege Moravče in Podružnična šola Vrhpolje,
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči (oblačila in ostala oprema) pa RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhpolje, KO RK Peče), Župnijski Karitas Moravče.

P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode občine Moravče
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč v občini Moravče
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano v občini Moravče
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij v občini Moravče
P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče

⁸ Predstavljeno že v poglavju Evakuacija.

P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj v občini Moravče
D-7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči

8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščita

Ob potresu nastane tudi nevarnost, da zaradi poškodb na objektih in napravah, v katerih se proizvajajo, uporabljajo, hranijo ali prevažajo nevarne snovi, pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje. Na celotnem prizadetem območju je treba pooprrediti nadzor nad nevarnimi snovmi in ravnanjem z njimi. Potres lahko posredno povzroči tudi jedrsko in radiološko nesrečo.

RKB zaščita, obsega:

- evidentiranje virov tveganja zaradi nevarnih snovi,

- izvidovanje nevarnih snovi v okolju (detekcija, identifikacija, dozimetrija, preprostejše analize),
- ugotavljanje in označevanje meja kontaminiranih območij,
- ugotavljanje prenehanja radiološke in kemijske nevarnosti,
- jemanje vzorcev za analize in preiskave,
- usmerjanje, usklajevanje in izvajanje zaščitnega ukrepa,
- dekontaminacija ljudi in opreme,
- zbiranje in odstranjevanje nevarnih snovi.

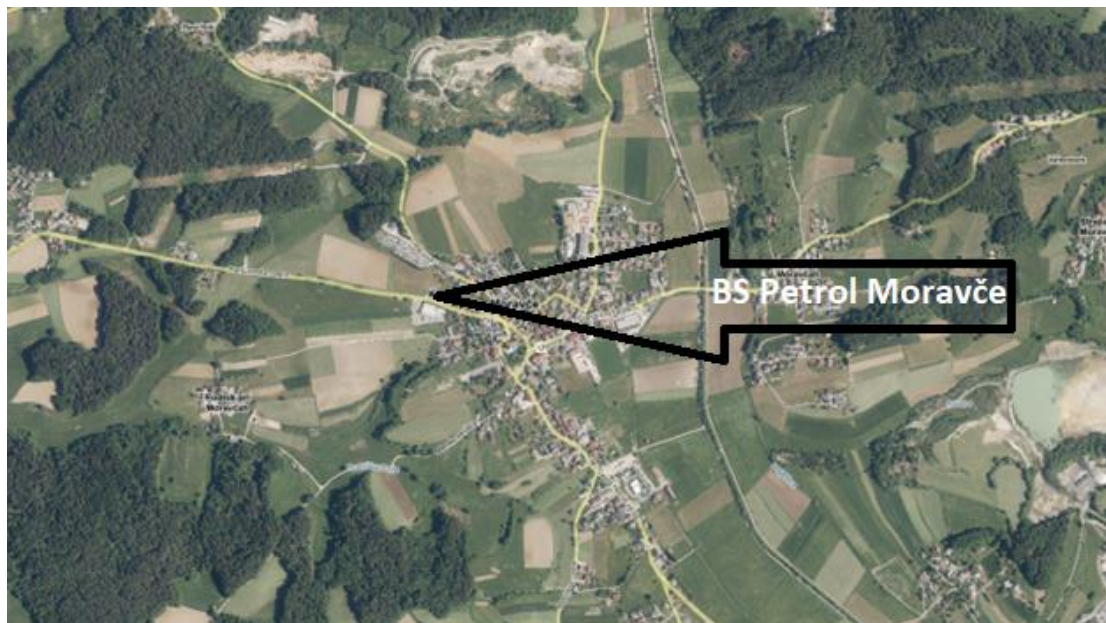
RKB zaščito organizirajo in pri izvajanju zaščitnega ukrepa sodelujejo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v svojem delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi, ter občine (skupaj z gasilskimi enotami širšega pomena), na območju katerih je sedež naštetih družb. Še posebej je zaradi velikih količin (uporaba v prometu in gospodinjstvih) treba izvajati nadzor nad iztekanjem nafte in naftnih derivatov.

Po potresu je treba organizirati tudi zbiranje ter odstranjevanje različnih kemikalij, ki se uporabljajo v industriji, kmetijstvu in po gospodinjstvih.

Po podatkih iz julija 2023 (število virov tveganja se sicer spreminja večkrat letno) (SEVESO register, 2023) v občini Moravče ni virov večjega ali manjšega tveganja po SEVESO direktivi. Je pa takšen obrat v sosednji občini Domžale in sicer Helios d.o.o

Potrebno pa je upoštevati tudi bencinski servis Petrol Moravče.

Slika 11: Prikaz območja BS Petrol Moravče

Vir: PISO, 2023.

V občini Moravče potekajo prometne komunikacije po cestah (državne, regionalne, lokalne in krajevne ceste). V cestnem prometu so možne nesreče zaradi trčenja vozil, prevrnitve vozil, zruška materiala na cesto in nesreče z nevarnimi snovmi. Izlitje bi pomenilo veliko ekološko katastrofo ter posledično evakuacijo prebivalcev občine Moravče v delu, kjer bi prišlo do takšne vrste nesreč.

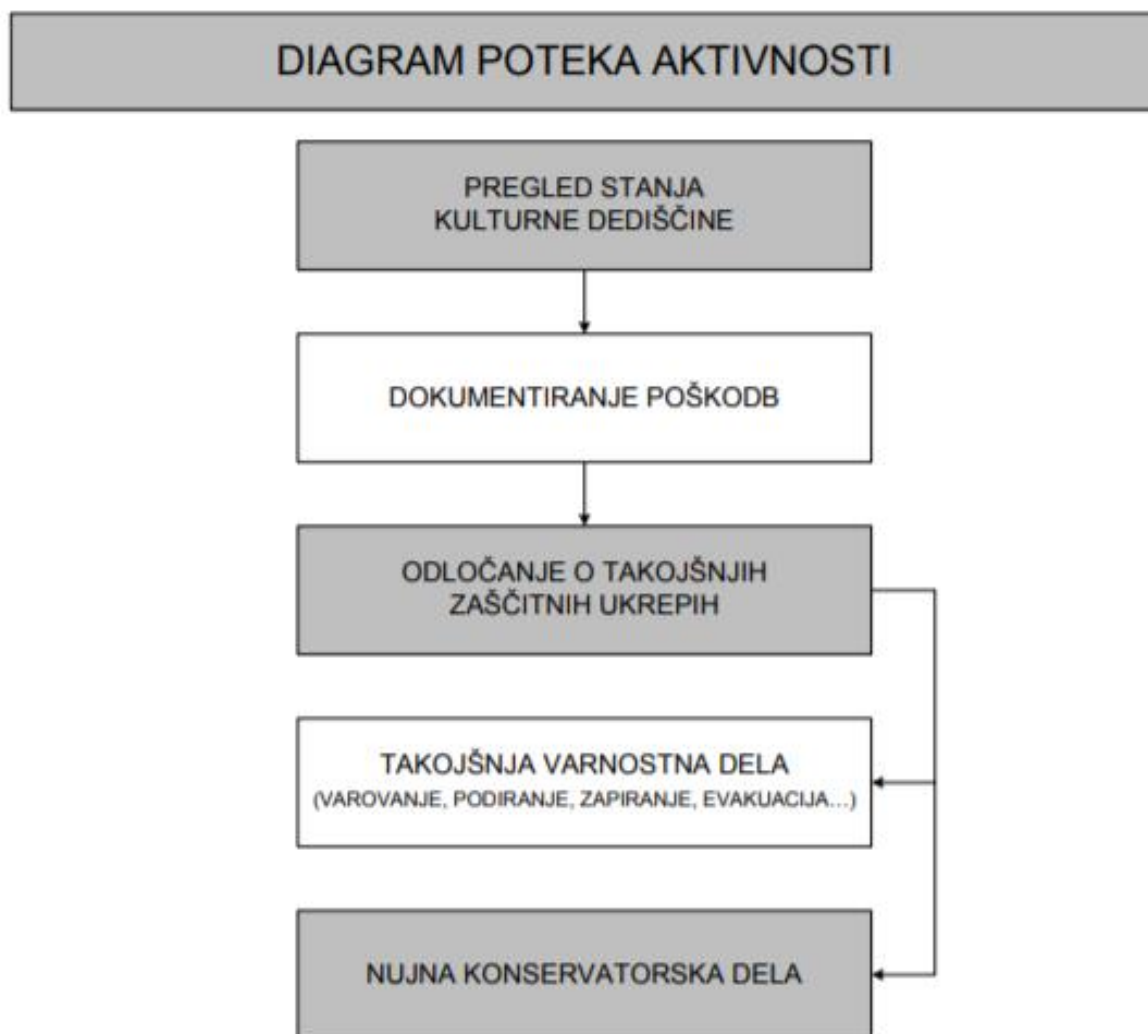
V kolikor bi pa prišlo do nesreče z nevarno snovjo, je za intervencije ob morebitnih nesrečah na potresnem območju zadolžen Center za zaščito in reševanje Domžale.

Ob pojavu večje onesnaženosti z nevarnimi snovmi, ko Občina nima ustreznih strokovnih ekip, poveljnik CZ občine Moravče zaprosi poveljnika CZ za ljubljansko regijo za pomoč.

P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče

8.1.5 Zaščita kulturne dediščine

Če bi v občini Moravče prišlo do poškodovanja objektov kulturne dediščine na območju VI. ali višje stopnje, bi se smiselno izvajali ukrepi zaščite po naslednjem diagramu:

Zaščita kulturne dediščine obsega priprave in izvajanje ukrepov za zmanjšanje nevarnosti ter preprečevanje in zmanjšanje škodljivih vplivov potresa na kulturno dediščino. Priprave in zaščitne ukrepe izvajajo lastniki in uporabniki kulturne dediščine, strokovna služba za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS, OE Kranj), Občina Moravče in država. Pri izvajanju zaščite kulturne dediščine ob potresu po potrebi sodelujejo tudi ustrezne enote in službe CZ (Služba za podporo), gasilske enote (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje) ter druge sile za ZRP.

Lastniki in uporabniki kulturne dediščine v občini Moravče so: Republika Slovenija, Občina Moravče in zasebni lastniki.

ZVKDS, OE Kranj bo sodeloval z Občino Moravče v skladu z obstoječo zakonodajo ZVKD-1, UL RS št. 16/08, OPN Moravče in direktivami, ki jih bo izdalo MK RS v času naravne nesreče. Občina

Moravče bo skladno z dokumenti z ZVKDS, OE Kranj izvedla pregled stanja kulturne dediščine, dokumentirala poškodbe. Takojšnja varnostna in konzervatorska dela bodo potekala skladno z dokumenti in postopki ZVKDS, OE Kranj.

Ministrstvo, pristojno za kulturo, vodi register nepremične kulturne dediščine, ki je osrednja zbirka podatkov o tej dediščini na območju Republike Slovenije. Dostopen je na spletni strani <http://rkd.situla.org>. Register obsega tri medsebojno povezane dele, ki vsebujejo osnovne varstvene in predstavitvene podatke o premični, nepremični in živi dediščini. V register se vpisujejo vse enote nepremične kulturne dediščine, ne glede na zvrst (tip), obseg, lastništvo ali varstveni status enote.

Slika 12: Označevanje nepremičnih kulturnih spomenikov

Objekte kulturne dediščine je potrebno čim prej zavarovati tudi pred vremenskimi vplivi, premično pa premestiti v ustrezne objekte, kjer se lahko izvajajo tudi najnujnejša konzervatorska dela. Register poleg opisnih podatkov za vsako enoto vsebuje tudi geolokacijske podatke. Podatki iz registra so javni. Nepremična kulturna dediščina, ki je razglašena za kulturni spomenik, se označuje z znakom Haaške konvencije.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Kranj, v katerega pristojnost spada naravna in kulturna dediščina na območju občine Moravče, mora v svojem načrtu opredeliti objekte in ukrepe in naloge za zaščito in reševanje predmetov in objektov naravne in kulturne dediščine.

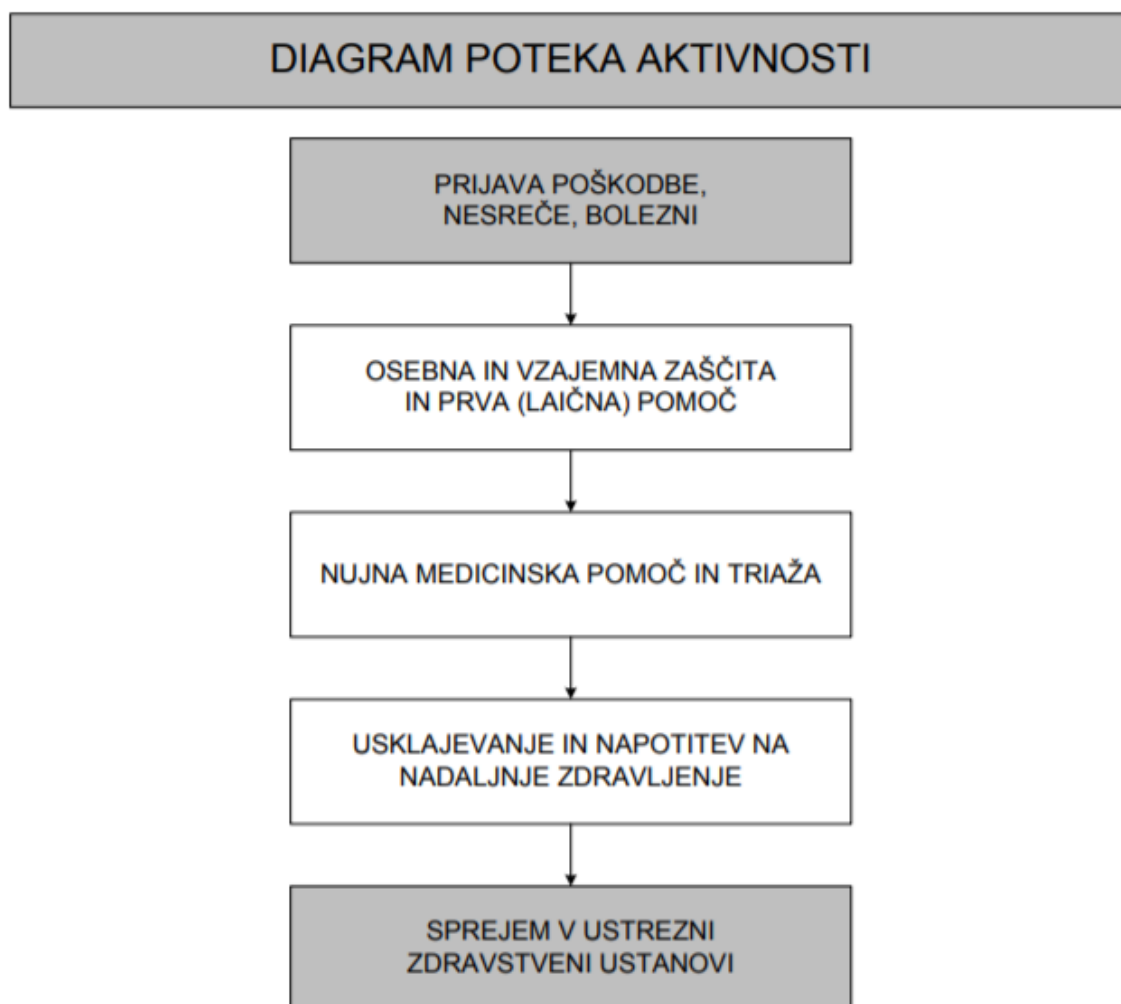
Na območju občine Moravče so tudi objekti kulturne dediščine, ki bi bili ob potresu lahko ogroženi. In sicer:

- Rojstna hiša pisatelja Frana Detela; Moravče.
- Cerkev svetega Valentina, Limbarska gora,
- Lajarjeva slika v Š.C. Limbarska gora
- Baročna oprema v cerkvi Svetega Mohorja,
- Cebejeva oltarna slika, Drtija.

P-31	Pregled kulturne dediščine v občini Moravče
------	---

8.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

8.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

V okviru prve pomoči ob potresu intenzitete VI EMS ali višje stopnje se izvajajo le najnujnejši ukrepi za varovanje zdravja ljudi na prizadetem območju. Namen dajanja prve pomoči je, da poškodovani lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči oziroma zdravljenja.

Naloge, ki jih izvajajo ekipe prve pomoči, obsegajo:

- prva pomoč poškodovanim in obolelim,
- pomoč pri triaži,
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri izvajanju higiensko-epidemioloških ukrepov.

Prvo pomoč po potresu, ko zaradi velikega števila poškodovanih prebivalcev pomoč rednih zdravstvenih služb ni zadostna, izvaja tudi ekipa prve pomoči (ekipa prve pomoči občine Moravče, ki je organizirana preko Gasilske zveze Moravče).

Za pomoč ostalih ekip prve pomoči Rdečega križa Slovenije zaprosi poveljnik CZ občine Moravče preko ReCO Ljubljana ali poveljnik CZ za ljubljansko regijo.

Po aktiviranju enot za prvo pomoč CZ te pričnejo z izvajanjem triaže na terenu. ZD Domžale zbira prijave o poškodbi oz. bolezni neposredno od občanov ali od pripadnikov reševalnih enot. V kolikor s svojimi zmogljivostmi ne more zadostiti vsem potrebam, posreduje zahtevo za pomoč štabu CZ občine. Član štaba, odgovoren za to področje, koordinira in usmerja delo ekip PP CZ na terenu.

Ekipe PP CZ na terenu odreja napotitev v zdravstveno ustanovo in zahteve posredujejo neposredno v ZD Domžale.

Ekipe PP CZ ugotavljajo potrebo po nujni medicinski oskrbi in o tem obveščajo ZD Domžale preko Dispečerske službe zdravstva (DSZ). V kolikor zaradi pomanjkanja zmogljivosti Zdravstveni dom ne more zagotoviti prevoza v ustrezno zdravstveno ustanovo, pri tem pomagajo službe za neurgentne prevoze z reševalnimi in osebnimi-sanitetnimi vozili.

Nujno medicinsko pomoč (NMP) ob potresu izvajajo službe nujne medicinske pomoči, organizirane na primarni ravni (Zdravstveni dom Domžale) in če je potrebna še dodatna oskrba na sekundarni ravni (Univerzitetni klinični center Ljubljana) zdravstvene dejavnosti skladno s smernicami za delovanje sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah.

Oskrbo z zdravili, sanitetnim materialom in drugo medicinsko opremo izvajajo zdravniki, v primeru večjih potreb pa se organizira sanitetni center, za katerega vzpostavitev in delovanje poskrbi RKS-OZ Domžale v sodelovanju z ZD Domžale.

Za higiensko proti epidemije ukrepe je odgovoren Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območna enota Ljubljana. Ta v primeru ugotovitve potrebe po izvajanju takšnih ukrepov prične delovati v skladu z njihovimi navodili, štab CZ občine pa jim nudi pomoč pri izvajanju potrebnih ukrepov.

Predbolnišnični del ukrepov sistema NMP v množičnih nesrečah obsega štiri temeljne sklope:

- aktivnosti na poti do kraja nesreče,
- prihod na kraj nesreče,
- organizacijo službe NMP na kraju nesreče,
- prevoz pacientov v zdravstvene ustanove.

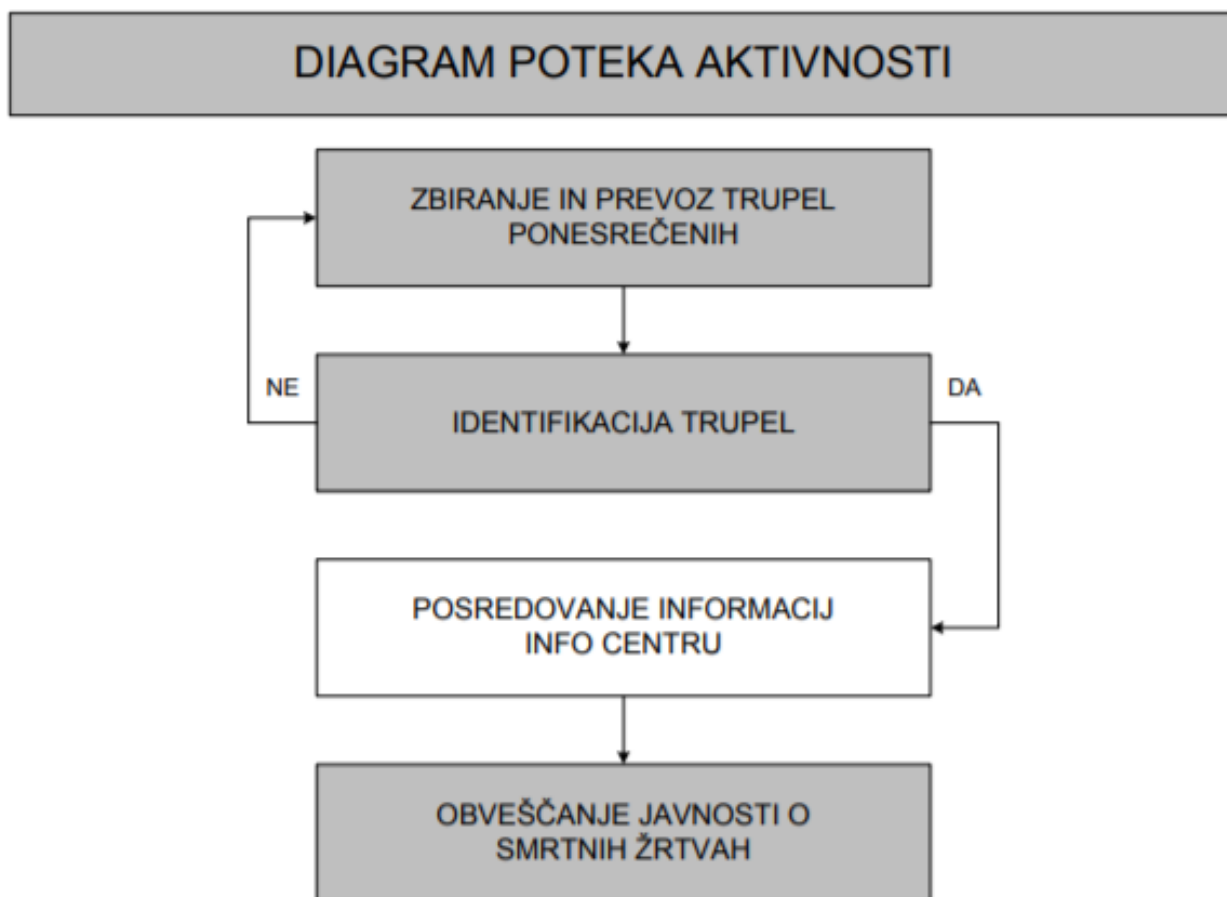
Ukrepanje na bolnišnični ravni temelji na izdelanem načrtu delovanja bolnišnice ob množični nesreči.

Ukrepi so prilagojeni organizaciji in prostoru posamezne bolnišnice ter obsegajo:

- aktiviranje in vodenje bolnišnice ob množičnih nesrečah,
- sprejem in registracijo pacientov,
- triažo, reorganizacijo bolnišnice in prostorov,
- primarno in bolnišnično oskrbo pacientov,
- tehnično, materialno in logistično podporo,
- sodelovanje z mediji in zagotavljanje varnosti.

P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih in reševalnih postaj v občini Moravče
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

8.2.1.1 Identifikacija mrtvih

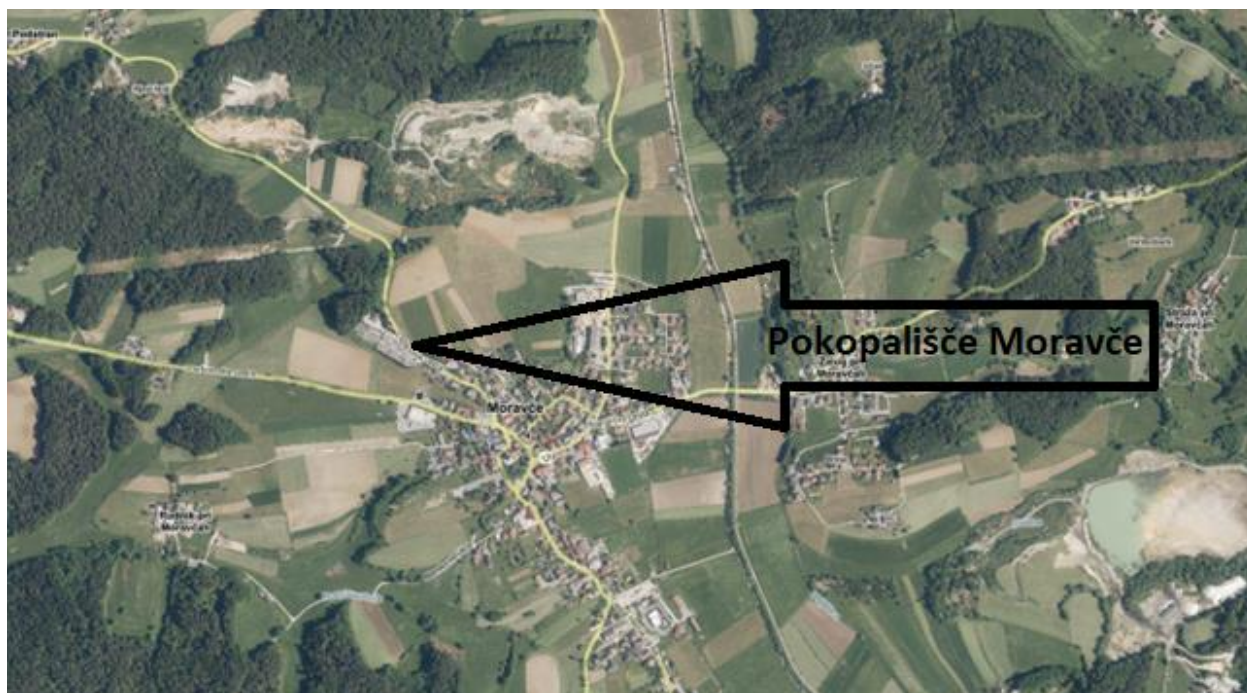
Enote, ki rešujejo ljudi iz ruševin, naletijo tudi na mrtve. Te rešujejo enako kot žive. Če je le najmanjše upanje, da je poškodovanec živ, se mora takoj začeti z oživljanjem. Smrt mora v takih primerih obvezno ugotoviti in potrditi pooblaščen zdravnik. Če je le mogoče, je treba že na kraju, kjer so mrtvega našli, ugotoviti njegovo identiteto.

V občini Moravče trupla do mesta pokopa prepeljejo pristojne gospodarske službe (Pogrebne storitve Vrbančič Andrej Vrbančič s.p.). Posmrtni ostanki se morajo prepeljati z avtomobilom za prevoz posmrtnih ostankov (v nadaljnjem besedilu: furgon) v transportni, neprepustni krsti, ki je sestavljena iz zunanje lesene krste in neprodušno zacinjene notranje krste iz cinka ali katerega koli drugega samorazkroljivega materiala.

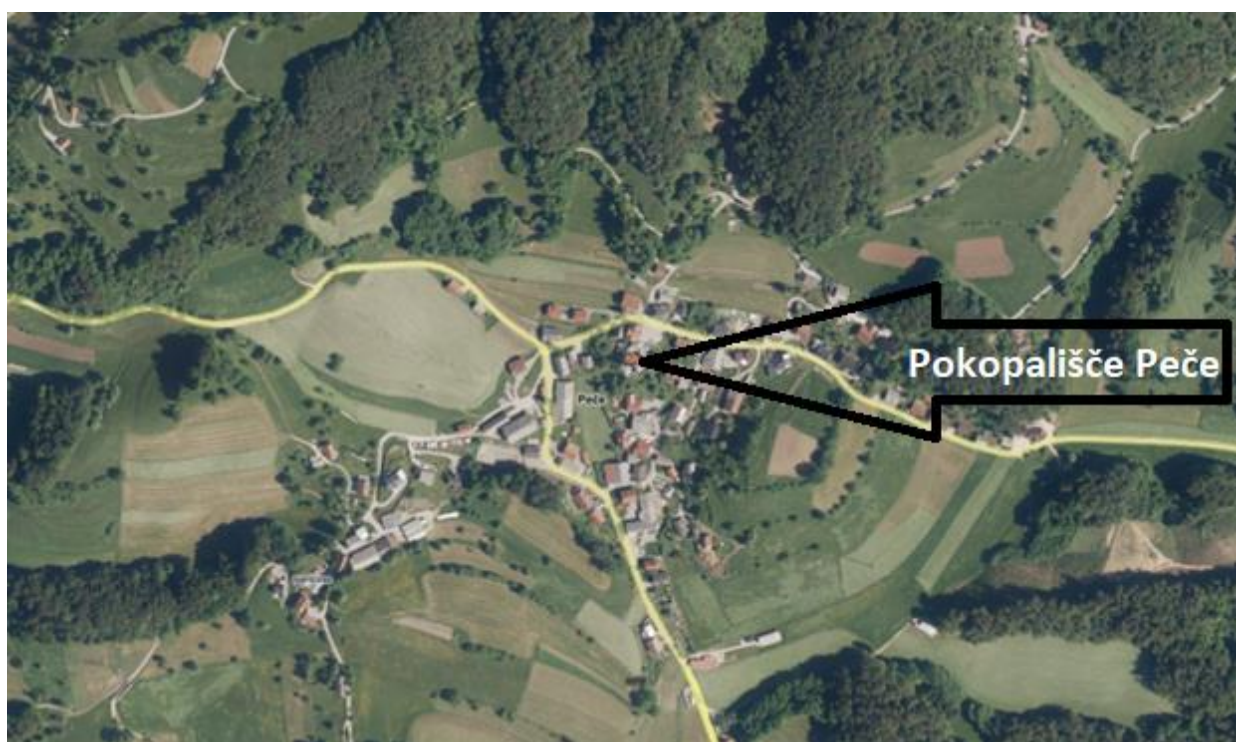
V občini Moravče so naslednja pokopališča:

- Moravče,
- Peče.

Slika 13: Pokopališče Moravče

Slika 14: Pokopališče Peče

Za pokop ljudi se aktivirajo proste površine ob pokopališču v Moravčah, za ruševine se aktivira v prostorskih aktih opredeljena in izkoriščena ter še ne sanirana območja pridobivanja mineralnih surovin. Ruševine bi se odvažale na deponijo Prodnika v Dobu ali po dogovoru oz. s pogodbo s podjetjem Termit.

Občina Moravče sprotno obvešča prebivalce glede predpisanih omejitev in pogojev pokopa posmrtnih ostankov na lokalno ustaljen način preko spletne strani občine, lokalnih medijev, po potrebi tudi z letaki kot nenaslovljene pošiljke.

Občina Moravče, po prejemu informacije, ki jo prejme s strani regije, začne izvajati zaščitni ukrep in poroča poveljniku CZ za ljubljansko regijo oz. njegovemu namestniku.

Ob potresu intenzitete VIII EMS ali višje stopnje in večjem številu mrtvih bi se poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani.

P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
------	---

8.2.1.2 Psihološka pomoč

Za rušilni potres sta značilni nenadnost in silovitost. Preživeli ob rušilnem potresu praviloma doživijo hud stres in potrebujejo tudi psihološko pomoč. Psihološko pomoč ob potresu preživelim nudijo različni strokovnjaki (psihologi, terapevti, duhovniki). Psihološko pomoč preživelim organizira Občina Moravče v sodelovanju s strokovnimi službami in sicer:

- Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale,
- ZD Domžale.

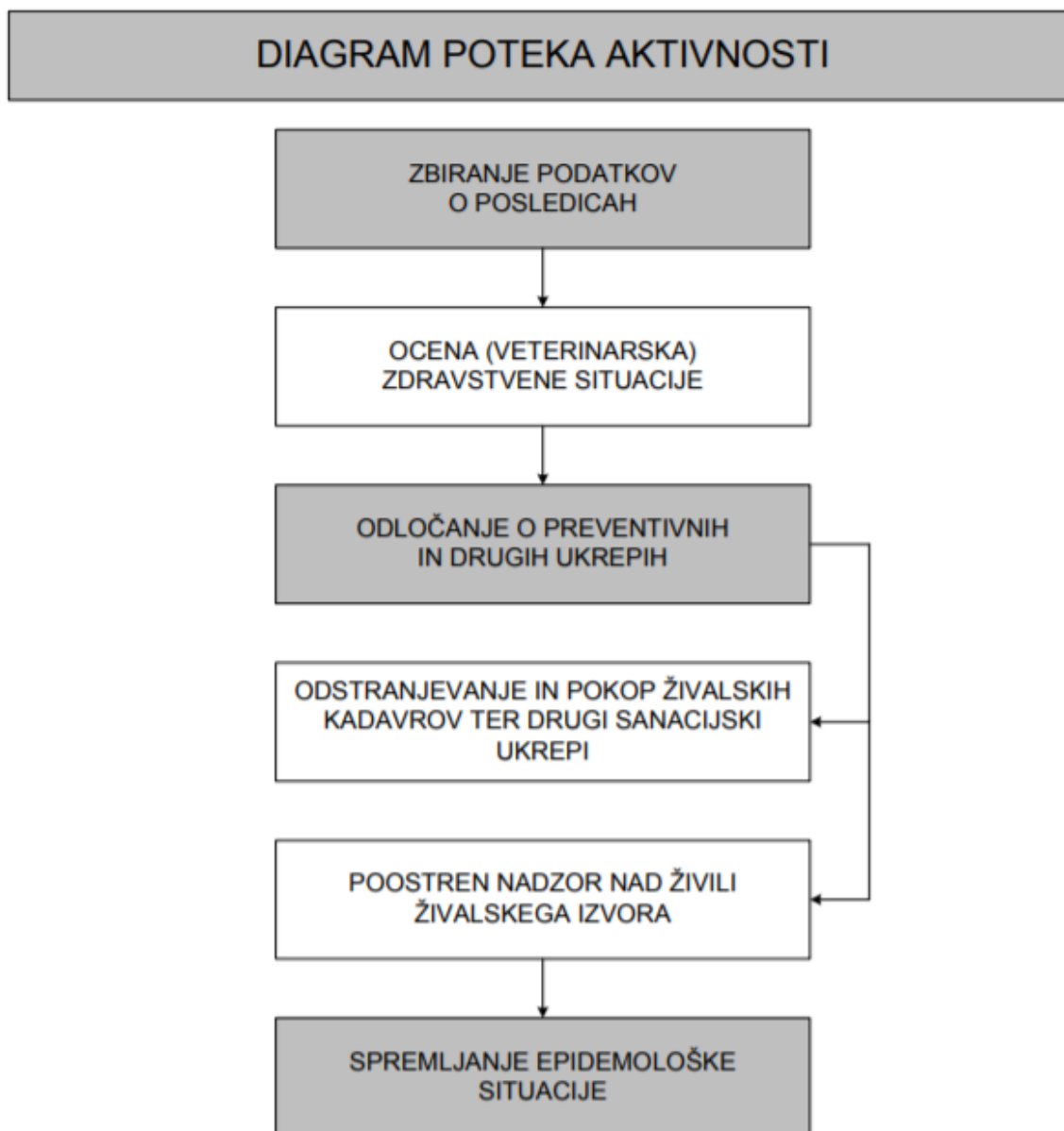
V ta namen se lahko vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči, z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo. Zgibanke se preživelim delijo ob nesreči.

V vse programe usposabljanja pripadnikov sil za ZRP morajo biti vključene vsebine prve psihološke pomoči. Ob potresu, v katerem je večje število ljudi ranjenih ali mrtvih, je potrebno zagotoviti tudi duhovno pomoč, ki jo nudijo predstavniki verskih skupnosti, odvisno od verskega prepričanja ljudi, udeleženih v nesreči in drugih nevladnih organizacij, ki lahko svojo pomoč prizadetim nudijo z različnimi oblikami organiziranih dejavnosti, s katerimi pomagajo ljudem v njihovih najrazličnejših stiskah in potrebah.

Prostovoljni reševalci, poklicni gasilci in zaposleni v centrih za obveščanje znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so skladno s smernicami za psihološko pomoč reševalcem prav tako deležni takšne pomoči, če jo potrebujejo.

P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči

8.2.3 Prva veterinarska pomoč

Prva veterinarska pomoč ob potresu obsega:

- zbiranje podatkov o poškodovanih in poginulih živalih na prizadetem območju,
- veterinarsko oceno zdravstvene situacije,
- nujno veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim (nujna veterinarska pomoč je poseg, s katerim se odpravi neposredna nevarnost za življenje živali),
- zakol poškodovanih živali,
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel ter druge sanacijske ukrepe,
- poostren nadzor nad živili živalskega izvora in varnostjo živil rastlinskega izvora,
- sodelovanje pri dekontaminaciji živine,

- izvajanje drugih higienskih in protiepidemijskih ukrepov,
- spremljanje epidemiološke situacije.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo enote za prvo veterinarsko pomoč, delavci UVHVVR, OU Ljubljana, Nacionalnega veterinarskega inštituta in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo (Veterina Kamnik d.o.o.). V občini Moravče ni organizirane enote za prvo veterinarsko pomoč.

Štab CZ zbira podatke o poškodovanih in poginulih živalih ter koordinira naloge v zvezi s prvo veterinarsko pomočjo. Podatke mu posredujejo predvsem prebivalci sami. Zasilni zakol se izvaja v klavnicah, v kolikor to zaradi stanja živali ni mogoče, pa na mestu samem. Za odstranjevanje živalskih trupel se uporabijo sredstva in oprema klavnice, v kolikor ta ne zadošča, se uporabijo tudi vozila drugih pogodbenih podjetij oz. poklicnih enot.

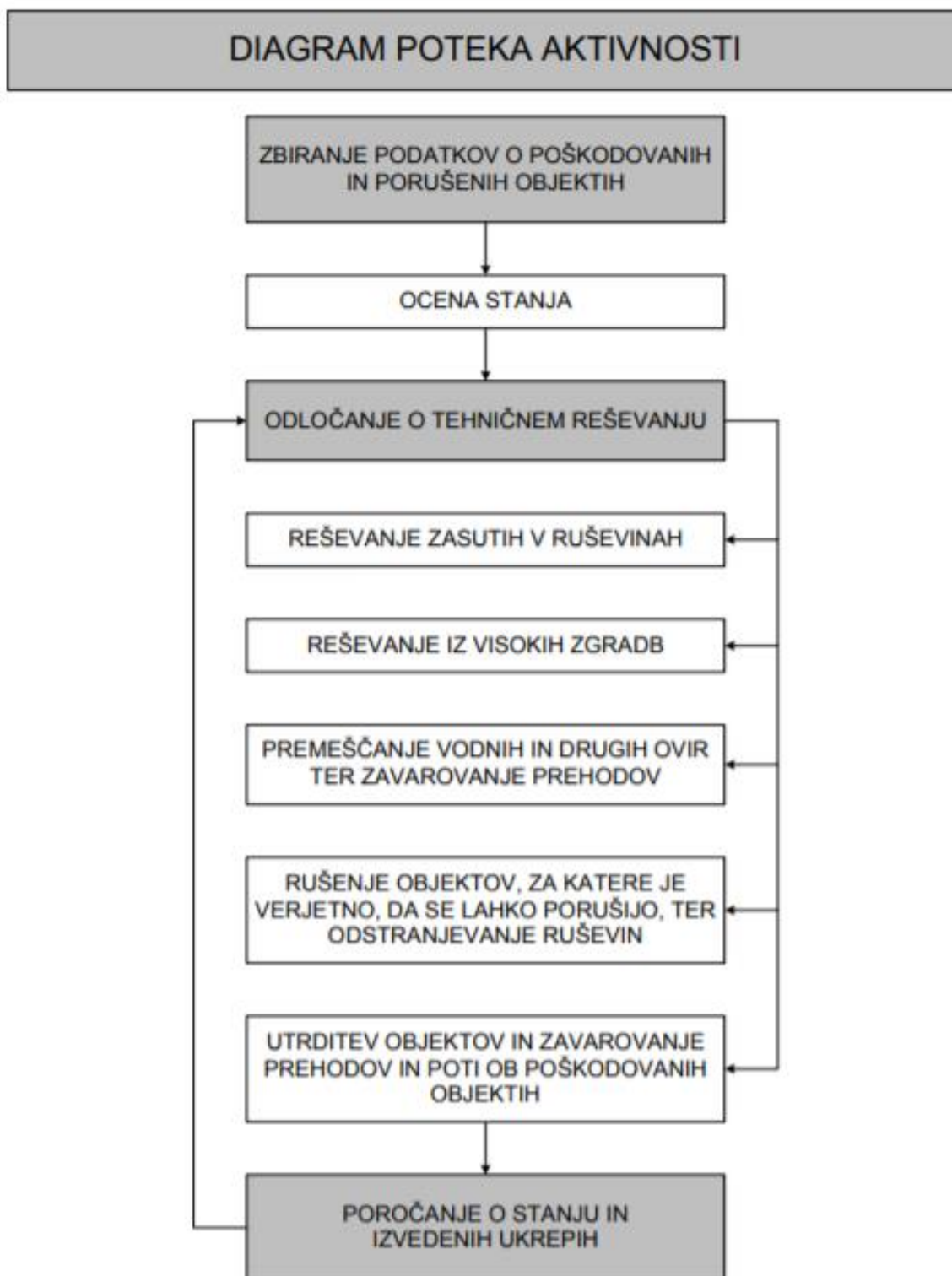
Pokop večjega števila živali se organizira ob dogovoru s pristojno veterinarsko upravo (kadavre se lahko vozi tudi v ustrezno opremljene sežigalnice) oziroma se odvoz in odstranitev izvaja po navodilih dežurnega inšpektorja UVHVVR. Tudi pri pripravi mesta za pokop in sami izvedbi pokopa sodelujejo poklicna podjetja.

Gasilske enote sicer niso usposobljene za nudenje prve veterinarske pomoči, niti nimajo usposobljenih posameznikov, bi pa po potrebi lahko nudile določeno pomoč strokovnim službam. Tako pomoč bi lahko nudile vse GE v občini Moravče in sicer v prvi vrsti enota, na območju katere bi bila pomoč potrebna, seveda če bi bila ta enota v primeru potresa operativna, v nasprotnem primeru lahko poveljnik GZ Moravče določi drugo enoto.

Lokacije za sežiganje v občini Moravče ni, je pa za klavniške odpadke in kadavre pristojen KOTO proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o. Ljubljana, Agrokombinatska cesta 80, Ljubljana.

P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-29	Pregled veterinarskih organizacij v občini Moravče
D-403	Navodilo za sežig živalskih trupel

8.2.3 Reševanje iz ruševin

Ljudje, ki so zasuti v ruševinah, so najpogostejše telesno poškodovani ali potrebujejo psihološko pomoč. Poškodbe so lahko hude in brez hitre pomoči jim mnogi kmalu podležejo. Izkušnje iz potresov pa kažejo, da tudi tisti, ki niso ranjeni, vzdržijo v ruševinah razmeroma kratek čas – dva do tri dni in le v redkih primerih dlje. Prav zato je reševanje iz ruševin pomembna in neodložljiva naloga, ki jo je treba začeti kar najhitreje.

Reševanje iz ruševin mora potekati neprekinjeno, podnevi in ponoči, dokler niso rešeni vsi zasuti. Zato morajo štabi CZ, ki vodijo reševalna dela, primerno organizirati delo reševalnih ekip.

Tehnično reševanje obsega:

- iskanje zasutih ljudi v ruševinah z geofoni in drugimi tehničnimi sredstvi oziroma s psi za iskanje v ruševinah,
- reševanje ljudi in premoženja iz ogroženih in poškodovanih objektov, ruševin ter izpod zemeljskih plazov,
- odstranjevanje ovir na cestah, urejanje zasilnih poti in prehodov ter pomoč pri popravilu komunalne infrastrukture,
- premoščanje vodnih in drugih ovir,
- rušenje in odstranjevanje objektov, ki jim grozi, da se porušijo,
- utrjevanje (odranje in podpiranje) poškodovanih objektov,
- zavarovanje prehodov in poti ob poškodovanih objektih ter odstranjevanje ruševin,
- sodelovanje pri sanaciji posledic nesreč z nevarnimi snovmi v naravnem okolju,
- sodelovanje pri graditvi sanitarno-higienskih objektov,
- urejanje lokacij za začasno nastanitev ogroženih prebivalcev,
- reševanje na vodi in iz vode.

Občina ima v ta namen organizirano tudi ekipo CZ za tehnično reševanje (pogodbeno z gradbenimi podjetji).

Te naloge tehničnega reševanja opravljajo ustrezne gospodarske družbe s področja gradbeništva, ki imajo potrebne tehnične in druge zmogljivosti. V občini Moravče je to Avbelj Franci s.p.

Reševanje iz ruševin izvajajo vse gasilske enote in sicer v sodelovanju z ostalimi enotami ZiR ter v omejenem obsegu, glede na opremo s katero gasilske enote razpolagajo. V prvi vrsti bi bile to višje kategorizirane enote in sicer: osrednja enota PGD Moravče, nato ostale enote PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje, v pomoč pa so jim lahko tudi: Društvo tabornikov-Rod moravške doline, Radioklub Moravče, Ribiška družina (RD) Bistrica Domžale, Planinsko društvo (PD) Moravče, Lovska družina Moravče, Skavti Moravče. Vedno bi bila prisotna tudi gasilska enota na območju katere bi bila pomoč potrebna. Pri reševanju iz ruševin bi bilo potrebno sodelovanje ekipe geofonistov in reševalcev z reševalnimi psi, v primeru potrebe bi se vključile tudi ekipe gorske reševalne službe. Seveda pa je spet potrebno upoštevati dejanske razmere v tistem trenutku oz. dejansko operativno sposobnost enot zaradi posledic potresa.

Če Občina Moravče sama ni sposobna ukrepati, oziroma nima ustreznih sredstev, lahko na pomoč pozove tudi sosednje občine (Domžale, Lukovica, Zagorje ob Savi, Litija, Dol pri Ljubljani), ljubljansko regijo oziroma državo.

Reševanje zasutih se izvaja ročno. Šele ko je ugotovljeno, da v ruševinah ni več preživelih, se preide na odstranjevanje ruševin z gradbeno mehanizacijo.

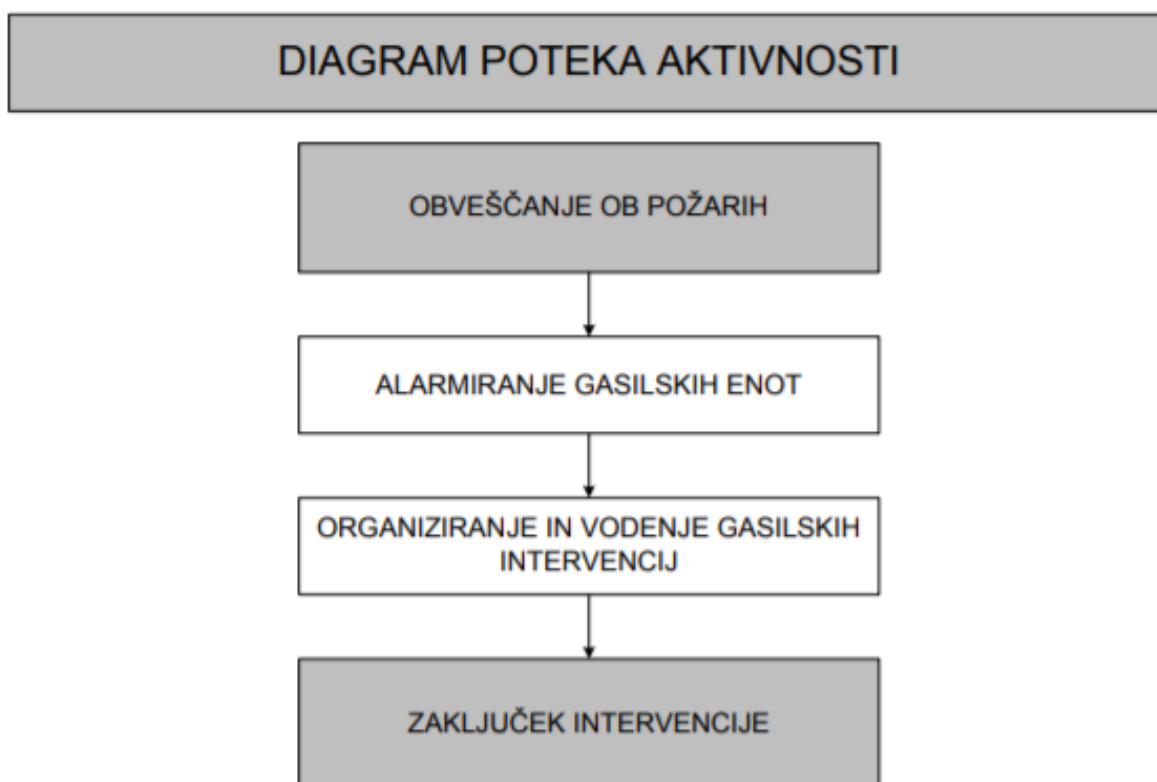
V kolikor bi potrebovali pomoč v tehniki se aktivira Center za zaščito in reševanje Domžale z avtolestvijo (visoke stavbe).

Za premoščanje vodnih ovir Občina nima na razpolago lastnih virov, zato se v tem primeru zaprosi za pomoč regijo preko ReCO Ljubljana.

Za zavarovanje prehodov, organizacijo rušenja, odranja in podpiranja poškodovanih objektov, skrbi član štaba, odgovoren za to področje. Ta v sodelovanju s tehnično-reševalnimi enotami CZ in poklicnimi podjetji izvaja našteje naloge.

P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ občine Moravče
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče
P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov občine Moravče
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb občine Moravče

8.2.4 Gašenje in reševanje ob požarih

Gašenje in reševanje ob požarih ter eksplozijah obsega:

- gašenje požarov,

- reševanje ob požarih in eksplozijah,
- preprečevanje nastanka eksplozij plina in drugih eksplozivnih snovi,
- preprečevanje nastanka požarov.

Naloge izvajajo prostovoljne gasilske enote. Gasilske enote sodelujejo tudi pri drugih nalogah ZRP, še posebej pri reševanju iz visokih zgradb, reševanju ob prometnih nesrečah, pri izvajanju nalog ZRP ob nesrečah z nevarnimi snovmi ter pri oskrbi s pitno in sanitarno vodo.

Obveščanje o požarih poteka skladno z načrti obveščanja GZ Moravče.

V začetnih intervencijah izvajajo aktivnosti prostovoljna gasilska društva:

- PGD Moravče,
- PGD Krašče,
- PGD Peče,
- PGD Velika vas,
- PGD Vrhpolje.

Center za zaščito in reševanje Domžale skupaj s PGD Moravče sta alarmirana in izvajata intervencije v primeru prometne nesreče v občini Moravče ter v primeru nesreče z nevarno snovjo; skupaj sta aktivirana (ne alarmirana) le za prometne nesreče, v primeru nesreče z nevarno snovjo je aktiviran CZR Domžale.

V kolikor bi katerokoli gasilsko društvo v občini potrebovalo pomoč v tehniki ter v slučaju prometnih nesreč, vodja intervencije (ki je v primeru prometne nesreče vedno iz vrst CZR Domžale) lahko zahteva aktiviranje dodanih enot.

Za prevoz vode je v prvi vrsti zadolžena enota, ki je opremljena z vozili:

- PGD Moravče; Man (8000 litrov), Tam (2000 litrov).

P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov občine Moravče
P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode občine Moravče
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče

8.2.5 Iskanje pogrešanih oseb

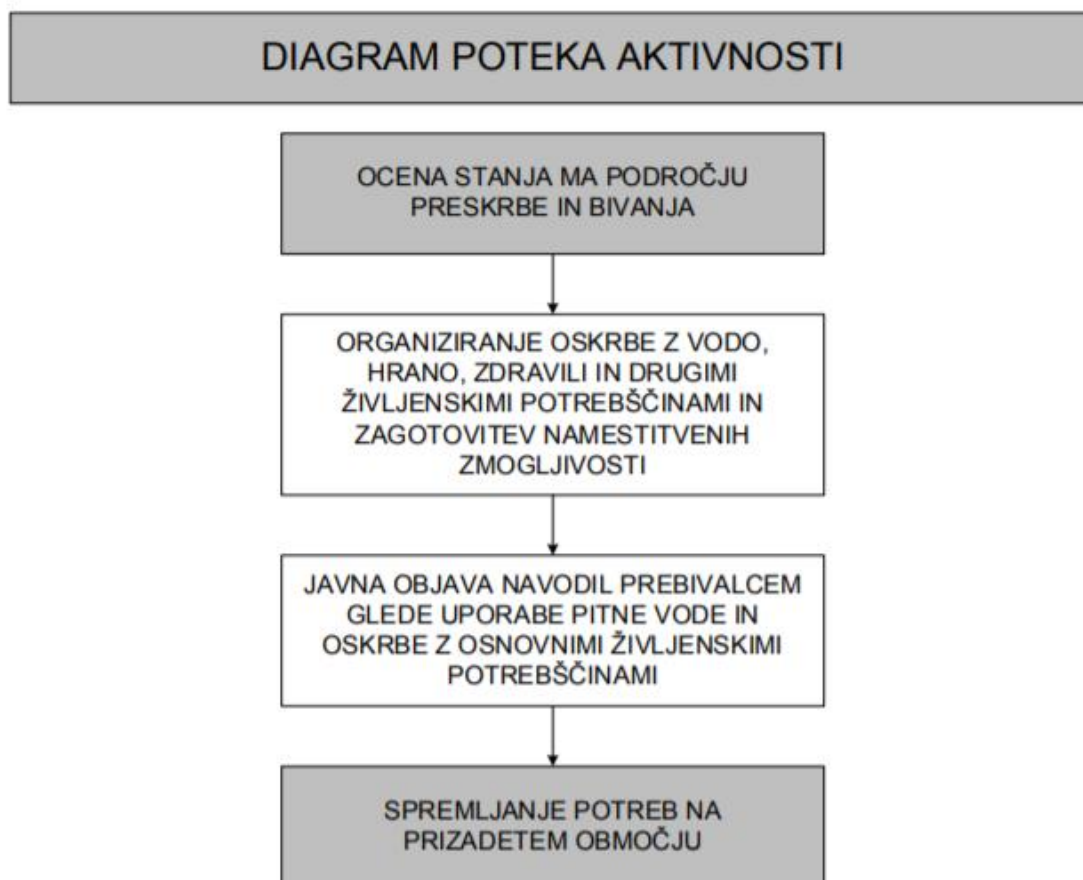
Štab CZ občine Moravče mora kar najhitreje organizirati izvidovanje prizadetega predela in naselja. Do ugotovitve, kje so pod ruševinami ljudje, je mogoče priti na več načinov: s poizvedovanjem pri preživelih prebivalcih porušene in sosednjih stavb ali pri sorodnikih zasutih, s klicanjem in prisluškovanjem, s pregledom posameznih ruševin, z uporabo geofonov ali s posebej za to dresiranimi reševalnimi psi Kinološkega društva Domžale.

Za iskanje pogrešanih oseb ob potresu v občini Moravče so v pomoč:

- PGD (PGD Moravče, PGD Krašče, PGD Peče, PGD Velika vas, PGD Vrhpolje),
- podjetja z gradbeno mehanizacijo (Avbelj Franci s.p.),
- Društvo tabornikov-Rod moravske doline, Radioklub Moravče, Ribiška družina (RD) Bistrica Domžale, Planinsko društvo (PD) Moravče, Lovska družina Moravče, Skavti Moravče.

P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče

8.2.6 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

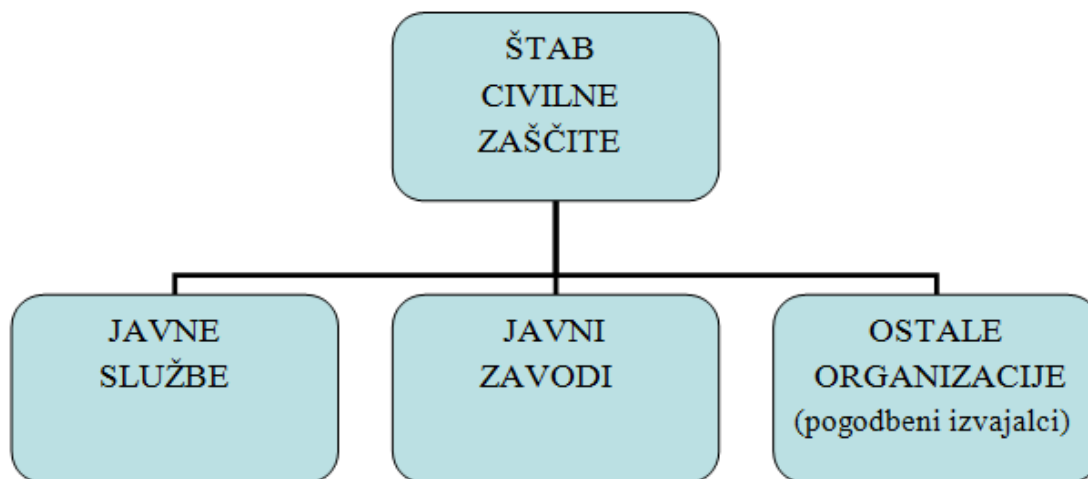
Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob potresu obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Čim prej je potrebno vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav. Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe (ZD Domžale, Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale) in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljnik CZ občine Moravče. Delovanje infrastrukturnih objektov in naprav v občini Moravče zagotavljajo naslednje javne službe:

- občinske ceste – Avbelj Franci s.p.,
- vodovod in kanalizacija – Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.,
- elektro omrežje - Elektro Ljubljana-nadzorništvo Domžale,
- javna razsvetljava - Elektroinstalacije Skočaj d.o.o.,
- telekomunikacije – Telekom Slovenije,
- državne ceste –CGP Novo mesto.

Postopki sodelovanja potekajo po piramidnem sistemu od vrha navzdol, kot je prikazano na shemi:

P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče

9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic potresa za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega imetja takoj oziroma v prvih urah po nesreči. Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite je zadolžena Občina Moravče. Pri tem ima pomembno vlogo informacijski center, ki ga lahko po potrebi ustanovi Občina in med drugimi nalogami usmerja izvajanje osebne in vzajemne zaščite v bivalnem okolju.

Za izvajanje nalog osebne in vzajemne zaščite ob naravnih in drugih nesrečah se prebivalci že danes seznanjajo iz učnih programov v šolah, preko različnih oddaj na Radiu in TV ter z napotki Občine v tistih predelih občine, ki so posebej ogroženi zaradi različnih nesreč. Napotki vsebujejo tudi preventivno obnašanje prebivalcev na ogroženem območju, kot je npr. njihovo ravnanje in postopanje pred, med in po potresu. S temi navodili so prebivalci na najbolj ogroženem delu občine že danes seznanjeni.

Ob velikem potresu, ko bi se aktiviral Občinski načrt zaščite in reševanja zaradi potresov v občini Moravče, bi Občina Moravče ustanovila informacijski center. V delo informacijskega centra so vključeni policija (Policijska postaja Domžale), zdravstvo (ZD Domžale), Rdeči križ Slovenije (RKS OZ Domžale (KO RK Moravče, KO RK Vrhopolje, KO RK Peče), (ki ob velikih nesrečah organizira poizvedovalno službo), strokovnjaki s področja nudenja psihološke pomoči, duhovne pomoči (Župnijski Karitas Moravče), prevajalci ter socialne službe (Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale).

Osnovne naloge informacijskega centra so:

- posredovanje informacij o posledicah nesreče (materialna škoda, poškodovani, mrtvi),
- zbiranje podatkov o pogrešanih,
- poizvedovanje s strani javnosti in pristojnih organov,
- zbiranje podatkov (podatki o preživelih, ranjenih in mrtvih),
- zbiranje podatkov o območjih evakuacije in lokacijah evakuirancev,
- priprava seznamov preživelih, ranjenih in umrlih,
- posredovanje informacij svojcem in pristojnim službam,
- izmenjava informacij s pristojnimi službami in
- posredovanje podatkov o službah, ki lahko nudijo pomoč (psihološko, duhovno in podobno).

Vse informacije, ki gredo skozi informacijski center, so obravnavane v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

P-25	Pregled človekoljubnih organizacij v občini Moravče
P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče
D-7	Navodila prebivalcem za ravnanje ob nesreči

10 OCENJEVANJE ŠKODE

Dokaj hitro lahko po potresu ugotovimo, kakšen je bil njegov obseg, medtem, ko je odgovor na vprašanje o škodi veliko bolj kompleksen. Škode ne predstavlja samo neposredna škoda (vrednost porušenih in poškodovanih objektov, opreme in drugih stvari), temveč tudi posredna (torej škoda, ki nastane zaradi zmanjšane obsega gospodarskih dejavnosti, proizvodnje in trgovine).

Ocenjevanje škode ob potresu zajema:

- **ocenjevanje poškodovanosti objektov in primernosti objektov za bivanje.**

Za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah v občini Moravče župan imenuje občinsko komisijo za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah.

Poškodovane objekte je potrebno čim prej evidentirati, oceniti njihovo uporabnost in škodo, kar organizirata štab CZ občine Moravče in občinska komisija za oceno škode. Lastniki in uporabniki objektov lahko poškodovanost objektov prijavijo na telefonsko številko, ki jo za ta namen objavi Občina. Poveljnik CZ in štab CZ občine Moravče po potresu najprej pripravi prvo - predhodno oceno škode, ki je podlaga za odločanje o pomoči Občini pri zagotavljanju osnovnih pogojev za delo ter pripravo sanacijskih programov. O prvi oceni škode sestavi poročilo ter poroča županu in poveljniku CZ za ljubljansko regijo. URSZR na podlagi poročil o škodi po potresu odloči o pričetku ocenjevanja škode.

Z ocenjevanjem škode na stvareh prične občinska komisija za oceno škode takoj po prejemu sklepa o pričetku ocenjevanja škode, s katerim URSZR določi predmet ocenjevanja in časovne roke za izvedbo. Načeloma in v okvirih možnosti se ocenitev uporabnosti objektov in ocenitev škode opravi sočasno.

Komisija najprej zagotovi in preko sredstev javnega obveščanja ter na druge krajevno običajne načine objavi lokacijo, kjer se bodo zbiral vloge občanov, objavi se tudi čas sprejemanja vlog. Predviden prostor za delo komisije je na sedežu Občine Moravče, Vegove ulica 9, 1251 Moravče.

Nato občinska komisija na krajevno običajen način ter na druge ustrezne načine, glede na razmere, objavi pričetek zbiranja in sprejemanja vlog o poškodovanih objektih na predpisanih obrazcih. Po prejemu prvih vlog se razdeli delo na sprejemanje in obdelavo vlog ter na ogled na terenu s cenitvami poškodovanosti posameznih objektov. Po opravljenih terenskih ogledih vse zbrane vloge - cenitve vnese v spletno aplikacijo Ajda. Pri administrativnem delu zbiranja in obdelave vlog komisiji pomagajo uslužbenci Občine Moravče. Komisija si na terenu ogleda in oceni prijavljeno škodo, pri delu sledi navodilom Metodologije za ocenjevanje škode in uporablja predpisane obrazce, ki so tej Metodologiji priloženi.

Pri pripravi potrebne dokumentacije komisiji pomagajo zaposleni na Občini Moravče. Ta dokumentacija zajema:

- orto-foto posnetke prizadetih naselij s hišnimi številkami,

- razdelitev potresno ogroženih območij po karejih,
- seznam stanovanjskih objektov z nosilcem lastniške oziroma uporabniške pravice,
- obrazce za poškodovanost,
- obrazce za škodo.

Če predsednik komisije oceni, da občinska komisija ne bo zmogla izvesti ocenjevanja v celoti, lahko zaprosi regijsko komisijo za oceno škode za pomoč (prošnjo naslovi na URSZR – Izpostava Ljubljana).

P - 33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode občine Moravče
D - 13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
D - 15	Vzorec delovnega naloga

11 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

11.1. Pomen pojmov

EPICENTER (NADŽARIŠČE POTRESA) je območje na površju Zemlje, ki leži navpično nad žariščem potresa (hipocentrom) in je zato tudi najbližje žarišču. V epicentru ponavadi nastane najmočnejši in najbolj uničujoč sunek, z oddaljevanjem od epicentra pa intenziteta potresa slabi.

HIPOCENTER (ŽARIŠČE POTRESA) je področje znotraj Zemlje, od koder izhajajo potresni valovi. Opisan je z geografskimi koordinatami in s podatkom o globini

INTENZITETA (IO) je mera za učinke potresa, ki je odvisna od njegove energije, epicenterske razdalje in geoloških razmer. To je najpomembnejši podatek za prebivalce, saj z njo ugotavljamo učinke potresa na ljudi, predmete, zgradbe in naravo. Intenziteto merimo v stopnjah različnih intenzitetnih lestvic, ki so brezdimenzione veličine (MCS, MSK, EMS). Je subjektivna opisna mera, ki fizikalno ni definirana, in je ponavadi največja v nadžarišču potresa (epicentru), z oddaljevanjem od nadžarišča pa postopoma slabi. Potres z večjo magnitudo ponavadi povzroči tudi večjo škodo na površini Zemlje. Vendar pa vlivajo na intenziteto potresa še mnogi drugi dejavniki kot so: oddaljenost od epicentra, globina žarišča, gostota naseljenosti, kvaliteta gradnje in lokalna geološka zgradba.

INTENZITETNA (MAKROSEIZMIČNA, POTRESNA) lestvica je celoštevilska, opisna lestvica in nima prave fizikalne podlage. Z intenzitetno lestvico skušamo ovrednotiti vpliv potresa na objekte visoke in nizke gradnje, predmete, človeka in spremembe v naravi. Trenutno v svetu uporabljajo naslednje potresne lestvice:

- ◆ Modificirano Mercallijevo lestvico (MM), ima 12 stopenj,
- ◆ Medvedev-Sponheuer-Karnikovo potresno lestvico (MSK), ima 12 stopenj,
- ◆ Evropsko potresno lestvico (EMS), ima 12 stopenj in
- ◆ Japonsko potresno lestvico (JMA), ima 7 stopenj.

Med prvimi štirimi potresnimi lestvicami (MCS, MM, MSK, EMS) so razlike kar zadeva učinke nasploh neznatne, JMA pa se precej razlikuje glede učinkov potresa od drugih potresnih lestvic. V Sloveniji je v skladu s Pravilnikom o tehničnih normativih za graditev objektov visoke gradnje na seizmičnih območjih uradno še vedno veljavna MSK potresna lestvica, dejansko pa se v zadnjih letih še najbolj uporablja EMS, ki je pravzaprav izpopolnjena verzija MSK potresne lestvice.

MAGNITUDA (M) je instrumentalno določena številka mera jakosti potresa ali sproščene energije v žarišču potresa (hipocentru). Za določanje jakosti potresa seizmologi uporabljajo amplitudo nihanja tal, registrirano na določenem tipskem seizmografu v razdalji 100 km od epicentra. Magnituda nima določene zgornje vrednosti, vendar le izjemoma preseže vrednost 9. Največja doslej izmerjena magnituda je dosegla vrednost 9,5 pri potresu v Čilu leta 1960, v slovenski potresni zgodovini pa je največja ocenjena magnituda 6,8 pri potresu na Idrijskem leta 1511.

POTRES je tresenje tal in sevanje potresne energije (potresno valovanje), ki nastane ob nenadni sprostitvi nakopičenih tektonskih napetosti v Zemljini skorji ali zgornjem delu zemeljskega plašča. Večino potresov povzroči prelomni pretrg in zdrs tektonskih plošč, pogosto pa tu di ognjeniška in magmatska dejavnost ali druge nenadne spremembe mehanske napetosti v Zemlji.

POTRESNA NEVARNOST (angl. Seismic hazard) je naravna danost za pojav potresa. Določena je verjetnostno (z verjetnostjo prekoračitve) ali deterministično.

POTRESNA RANLJIVOST (angl. Seismic vulnerability) je občutljivost ogroženega (ljudi, stavbe, materialne dobrine itn.) za potres. Je lastnost stavbe oziroma ogroženega (in ne lokacije) ter je obratno sorazmerna potresni odpornosti. Ranljivost lahko opišemo s pričakovano stopnjo izgub ali poškodb objektov, ki bi nastale ob potresu določene stopnje intenzitete ali pospeška tal.

POTRESNA OGROŽENOST (angl. Seismic risk) so pričakovane družbene in ekonomske posledice potresa. Je verjetnostni pojem in je odvisna od potresne nevarnosti, potresne ranljivosti stavb, gostote naseljenosti in časa izpostavljenosti.

PRELOM je razpoka (ali sistem razpok), vzdolž katere sta v nasprotnih smereh zdrsnila kamninska bloka.

SEIZMOGRAF je občutljiva naprava za zapisovanje nihanja tal (podlage seizmografa). Zapise seizmografov uporabljamo za določitev magnitude potresa in lokacije epicentra ter za razne seizmološke študije.

SEIZMOLOGIJA je veda o potresih in z njimi povezanimi pojavi. Tesno je povezana s fiziko Zemljine notranjosti, tektoniko in geologijo ter je del geofizike, ki sodi v sklop naravoslovnih znanosti.

ŠKODA obsega ekonomske izgube, ocenjene po nesreči.

11.2. Razlaga okrajšav

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BS	Bencinski servis
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CSD	Center za socialno delo
CZ	Civilna zaščita
DMR	Digital Mobile Radio
EMS	Evropska potresna lestvica
EMCS-CSEM	Evropsko-mediteranski seizmološki center
JGS	Javna gasilska služba
GD	Gasilsko društvo

GZ	Gasilska zveza
KS	Krajevna skupnost
M	Magnituda potresa
MTS	Materialno-tehnična sredstva
NEIC	National Earthquake Information Center
NMP	Nujna medicinska pomoč
OE	Območna enota
OU	Območni urad
OŠ	Osnovna šola
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
P	Priloge
PD	Planinsko društvo
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
PP	Prva pomoč
ReCO	Regijski center za obveščanje
RD	Ribiško društvo
RKB	Radiološko – kemično - biološko
RKS-OZ	Rdeči križ Slovenije – območno združenje
RS	Republika Slovenija
SIJA	Sistem javnega alarmiranja
STA	Slovenska tiskovna agencija
SV	Slovenska vojska
TETRA	TErrestrial TRunk Radio
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
ZARE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZDA	Združene države Amerike
ZD	Zdravstveni dom
ZiR	Zaščita in reševanje
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

12 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV**12.1. Skupne priloge**

P-1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite občine Moravče
P-2	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče
P-3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-4	Podatki o organih, službah in enotah CZ občine Moravče
P-5	Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-6	Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za zaščito, reševanje in pomoč občine Moravče
P-7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR v občini Moravče
P-10	Pregled gradbenih organizacij občine Moravče
P-11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov občine Moravče
P-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb
P-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode občine Moravče
P-15	Podatki o odgovornih osebah v občini Moravče, ki se jih obvešča ob nesreči
P-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-19	Radijski imenik sistema zvez ZARE, ZARE+
P-20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce v občini Moravče
P-21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitev zasilnih prebivališč v občini Moravče
P-22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano v občini Moravče
P-23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju v občini Moravče
P-25	Pregled človekoljubnih organizacij v občini Moravče
P-26	Pregled centrov za socialno delo v občini Moravče

P-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj v občini Moravče
P-28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P-29	Pregled veterinarskih organizacij v občini Moravče
P-31	Pregled kulturne dediščine v občini Moravče
P-33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode občine Moravče

12.2. Posebne priloge

P-100	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P-101	Ocena potresne ogroženosti v občini Moravče

12.3 Skupni dodatki

D - 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra v občini Moravče
D - 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D - 13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
D - 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP v občini Moravče
D - 15	Vzorec delovnega naloga
D - 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči v občini Moravče
D - 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP v občini Moravče
D - 22	Načrt dejavnosti Občine Moravče
D – 22/1	Načrt dejavnosti osnovna šola in vrtec
D – 22/2	Načrt dejavnosti Zdravstveni dom Domžale
D – 22/3	Načrt dejavnosti Center za socialno delo osrednja Slovenija - vzhod, enota Domžale
D – 22/4	Načrt dejavnosti RKS OZ Domžale
D – 22/5	Načrt dejavnosti Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o
D - 22/6	Načrt dejavnosti Župnijski Karitas Moravče
D - 22/7	Načrt dejavnosti Policijska postaja Domžale

12.4 Posebni dodatki

D-403	Navodilo za sežig živalskih trupel
-------	------------------------------------